

KÜTAHYA

KÜTAHYA İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ BİLİM, SANAT, KÜLTÜR VE HABER DERGİSİ

YIL:2014 SAYI:3

Bir şehrin gizli
tarihinde gezinmek

“Mimsiz”
Medeniyet

“Z Virüsü”

Görestim
Til Erdem
Sılaya Çıkan Yollar
Ehem mi Mühim mi?
Minik Ellerden Dizeler
Mecelle-i Ahkam-ı Adliye
Sri Lanka’li Sevdiğim, Kurbağam

Beğnrmsin
knk!

Yitirilen
Değerler

T.C.
KÜTAHYA VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ yayın organıdır.
Yıl: 2014 Sayı: 3

Yayın Kurulu
Kütahya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Adına
Coşkun ESEN / İl Millî Eğitim Müdürü

Yayın Koordinatörleri
Hamdi SARIÖZ / İl Millî Eğitim Müdür Yardımcısı
Muzaffer KORKMAZ /Strateji Geliştirme Birimi
Mehmet ZEYBEK /Strateji Geliştirme Birimi
H.Mehmet ÖZTÜRKOĞLU /Strateji Geliştirme Birimi
Enes GÜLER /Strateji Geliştirme Birimi
Sinan KORUÇ /Strateji Geliştirme Birimi
Ahmet ALTUNKAYNAK /Strateji Geliştirme Birimi

Grafik Tasarım & İllüstrasyon
H. Mehmet ÖZTÜRKOĞLU

Düzeltilme
Mehmet ZEYBEK

Değerli okurlar,

Üçüncü sayımızı yayımlamanın mutluluğu içinde dergimizi beğenilerinize sunuyoruz.

Okumak zor iş; ancak yazmak daha zor. Hele iyi yazmak her yiğidin harcı değil. Birikim gerek, duyu gerek, zekâ gerek. Düşüncelere, hislere sözcük elbiselerini giydirebilmek gerek renklerinin uyumunu sağlayarak ve tabiri caizse moda uyararak. “Kalem aklın dilidir.” sözü, “yazmak” eyleminin ne olduğunu gayet güzel anlatmıyor mu? Sayfalarımızda kalemlerini iyi kullanan yazarların eserlerine yer vermektan dolayı memnuniyet duyuyoruz.

İlk ikisinde olduğu gibi bu sayımızı da beğeneceğinizi umuyoruz. Bu sayımızda Osmanlının kuruluş sürecinde ölüm kalım mücadelesi olan Domaniç Savaşı'na göz atıp bir Kütahya sevdalisından Kütahya'nın gizli tarihini dinleyeceğiz. Eğitimin kalitesine etki eden unsurları inceleyecek, İslamî Dönem Türk Edebiyatı'nda birçok yönlerden ilk olma özelliği taşıyan Kutadgu Bilig'de “Til Erdem” in günümüzdeki yansımalarını, Meşrutiyet'ten günümüze ilkokullarda yapılandırmacı yaklaşım anlayışını tartışacak, karikatürün eğitime etkisini irdeleyecek, bir hattatın dünyasında gezinti yapacak, bir öğretmenimizin “kurbağa”yla imtihanına şahit olacağız. Daha birçok kaliteli yazı, gönül tellerinizi titretecek şiirler sizleri bekliyor iç sayfalarda.

Dergimiz siz değerli hocalarımızın ilgisiyle devam ediyor. Bu ilginin sürekli olacağını umuyoruz. Dergimizin daha iyi olması anlamında yazılarımızı, şiirlerinizi beklediğimiz gibi görüş ve eleştirilerinizi de bekliyoruz.

Sizlerden şiir ağırlıklı eserler geldi bu dönem. Takdir edersiniz ki dergide yazı-şiir dengesini iyi ayarlamak lazım. Bu sayıda yayımlayamadığımız şiirlere gelecek sayılarda yer vereceğimizi belirterek dergiye katkıda bulunan bütün hocalarıma teşekkür ediyorum. Tanıdığım en nezih insanlardan biri olan ve dergimizden yazılarını esirgemeyen Şair ve Yazar Mustafa ÖZÇELİK Hoca'ma kalbî teşekkürlerimi sunarım. Derginin tasarım grafik ve illüstrasyonunu üstlenen Mehmet ÖZTÜRKOĞLU'na da teşekkürü bir borç bilirim.

Gelecekte de güzellikleri paylaşmak dileğiyle...

İçindekiler

Sri Lankalı sevdiğim kurbağam...

Hülya Koçyiğit'in bile kurbağalarla ilgili filmi var. İnsanlar yıllardır kurbağalarla iç içe yaşıyor, bir şey olmaz.

20

Bir şehrin gizli tarihinde gezinmek

İçinde yaşayan insanlar, kurdukları yapılar, tarihi, coğrafyası ve hayatının toplamıyla bir şehir taş toprak yığımlı olmaktan çıkıp bir ruh kazanır.

62

Mecelle-i Ahkam-ı Adliye

"Biz, Avrupa müesseselerinden ve kanunlarından faydalanabiliriz fakat bu kanunları aynen tercüme edip tatbik edemeyiz."

76

Görestim

Gavluk toprağıyla, duz, geçi gili garani, Egidin Çayırında sıcak hedik sarani, Haydar emi, Kardeş Kenan ve abi Turani, Rahmetle toprağa KARIŞANLARI görestim.

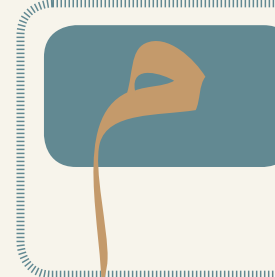

98

"Mimsiz" medeniyet

Modern çağ, uzay çağı, aydınlanma çağı derken, Amerika toplumu Orta Çağ'ın karanlıklarına geri dönüyor."

86

Hattat Erkan Bakım'la Mülakat

Ahmet Karahisarî'nin meşhur müselsel besmelesini her görüşümde bu yazıların nasıl ve kimler tarafından yazıldığını hep merak ederdim.

102

40

Domaniç savaşı

Allah! Allah!.. Üçler, beşler, yediler, kırklar... Nur-u Nebi... Pirimiz, üstadımız!

Editörden.....	1
Sunuş.....	4
TKY ödülleri sahiplerini buldu.....	6
Minik Ellerden Dizeler şiir kitabı.....	7
Eğitimin Kalitesine Etki Eden Unsurlar.....	8
Yitirilen değerler.....	11
"Z" Virüsü!.....	12
Beğnrmisn knk!.....	14
"Harâbât ehlini hor görme sakın, defineye mâlik viraneler var".....	18
Sri Lankalı sevdiğim... kurbağam ve Hülya Koçyiğit.....	20
Renklerle anlatılır mı hasret?.....	22
Benim Duam.....	23
Hüzün dolu kalp.....	23
Stratejik Planlama.....	24
Meşrutiyet'ten günümüze ilkokullarda yapılandırmacı yaklaşım anlayışı üzerine bir inceleme.....	28
Ehem mi mühim mi?.....	36
Eylül'ün ardından!.....	37
Can Yangını.....	38
Domaniç savaşı (M.1287).....	40
Müdürlüğümüz Kurumsal Kaynak Planlama (KKP) sistemini hayata geçiriyor.....	46
Beyaz Güller.....	48
Pazarlar ilçesi Sofular Ortaokulu değerler olimpiyatında Türkiye ikincisi oldu.....	49
"Emin'in Ahde Vefa hikayesi".....	50
Sılaya çıkan yollar.....	52
Şehitten Annesine.....	54
Kutadgu Bilig' deki "Til Erdem" in günümüz Türkçesinde yansıması.....	56

Bir şehrin gizli tarihinde gezinmek.....	62
Okul Gelişiminde Benchmarking Uygulamaları.....	70
Karikatürce Eğitim.....	72
Arılardan bir mucize daha: Propolisle ısı yalıtımı.....	74
Mecelle-i Ahkam-ı Adliye.....	76
İnanmak üstünlüktür.....	82
Profesör.....	84
Kanar Yüreğim.....	85
"Mimsiz" Medeniyet.....	86
DKAB derslerinde ölçme ve değerlendirme nasıl olmalı?.....	88
Bir çocuk ağlarsa dünya ağlar.....	96
Madencinin vedası.....	97
Görestim.....	98
"Seyyâhım".....	100
"Bize merhamet eyle".....	101
Hattat Erkan Bakım'la Mülakat.....	102
Yoncalı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden dolu dolu bir turizm haftası.....	106
Akdeniz Uluslararası Aşçılık Şampiyonasından birincilik ödülü.....	107
Tavşanlı Köşeler İlkokulunda sergi heyecanı.....	107
"Geleceğimizi Işıldatan" öğrencilerimizden projeler.....	108
Tavşanlı Süleyman Yılmaz Anaokulundan üç güzel proje.....	113
Hayme Ana Anaokulundan "Kültürler kuşağı ve sanat etkinliği sergisi".....	114
"Oyun ortağım olur musun?" projesi Maltepe Parkı'nda gerçekleştirildi.....	116
Gediz Ticaret Meslek Lisesinden sıradışı bir öğretmenler odası.....	118
"Tübitak başarılarımız devam ediyor".....	119
Süleyman.....	120

Sunuş

Günümüzde milletler ekonomik güçleri nispetinde değerlendiriliyor ve bu ölçüde söz sahibi oluyor. Küreselleşen Dünya'da ülkelerin gelişmişlik düzeyi ekonomik koşulları göz önünde bulundurularak tanımlanıyor. Ekonomik kalkınmanın motor görevini üstlenen en önemli etken ise eğitimdir. Bu yüzden toplumları çağdaş uygarlık düzeyine ulaştırabilecek en temel ögenin eğitim olduğu tartışılmaz bir gerçektir ve Cumhuriyet'imizin yüzüncü yılında uluslararası arenada yerimizi belirleyecek olan unsur eğitim seviyemiz olacaktır. Çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine çıkabilmemiz için her alanda iş başına geçecek insanlarımızın kaliteli bir eğitimden geçmiş olması elzemdir. Ülkemizin hedeflerine ulaşması, milletlerarası platformda öne çıkarak her alanda başarılı bir performans sergilemesi biz eğitimcilerin başarılı olmasına bağlıdır.

Belli bir amaca yönelik gayretli çalışmaların, akıllıca bir yol izlemenin ve ustaca bir uygulamanın sonucu olan başarı, kesinlikle tesadüfi değildir. Başarının yakalanabilmesi için en yüksek hedefin düşünülmesi ve kurumsal olarak arzulanan gelecek hedefine matuf

vizyon belirleyerek faaliyetlerin buna göre planlanması gerekmektedir. Müdürlüğümüzün ve bağlı kurumların 2015-2019 dönemi Stratejik Planı hazırlama çalışmaları titizlikle devam etmektedir. Vizyon, misyon, hedef belirleme süreci kadar vizyon yönetimi ve uygulama süreci de son derece önemlidir. Amacımız ve isteğimiz belirlenen hedeflere dönük çalışmalarımızın stratejik bir biçimde etkili çözümlerle şekillenmesidir. M. FULLAN'ın dediği gibi, uygulamasız vizyon halüsinasyondur.

Toplumlarda en fazla reform yapılan alanlardan biri de eğitimdir. Son yıllarda ülkemizde de eğitim alanında köklü değişiklikler yapılmıştır. Kütahya olarak bu değişikliklere çok kısa sürede ayak uydurduk ve neredeyse sorunsuz bir şekilde yeni duruma uyum sağlamış bulunmaktayız. Bu durum başta öğretmenlerimiz olmak üzere tüm paydaşlarımızın katkılarıyla gerçekleşmiştir.

17 okul, 248 derslik, 1 spor salonu; tamamlanmış ve yıl sonuna kadar tamamlanması beklenen öğrenci yurtlarıyla bu eğitim öğretim yılına da yeni yatırımlarla girdik. Rahat bir eğitim öğretim ortamı, kaliteli bir eğitim için şarttır. Öğrencilerimiz için olduğu kadar öğretmen ve velilerimiz için de çalışmalarımız devam etmektedir. Öğretmenlerimize ve velilerimize yönelik olarak il merkezinde düzenlediğimiz seminerlere yoğun katılım olması bu çalışmalarımızın karşılık bulduğunun göstergesidir. Bu anlamda tüm öğretmenlerimize ve velilerimize teşekkür ediyorum. Zafer Kalkınma Ajansı 2014 Yılı Teknik Destek Programı kapsamında, İl Milli Eğitim Müdürlüğümüzün hazırlayıp başvuru yaptığı "TÜBİTAK Bilimsel Proje Danışmanlığı Eğitimi" adlı projemiz başarılı bulunarak desteklenmiştir. Bu proje ile den 110 öğretmenimize üç gün süreyle TÜBİTAK bilimsel proje hazırlama eğitimi verilmiştir. 2014 yılında başvuru sayımızı bir önceki yıla göre %364 oranında artırarak 265 proje ile katıldığımız TÜBİTAK Ortaöğretim Proje Yarışmasında bölge sergisinde beş projemiz ödül alırken iki projemiz Türkiye finaline katıldı. Bu eğitimlerle projelerimizi hem nicelik hem de nitelik olarak artıracığımızı ümit ediyorum.

Öğrencilerin bilgiyi araştırma, eleştirel açıdan düşünüp yorumlama, ilgili ve ilgisiz bilgiyi ayırt etme, kendi fikrini oluşturma, savunma ve sentez yapma yeteneklerini geliştirme temel hedefimiz olmalıdır. Bu da ancak eğitimde akılcılık, bilimsellik, verimlilik gibi esasların ön planda tutulmasıyla gerçekleşecektir. Öğrencilerimize öğrenme kültürü aşılıyarak öğrenmeyi öğretmeli, onların öğrendiği bilgiden bilgi üretmeye çalışmalarını sağlamalıyız. Akademik çalışmaların yanında davranışında kalıcı değişimler oluşturma sürecinde geleceğimize yön verecek olan çocuklarımızı eşitliğe inanan, ilkeli, erdemli, toplumun değer verdiği değerlere uygun olarak davranan bireyler olarak yaşama hazırlamamız gerekmektedir. Verdiğimiz eğitim davranış değişikliğine dönüşmeli, ahlâkî boyut asla göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle üç yıldan bu yana tüm okullarımızda "Değerler Eğitimi" projeleri uygulanmakta. Bu çalışmalarımızın da karşılığını ulusal organizasyonlarda ilimizin adından söz ettirerek aldığımızı düşünüyorum.

Kütahya Milli Eğitim Müdürlüğü olarak başarı için yapılacak tüm girişimleri desteklediğimizi açıklıkla belirtmek isterim. Dergimiz için yazılarını, şiirlerini gönderen arkadaşlarıma teşekkür ediyorum, bu katkınızın devam etmesini rica ediyorum. Bütün çalışmalarımızda desteğini esirgemeyen tüm idareci ve öğretmen arkadaşlarıma da teşekkürü bir borç bilirim

Coşkun ESEN

Kütahya İl Milli Eğitim Müdürü

TKY ödülleri sahiplerini buldu.

Milli Eğitim Bakanlığı 2013-2014 eğitim öğretim yılı MEB EĞİTİMDE KALİTE YÖNETİM SİSTEMİ TAKVİMİ yayımlanmış ve bu takvime göre süreç işlemiştir. Toplam Kalite Yönetimi 2013-2014 eğitim öğretim yılında ilk defa kurumlar için zorunlu hale getirilmiştir. Eylül ayından itibaren kurumlarımız bu konuda çalışmalar yapmış ve 243 kişiye eğitimler verilmiştir. 2012-2013 eğitim öğretim yılında TKY alanında sadece 5 başvuru varken 2013-2014 eğitim öğretim yılında 200'ü ekip kategorisinde ve 94 tanesi de kurum kategorisinde olmak üzere 294 TKY raporu hazırlanarak ile sunulmuştur. Raporlar ilk defa ekip ve kurum kategorisi yerine kurum kategorisi çeşitlendirilerek temel eğitim, ortaöğretim, mesleki eğitim ve öğrencisiz kurumlar dalında değerlendirilmiş, kategorilerinde birinci olanlar ülke değerlendirmesi için Bakanlığa bildirilmiştir.

Ekip kategorisinde derece alan okullarımıza plaket, kurum kategorisinde derece yapan okullarımıza plaket ve Kalite Belgesi ödülü verilmiştir. Ayrıca 4 ayrı kategoride birinci olan okullarımızın Müdürlüğümüz koordinatörlüğünde ve Romanya ortaklığı ile yürütülmekte olan Okul Gelişiminde Kıyas Uygulamaları

adlı proje kapsamında Romanya'ya götürülmesi kararı alınmıştır. İlimizde yapılan değerlendirme sonucunda dereceye giren okullarımız şunlardır:

● Ekip Kategorisi:

- 1-Merkez Yunus Emre İlkokulu
- 2-Tavşanlı Hande Gül Anaokulu
- 3-Merkez Hediye Güral Anaokulu

● Temel Eğitim Kategorisi:

- 1-Tavşanlı Süleyman Yılmaz Anaokulu
- 2-Kütahya Merkez Şehitler Ortaokulu
- 3-Kütahya Merkez Fatih Ortaokulu

● Ortaöğretim Kategorisi:

- 1-Emet Anadolu Lisesi
- 2-Merkez Aysel-Selahattin Erkasap Spor Lisesi

● Meslek Lisesi Kategorisi:

- 1-Gediz Ticaret Meslek Lisesi
- 2-Tavşanlı Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi

Minik Ellerden Dizeler şiir kitabı

Emine Arıoğul İlkokulu 4-B sınıfı öğrencileri sınıf öğretmenleri Hatice GÖK önderliğinde 4 yıllık çalışmalarını bir şiir kitabında topladı. Minik şairler okulda yazdıkları çeşitli konulardaki şiirleri özenle saklayıp 4. sınıfın sonunda ömür boyu saklayacakları ölümsüz bir esere dönüştürdüler. Öğrenciler yazdıkları şiirlerin yanı sıra yaptıkları resimleri, etkinlikleri, projeleri de kitaplarında sergilediler. Kitaplarını ellerine alan öğrencilerin sevinçleri heyecanları görülmeye değerdi. Öğrenciler imkansız olarak gördükleri, hayal bile etmekte zorlandıkları bir kitaba sahip olmanın gururunu yaşadılar. Sınıf öğretmeni Hatice GÖK, bu çalışma sayesinde öğrencilerin imkansız diye bir şeyin olmadığını gördüğünü çalışıp çabaladıkları takdirde hayatta zor olan bir çok şeyi başarabileceklerine olan inançlarının arttığını söyledi.

RÜYA

*Rüya görüyorum,
Rüyamda sirke gidiyorum.
Bulutlarla uçup
Yıldızlarla konuşuyorum.*

*Hiç gitmediğim şehirlere,
Yıldızlarla gidiyorum.
Bulutlar yastığım,
Yıldızlar battaniyem oluyor.*

Hayrunnisa BARUT

Eğitimin Kalitesine Etki Eden Unsurlar

Ali Hikmet DEMİR

Maarif Müfettişi-Kütahya

Okulda eğitimin, öğretimin kalitesini arttırmak kimin görevidir? Eğitim öğretimin kalitesinden kastedilen nedir? Yönetici başında bulunduğu kurumun varoluş amacını kavramış olması gerekir. Kurumu bir araç olarak etkili kullanabilmesi gerekir. Okulun varoluş amacının bilinmesi onun etkili kullanımının da ön şartıdır. Yönetici olan kişinin okulu kuran iradenin amacını iyi benimsemiş olması, kavramış olması gerekir. Okul, genel sistemin parçası durumundadır. Genel sistem okulu kurar, oluşturur, işletecek olanları belirler. Okulu işletecek olanlar yöneticiler, öğretmenler ve diğer personeldir. Okulda üst sistemin belirlediği çalışmalar yapılır. Eğitim faaliyeti bilimsel yöntemlere dayalı olarak yapılırsa sonuca ulaşır. Eğitim bilimi kendine has kuralları, ilkeleri, yöntem ve teknikleri olan ve sürekli gelişme içinde bulunan bir alandır. Eğitim bilimi aracılığıyla bireylere bir takım bilgiler verilir. Beceriler kazandırılır. Değerler ve tutumlar edinmesi sağlanır.

Bilgi ne işe yarayacak? Hangi tür bilgi verilecek? Hangi tür beceriler kazandırılacak? Değerler ve tutumların hangileri öğretilecek? Bilgiler nasıl gruplandırılacak? Tüm bunların önceden belirlenmesi gerekir. Bu alana da müfredat ismi verilmektedir. Müfredatın içinde öğretilecek alanlar çeşitli dersler şeklinde belirlenmiştir. Bu derslerde verilen bilgiler alanın özelliğine göre değişmektedir. Bazı derslerde verilen bilgiler zamana, zemine ve kişiye göre değişmez. Bazıları ise değişir. Matematiksel bilgiler kişiye, zamana ve zemine göre değişmeyen bilgilere örnektir. Müfredatla belirlenen dersler bireylerin bedensel, zihinsel, sosyal, kültürel,

duygusal yönlerden gelişmesini hedefler. Müfredatla belirlenen derslerde öğrenilecek/öğretilecek konular gelişigüzel bir şekilde verilemez. Bunlar bireylerin düzeylerine uygun olmalıdır. Bilgi öğretimi, beceri öğretimi, değer ve tutum öğretimi, davranış öğretiminin okulda olması gerekir. Hangi bilgi, beceri, davranış, değer ve tutumlar öğretilecek sorusu üzerinde yönetici ve öğretmenler arasında fikir birliği olmalıdır.

Müfredatı yani neyin öğretileceğine eğitim uzmanları karar verir. Buna nasıl karar verirler? Bireye ve topluma ilişkin araştırmaların sonuçları uzmanlara bu bilgiyi kazandırır. Bunun dışında sistemi kuran hakim iradenin talepleri de uzmanlara yol gösterir. Uzmanların kendi düşünceleri de yine bu belirlemede etkili olur. Ancak öğretilecek şeylerin belirlenmesi yeterli değildir. Bu bilgileri öğretecek olanların da belirlenmesi gerekir. Nelerin öğretileceğini belirleyenlerle öğretilecekleri öğretecek olanlar aynı kişiler değildir. Öğretilecekleri belirleyenler eğitim uzmanları, belirlenenleri öğretecek olanlar öğretmenler, öğrenenler öğrencilerdir. Öğrenciler sınıfa gelinceye kadar ailelerinin yanında büyüyüp gelişirler. Aileler çocuklarını dünyaya getirirler. Kendi düşüncelerine, bilgilerine, becerilerine göre çocuklarını büyütürler. Okul çağı gelince öğrenciler okula gelirler. Okullar çocukları kendi kuruluş amaçları doğrultusunda şekillendirmeye çalışır. Her üç unsurun çalışma alanları, özellikleri farklıdır. Müfredatın içinde bilgi var, beceri var, değer, davranış ve tutumlar vardır. Bunların tümü eğitim müfredatını oluşturur. Öğretmenler, müfredatı okul ortamında farklı özelliklere sahip bireylere yönelik olarak vermeye

çalışılacaktır. Öğretmenlerin müfredatı verirken uygun yöntemleri, teknikleri, araç-gereçleri kullanmaları gerekir. Öğrencilerin şekillendirilmesi işinden okulda öğretmenler sorumludur. Öğretmen eğitim öğretim faaliyetinin nasıl yürütüleceği konusunda yetiştirilmiş kişidir.

Ne yöneticilerin ne öğretmenlerin ne de eğitimle ilgili diğer kişilerin tek başına eğitimle ilgili hedefleri gerçekleştirebilmesi mümkündür. Hangisi daha önemlidir sorusuna da tam olarak cevap verebilmek zordur.

Tüm bu çalışmaların planlanması, organize edilmesi ve değerlendirilmesi gerekir. Bu işleri yapacak olanlar yöneticilerdir. Okul yöneticileri bir okula ilişkin işleri yapacaktır. Tüm okullarda yapılacak benzer çalışmalarını yine birilerinin düzenlemesi gerekir. Bu durumda devreye yeni farklı kişilerin girmesi gerekecektir. Okullarda yapılan faaliyetlerin planlanması, organizasyonu ve denetlenmesi ayrı bir uzmanlık alanıdır.

Bir işi planlayacak, organize edecek ve denetleyecek olanın o işi en az yapacak kişiler kadar iyi bilmesi gerekir. Yani yönetici olacak kişinin öğretmenin yaptığı işten haberdar olması, yapılacak işin mahiyetini iyi bilmesi gerekir.

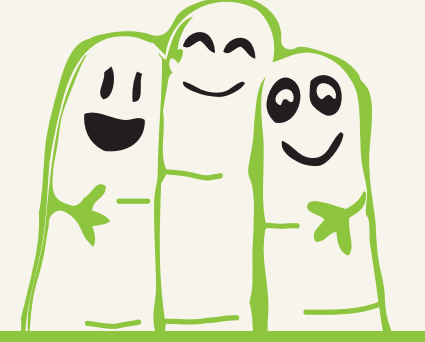
Tüm okullarla ilgili işleri planlayacak, organize edecek ve denetleyecek olan kişinin de yine okullarda yapılan işlerin mahiyeti hakkında bilgi sahibi olması gerekir. Tüm bu aşamalardan hangi noktanın kritik nokta olduğunun iyi tespit edilmesi gerekir. Böylece hangi noktaya yoğunlaşılması gerektiğine doğru bir şekilde karar verilmiş olunur.

Yitirilen değerler

Ozan TEKİN

Fırdan Ortaokulu Din Kültürü ve
Ahlak Bilgisi Öğretmeni

Eğitim sisteminin istenen ürünleri verebilmesi için planlanması gereken alanların çokluğu ve çeşitliliği yanında kapsadığı alan dikkate alındığında kaliteyi yakalamanın ne kadar zor ve zaman alıcı olduğu daha rahat görülebilir. Eğitim sistemimiz bu anlamda devasa bir yapıya sahiptir. Altmış-yetmiş bine yaklaşan okul sayısı, yedi-sekiz yüz bine yaklaşan öğretmen sayısı, yirmi milyona yaklaşan öğrenci sayısı ile dev gibi bir kitleyle karşı karşıyayız. Böylesi devasa bir yapıda başarı ancak rasyonel bir yapılanma, kararlı bir yönetim sistemi, etkin bir katılım, adil ve güçlü bir denetim ve değerlendirme sistemi, uyanık ve gönüllü bir toplumsal destekle elde edilebilir.

Sistemimizin mevcut işleyişinde ise kararlı bir işleyişten söz etmek mümkün görünmemektedir. Eğitim sistemimiz adeta bir yaz-boz tahtasına dönmüş durumdadır. Etkin bir katılımdan da söz edilememektedir. Zira eğitime dair kararlar üstten alta tek yönlü bir anlayışla alınmaktadır. Denetim ve değerlendirme sistemi ise büyük sorunlarla karşı karşıyadır. Personel değerlendirme, başarı değerlendirme, performans değerlendirme, sistem değerlendirme, yönetici seçme ve yetiştirme mekanizmalarında büyük altyapı ve üstyapı sorunları yaşanmaktadır. Böylesi bir sistemde başarı daha çok bireysel çabalara bağlı kalmakta ve sonuç kısa süreli ve lokal kalmaktadır.

Yaşanan sorunlardan hareket ederek sistemin analiz edilmesi alışkanlığının tüm örgütlere kazandırılması gerekir. Bu durumda sorun odaklı bir yönetim anlayışının yaygınlaşması gerekir. Ortaya çıkan sorunlar irdelenmeli, sorunun nereden kaynaklandığının iyi tespit edilmesi gerekir. Sorun yaratan alanlar belirlendikten sonra bu sorunları giderecek olan ilgili tüm birimlerin katkısı, katılımı, çalışması sağlanmalıdır. Bunun yapılabilmesi için ilgili tüm alanlara etki edebilecek bir yapı, makam, irade, yetkili bir organ olması gerekir. Aksi takdirde yaşanan sorunlar çözülemez. Sistemde sürekli sorun üreten bir

parça varken sistemin istenen niteliğe sahip ürün ortaya koyabilmesini beklemek hayalden başka bir şey değildir. Bunu yapacak olanlarsa sistemi yönetenlerdir. Sistemi her düzeyde yönetenlerin katılımcı bir anlayışa dayanan bir yönetim kültürünün oluşması için çaba göstermeleri gerekmektedir. Yönetim kültürü tüm kurumsal yapıların işleyişine etki edebilen kritik bir olgudur. Kurumsal yapıda gelişen bu katılımcı anlayış adeta suya atılan taşın etkisiyle gittikçe yayılan dalgalar misali genişleyerek toplumun tüm katmanlarına ulaşabilir.

Eğitim sistemi insan ilişkilerinin yoğun bir şekilde var olduğu bir yapıdır. Bu yönüyle işletme türü kurumsal yapılardan büyük oranda farklılık gösterir. Bu nedenle de işletme yönetimi anlayışı ile ortaya konulan teorik yaklaşımların eğitim sisteminde birebir uygulanabileceğini, benzer sonuçlar vereceğini beklememek gerekir. Eğitim sisteminin insan ilişkileri yoğunluklu yapısı niteliğe yönelik amaçlara ulaşmanın da insan ilişkilerini önceleyen bir yaklaşıma bağlı olduğunu gösterir. Bu nedenle eğitim sistemi ile ilgili ortaya konulan çabaları genel olarak değerlendirirken insan ilişkilerini geliştiricilik boyutuna etkisi yönüyle ele alarak değerlendirmek gerekir. Son yıllarda eğitime dair devasa maddi kaynakların aktarılması söz konusu herkes tarafından kabul edilen bir gerçek olarak ortada durmaktadır. FATİH Projesi ile eğitim alanına aktarılan kaynaklar gerçekten büyük bir meblağa ulaşmaktadır. Benzer şekilde okul binalarının yapılması, eğitimin fiziksel anlamda ülkenin birçok yerine ulaştırılması, araç-gereç temini, müfredat düzenlemeleri, personel ataması gibi tüm çabalar eğitimde niteliğe katkı anlamında ikinci derecede öneme sahip unsurlardır. İnsan unsurunu dikkate alan yönetim anlayışı, insan ilişkilerini şekillendiren bir yapılanma olmadığı sürece niteliğe katkı adına fazla bir şey beklememek gerekiyor.

Toplumu ayakta tutan, kültürel birikimi gelecek kuşaklara aktaran en önemli basamaklar değerler alanıdır. Değerler de toplumların yaşayış üsluplarıdır. Yani tecrübe edilerek, öğrenerek, yaşayarak kazanılır. Aynı zamanda bir toplumu diğer toplumlar arasında yükselten ve alçaltan öğelerdir değerler. Ve değer en hareketli etkileşim alanıdır. Bazen din ile, bazen örf ve adetlerle, bazen teknoloji ile beraber paydada buluşup anlamlı hale gelirler. Değerler kimine göre kaliteli insan yetiştirme adına kullanılır, kimine göre günü kurtarmak için kullanılır.

Kaliteli insan yetiştirmek için lazım olan değerlerin başında insan sevgisi, insana verilen değer gelir. Yunus Emre'nin deyimiyile "Yaratılanı hoş gör, Yaradan'dan ötürü." düşünce ve uygulama olgunluğuyla yola çıkmaktır. İnsana değer veren iletişim kurar ve bu bireyler arası saygıya dönüşür. Ve burada saygı değeri ortaya çıkar. İnsana değer veren farklılıklara karşı ayrıştırmacı değil, ortak potada birleştirici olur. Ve burada hoşgörü değeri çıkar. İnsana değer veren kendisini başkalarının yerine koyabilir. Ve burada empati, merhamet, paylaşım değerleri ortaya çıkar. Görüldüğü gibi kaliteli insan yetiştirmek için lazım olan değerler iç içe girmiş bir bütünlük arz eder. Bu değerlerin bir arada olduğu

sürece anlam ifade eder. Ve birbirini tetikleyen makinenin dişlileri gibi farkında olmadan hizmet ederler birbirlerinin faaliyet alanlarına. Sevgiyle çıkarsın yola bir bakmışsın saygının kollarında bulursun kendini. Sonra saygı tutar elinden götürür seni merhamet dolu sokaklara. Farklılıkların zenginlik olduğunu hoşgörüyle tanışınca anlarsın.

İhtiyacını hissettiğimiz değerler kültürümüzde, inançlarımızda var bize uzak da değil aslında. Sadece değer adını koyarak aramaya çıktığımız yol, yol değil. Değerler adına yapılan değersizlik çalışmaları bizi tuzağa düşüren. Pirinç taşını ayırmadan pilav yapılmaz malum. İşte yediğimiz pilavı pişirmeden önce ayıklamak gerek taşlarını. Pilav mideye girdikten sonra taşlar bir gün gelir tırmalamaya başlar böbreklerimiz.

Düşünen, geçmişini iyi analiz edip özümseyen, farkında olan, geleceğe yatırımını yaparken akıllıca davranan, değerlerine sahip çıkan nesiller yetiştirmek adına en çok biz çaba harcamalıyız öğretmenler olarak. Öğretmen, öğretme işlemindeki veriminden daha çok öğrettiğini yaşadığı sürece başarılıdır. Yaşayan özülle çelişmez, tecrübe ederek doğruyu yanlış ayırt eder. En doğruyu, en değerli şekilde yaşayanlardan olmak dileklerimle.

“Z” Virüsü!..

Feyyaz ALBAYRAK

Kütahya Gediz Fen Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Hedef ve gaye insan olmak zordur.

Asırlar geçmesine ve bedenlerin toprak olmasına rağmen; bıraktığı söz ve eserleriyle bugün aramızda yaşayanlar!.. Bu insanlar, zaman okyanusunu aydınlatan, yaşanılması gereken doğru ve güzel hayatın rotasını tayin eden deniz fenerleridir.

İnsan, iki biçimde yaşar: İyi ya da kötü! Bu kavramlar göreceli olup aklın sorumluluğunda kişilere göre tezahür eder. Çünkü yaşamak üzerine algılamalarımız, herkesin bilgisine göre idrak edilir. Ancak hiç kimse kendisini yüzde yüz duygularından soyutlayamadığı için kendi “BEN” ülkesinde egolarıyla yaşamayı ve oranın sultanı olmayı tercih eder. Bu kişilere bir şeyler öğretmek çok zordur. Çünkü bilgi denilen her şey, bu kişilerin aklında donmuş ve kalıplaşmıştır! Bu kişiler, hayata at gözlüğüyle baktıkları için şartlanmışlardır ve kargadan başka kuş tanımazlar. Verilen en hayati kararlarda dahi yanılmadıklarını düşünürler; yani zannederler!..

Bu dünyada insan-ı kamil olmak, Sırat Köprüsü’nde yürümeye benzer. Hz. Peygamber (s.a.v.) efendimiz: “Ben bile akıbetimi bilmiyorum!” diyerek, hiçbir şeyden emin olamayacağımıza işaret etmiştir. Zira nice evliyalar vardır ki, affedilmez bir günahla cehennemini boylamış; nice günahkârlar da vardır ki, ya Allah’ın hoşuna giden bir iyilikle affolunmuş ya da tövbesi kabul olmuş ve cenneti hak etmiştir! Bundan dolayı Kuran’da yeis, ilahi kudret tarafından kuvvetle reddedilmiş Allah’ın rahmetinden asla ümit kesilmemesi gerektiği emredilmiştir.

Günümüzde ölümcül birçok hastalık var. Bilim adamları bu hastalıklara durmaksızın çare arıyorlar. Evet,

“Öldükten sonra da yaşamak isterseniz,
ölmez bir eser bırakınız!”

Hz. Ali (R.a.)

insan hayatını tehdit eden her hastalığa çare aranmalıdır! Çünkü, insan hayatı kutsaldır. Peki ama zan, gıybet ve dedikoduyla hastalanan kalpleri nasıl tedavi edeceksiniz?! Sosyal hayatı ve aile hayatını allak bullak eden, hatta sonu bühtana varan; dinimizde adam öldürmekten daha da günah olan “fitne”ye sebebiyet veren bu “Z” virüsünün çaresi ne? Tabii ki ruhu kuşatan maneviyat ve kuvvetli bir iman!..

Hz. Peygamber (s.a.v.) efendimizin zamanında yapılan gazaların birinde; sahabi müşriki alt eder ve öldürmek amacıyla kılıcını kaldırır! Ancak müşrik aman diler; Allah’a ve Resulüne iman ettiğini söyler!

Sahabi, kafirin ölüm korkusuyla iman ettiğine hükmederek, kılıcıyla hamlesini yapar ve müşriki öldürür! Savaş bittikten sonra sahabi Allah Resulü’nün huzuruna gelir ve olayı anlatır.

Resul-i Zîşân efendimiz hiddetle ayağa kalkar ve : “Sen onun kalbini yarıp da içine mi baktın ve iman etmediğine hükmettin!..” der.

Bu hadis-i şerifte ölçü gayet açık ve nettir. Bir sahabinin bile insan olabilme vasfındaki yanılabilirlik, beşer olmanın sonucudur. Kalpleri ve niyetleri ancak Allah bilir! Cüz’i irade taşıyan insana böyle bir kabiliyet verilmemiştir. Zannederek bu noktada haddi aşmak - hâşâ- kişinin kendini Allah yerine ikame(yerine koyma) etmesi anlamı taşır ki, bu durum kişiyi küfre götürür!

Kozmopolitleşen sosyal hayat, bireysel hayatımızı gittikçe daha yaşanmaz bir hale getiriyor. Zorluklarla karşılaştığımız bir anda, en güçlü sermaye olan “tahammül” gücünü, zayıflığımızın bir sonucu olarak kolayca harcıveriyoruz. Bu ucuz ve kolay davranışımızın ne gibi yıkımlara yol açabileceğini, hangi günülleri yıkabileceğini; dostluk, arkadaşlık ve

sosyal ilişkilerimizde olması gereken doğal hak-hukuk anlayışımızı nasıl birden yok edeceğimizi artık hesaba dahi katmıyoruz.

Parça ile bütün arasında bir fark vardır! Parçalar tek başına bütünü ifade etmeye yetmez! Ama bütün, parçaların hepsini kuşatır! Mesela, sadece “göz”, “ağız” ya da “burun” demekle ilgili varlığı düşündüremezsiniz. Ancak “insan” ya da “hayvan” dendiğinde, bu organlar bu varlıkların mevcudiyetinde, o varlığın özelliklerine göre kendini düşündürür. Yani Cenab-ı Hak kainatı mükemmel bir kompozisyon bütünlüğü içinde yaratmış; yarattığı her şeye de akıllara durgunluk verecek özellikler yüklemiştir! İşte yazılan yazılar da böyledir. Her yazı paragraflardan oluşur, kompozisyon kurallarına göre metni meydana getirir.

Her yazının ana fikri vardır. Ana fikre ulaşabilmek için yazıyı bütünüyle okursunuz; düşünceyi geliştirme yollarından hangilerine, ne maksatla müracaat edilmiş incellersiniz; yardımcı düşüncelerin ana düşünceyi destekleyip desteklemediğini kontrol edersiniz ve değerlendirmenizi ona göre yaparsınız! Yazıyı bir bütün olarak görmemek; insanı sadece gözden, burundan ya da ağızdan ibaretmiş gibi algılamaya benzer ki, bu da abesle iştigaldir. Yazı bir bütündür ve ana fikir taşır; yazının içindeki paragraflar ya da cümleler ise bir birimdir; bunlar müstakil olarak ilgili yazının tamamını tek başına ifade edemez!

Bakmak ve görmek farklıdır! Olaylara ve kişilere zan gözüyle bakanların yanılması kuvvetle muhtemeldir. Görenler ise, şuur ve idrak ile algırlarlar. Şuur ve idrak sahibi olabilmek bilgili olmaktan geçer. Bilgili olmayı başaranlar erdem sahibidirler. Erdem sahibi olanlar farkındalık şuuruyla yaşarlar.

İnsanlar, nasıl yaşıyorlarsa; öyle izler bırakırlar.

Beğnrmisn knk!

Alpaslan KURT

Tavşanlı İbni Sina

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

“Facebook” üzerine yazı yazacağım hiç aklıma gelmezdi. Fakat bu ecnebi zekâsının, gençlerimizin vaktini çalan ve onlara zarar veren bir alışkanlık hâline gelmesinden dolayı bu yazıyı kaleme alma ihtiyacı hissettim.

Malum site, aslında doğru ve şuurlu bir şekilde kullanılabilse, zarardan ziyade fayda sağlayabilecek bir içeriğe sahip. Ama -maalesef- teknolojik birçok aracı olduğu gibi bu siteyi de işimize yarayacak şekilde kullanamıyoruz.

“Yeni” olan şeylere karşı ilgimiz hat safhada. Bu site de farklı içeriğiyle Türkiye’de duyulmaya başlayınca kısa sürede milletimizin vazgeçilmez alışkanlığı oluverdi. Abartısız 7’den 70’e birçok kişinin “facebook” hesabı var. Bu siteye benim de üyeliğim var. Uzun süre üye

“Nasıl ya,
'facebook'un yok mu senin?”

“drmmu bğnrmisn knk?”
“tmm knk snde bni bğn.”

olmama konusunda direndikten sonra “sosyal” baskılara dayanamayıp, “Nasıl ya, 'facebook'un yok mu senin?” gibi soru-ünlem karışımı cümlelerle daha fazla muhatap olmamak için 1-2 sene önce üye olmuştum. Üye olduktan sonraki birkaç ay, paylaşılan her şeye bakacağım, takip edeceğim derken çok vakit kaybettim. Sonra bu sitenin bana faydadan çok zarar verdiğini düşünüp hesabımı dondurdum. Fakat çok geçmeden anladım ki biraz dikkatli kullanılırsa istifade edilebilecek bir site. Abur cubur her şeyi takip etmekten ziyade artık sadece işime yarayacak olanları takip etmeye başladım ve sitenin birçok üyesine nazaran daha şuurlu bir üye olduğumu düşünüyorum. Ama sadece kendimizle bitmiyor iş; bir de bizim dışımızda bir dünya var ve bu dünya bizi fazlasıyla ilgilendiriyor. O dünyanın merkezinde ise gençlerimiz var.

Gençlerimize bakıyorum. Hepsinin en az bir tane “facebook” hesabı var. Genelde iki hesap açıp birinde gerçek bilgilerini, gerçek arkadaşlarını, gerçek hayatta gösterecekleri davranışları sergiliyorlar. Bir de “fake” dedikleri bir hesap var ki bu üyelik tamamen sahte bir dünyaya ait. Sahte bilgi ve fotoğrafların yer aldığı, gerçek hayatta tanımadıkları insanların arkadaş listesinde bulunduğu, “Kim ne der?” korkusu olmadan istedikleri tepkileri verebildikleri, bilinçaltlarındaki dünyayı özgürce ortaya koyabildikleri, sahte isim ve cisimlerden oluşan sahte bir hesap. Özellikle bu sahte hesaplar -maalesef- gençlerimizi gerçek kimliklerini saklamaya, bu kimliklerinden utanmaya ve sahte kahramanlıklar peşinde koşmaya sürüklüyor. Böylece gerçek dünyadan zaten koparılan gençlerimiz, tamamen farklı bir dünyanın bir vatandaşı gibi özgürce (!) yaşamaya başlıyorlar.

“Facebook”ta yeni yeni şahit olduğum ilginçlikler de var. Mesela gençlerimizin paylaştıkları herhangi bir şeyin -sanal âlemde bile olsa- “beğen”ilme sayısı, onların itibarını artırıyor. Bu bir gurur vesilesi. Bunu fazlasıyla önemsiyorlar. “Şu kadar kişi beğenmiş!” derken gözlerindeki mutluluk ve duruşlarındaki gurur görülmeye değer. Yine dikkat ediyorum da bu “beğen”melerin de çoğu sahte. Birçok kişi “beğen”diği görüntü veya yazının içeriği hakkında hiçbir fikri olmadan, sadece “beğen”miş olmak için “beğen”iyor. Bunu yapmalarının da bir sebebi var elbette: “Bugün bana, yarın sana” mantığı...

Her şey karşılıklı. Hatta birbirlerine fotoğraf veya durumlarını beğenmeleri için mesaj gönderenler bile var. Buna birkaç defa şahit oldum. Biri diğerine yazdığı mesajda diyor ki: “drmmu bğnrmisn knk?” Diğeri de cevap veriyor: “tmm knk snde bni bğn.” Böyle emrivaki bir şekilde birbirlerini beğeniyorlar! Tamamen sahte, inanmadıkları davranışların altına imza atıyorlar. Hele ki beğenmedikleri zaman gösterdikleri tavır... “Niye beğenmedin!” diye hesap sorup tavır alabiliyorlar.

İlginçlikler bitmiyor. Birbirleriyle arkadaş listelerini değiş tokuş edip, hiç tanımadıkları insanları arkadaşmış gibi listelerine ekliyorlar! Neden mi? İlk duyduğumda ben de merak etmişim; meğer arkadaş listeleri ne kadar kabarık olursa, çevrelerinde itibar ve şöhretleri o kadar artıyormuş! Saygınlığın kıstaslarına bakın!

Bir de “ilişki durumu” meselesi var. Nüfus cüzdanlarındaki “medeni hâl” “facebook”ta da var. Fakat bu ilişki durumları o kadar hızlı değişiyor ki, hiçbir nüfus müdürlüğü bu hıza yetişemez. Kimliklerin bu “durum”lara göre yenilenmesi gerekse, devlet dairelerinde

!P

“Bu yaşta evlenecek hâlimiz yok, evlenilecek birini bulana kadar gönül eğlendiriyoruz işte. İkimiz de hâlimizden memnunuz.”

“Hayata dair kendilerine ait bir tek cümleleri yok. Başkalarının cümleleriyle filozof, dindar, milliyetçi, isyankâr... kesiliyorlar.”

kuyruklar oluşur. İlişki değiştirmek o kadar basit ki; Nüfus Müdürlüğünde sıra beklerken bile ilişki durumu değişebilir! “Nişanlı, evli, ilişkisi var, ilişkisi yok...” gibi türleri var. Üstelik bu da bir saygınlık sebebi. Ne kadar çok “durum” değiştirilirse o kadar gözde ve gündemde kalınıyor.

Bekâr, sözlü, nişanlı veya evli olmaktan başka ilişki türü bilmeyen bir kültürün mirasçıları “ilişkisi var” diye yeni bir sözle kendilerini tanımlıyor. “İlişkisi var”ın anlamı genellikle şu; “Bu yaşta evlenecek hâlimiz yok, evlenilecek birini bulana kadar gönül eğlendiriyoruz işte. İkimiz de hâlimizden memnunuz.” Bunları gördükçe hayretle seyrediyor ve bazen gülüyorum. Gülüyorum; ama acaba ağlanacak hâlimize mi gülüyorum, diye de düşünmeden edemiyorum.

Aralarındaki mesajlara biraz önce misaller vermişim. O mesajlarda -yazımın başlığında da- gördüğünüz gibi ünlü harflerin birçoğu eksik. Yanlış yazdığımdan değil, asıl şeklini yazdığı için öyle. Maalesef Türkiye’de acayip bir internet dili var. Yıllar yıllar önce, daha Türkiye’de “facebook” yokken, gençlerimizin birbirleriyle mesajlaşmaları esnasında temelleri atılmış bir dil. “Çok kontör gitmesin diye bir mesaja sığdırma” gayreti sonucunda ortaya çıkmış ve “ünlü”lerimize karşı yapılan haksızlıktan ibaret. Biz de gençlerimizi “ünlü”lere hayran zannederdik; meğer “ünlü”lere karşı müthiş bir nefret varmış! “Facebook”la birlikte bu

nefret hat safhaya ulaştı. Hiç unutmam; Türkiye’nin gözde üniversitelerinden birinde okuyan ve bir sene sonra Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olarak göreve başlayacak olan bir kardeşimiz, sınavda Köktürkçe bir metni çevirirken, kâğıda “Selam” yerine “Slm” yazmıştı. Düşünün artık, hoca olacak adam bunu yaparsa, cemaat ne yapsın?.. Türkçemiz öyle bir yıkıma uğratılıyor ki karşısında duramıyoruz, Türkçeyle birlikte biz de yıkılıyor; ama düştüğü yerden kalkan yiğit misali tekrar doğrulmaya çalışıyoruz.

“facebook”talar, kahvaltıya oturuyorlar, okula gidiyorlar, otobüse biniyorlar, derse giriyorlar, teneffüse çıkıyorlar, öğle yemeğine çıkıyorlar, eve gidiyorlar, akşam yemeği yiyorlar, televizyon seyrediyorlar, ders çalışıyorlar ve uykuları geldiğinde “facebook”tan çıkıp yatıyorlar.

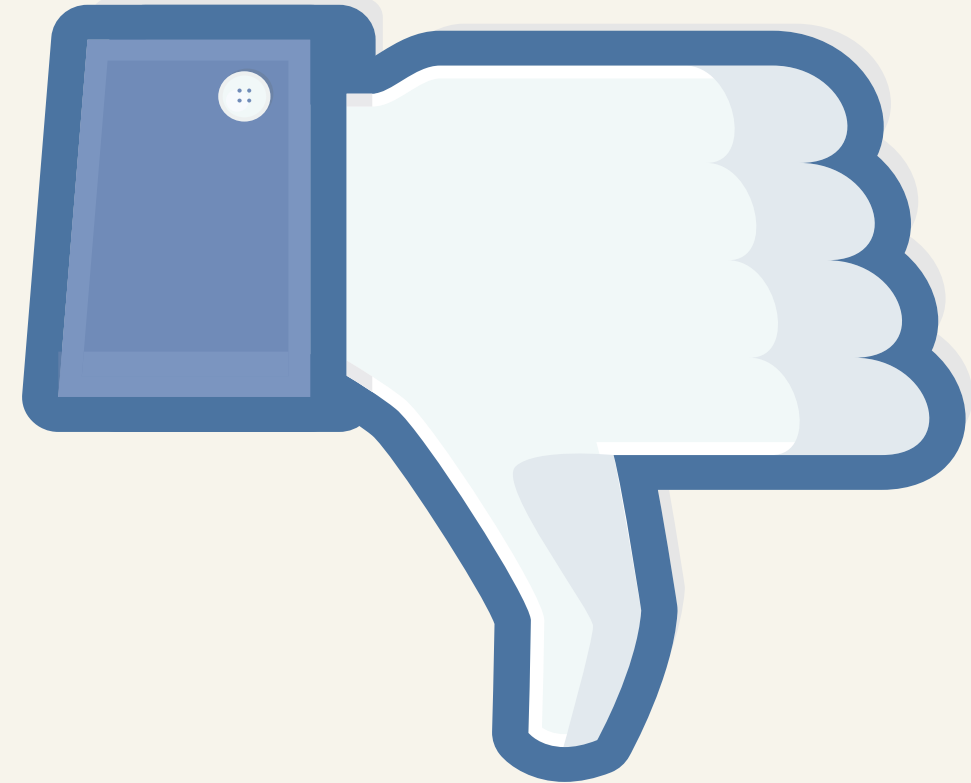
“Facebook”un milletimizde açtığı yaralardan biri de sosyallik konusunda. “Sosyal paylaşım sitesi” olarak anılıyor; ama sosyal hayatımıza hükmediyor. Artık bütün sosyal davranışlar onun dünyasında sergileniyor. Dışarıdaki dünya ikinci plana atılmış vaziyette. Gençlerimize bakıyorum; son model telefonlarıyla uyku saatleri haricinde sürekli “facebook”talar. Sabah uyanınca “facebook”a giriliyor; tualete gidiyorlar “facebook”talar, kahvaltıya oturuyorlar, okula gidiyorlar, otobüse biniyorlar, derse giriyorlar, teneffüse çıkıyorlar, öğle yemeğine çıkıyorlar, eve gidiyorlar, akşam yemeği yiyorlar, televizyon seyrediyorlar, ders çalışıyorlar ve uykuları geldiğinde “facebook”tan çıkıp yatıyorlar. Sabah gözleriyle birlikte açtıkları siteyi, yine gözleriyle birlikte kapatıyorlar. Bu anlattıklarım hayal ürünü değil, sizin de görmediyseniz fark etmediğiniz, çevrenizdeki hayatın gerçekleri. Gençlerimiz, sizin çocuklarınız maalesef sanal bir

dünyada yaşıyorlar artık. İlim ve fikirten uzak, önlerine sunulan hazır “paylaşım”ları “paylaş”maktan öteye geçemiyorlar. Hayata dair kendilerine ait bir tek cümleleri yok. Başkalarının cümleleriyle filozof, dindar, milliyetçi, isyankâr... kesiliyorlar.

Yazımın başında dediğim gibi, bir internet sitesi hakkında yazı yazacağım hiç aklıma gelmezdi; ama tehlike sinsice ilerleyip dibimize kadar geldiği için bu yazıyı yazmak zorunda kaldım. Rahatsızım, -az veya çok- fikir sancuları çekiyorum, dertleniyorum ve çıkış yolları arıyorum. Tuttuğum takımın yenilmesi veya

küme düşmesi, hiç tanımadığım bir gencimizin yitip gitmesi kadar üzmüyor beni. Beşiktaş, Galatasaray, Fenerbahçe yıkılsa, dünyadan silinse aklıma gelmez; bir tek gencimizin kurtulacağını bilsem ve elimde olsa bir an bile düşünmeden hepsini feda edebilirim.

Hep sıkıntıları anlattım; bunun çözümünden bahsetmezsem eksik kalmış olacak. Çözümü için de sayfalarca yazı yazabilirim; ama mevcut şartlarda bu çözümleri uygulayacak insanların sayısı çok az. Çözümü tek cümleyle özetleyebilirim: Milli bir eğitim sistemi ve şuurlu kadrolar!

“Harâbât ehlini hor görme sakın, defineye mâlik viraneler var”

Sevgili Dostlar Bana Bir Dostum Aracılığıyla Ulaşan Ayşe REŞAD'ın Şu Yazısını Sizlerle Paylaşmayı Uygun Buldum. Çünkü Beni Etkiledi. Umarım Nefis Terbiyemize Yararı Olur.

Ramazan ALTINAY

Gediz Osman Gazi Anadolu Lisesi Müdürü

Bir varmış bir yokmuş... Böyle başlar ya hani masallar... Ama bu anlatacağım masal değil, gerçekten yaşanmış bir zamanlar, şimdi masal olsa da...

Efendim delilerin-velilerin çok olduğu o eski zamanlardan birinde, meczubun biri camiye girer, belli ki namaz kılacak. Ama oturmaz, meraklı ve şaşkın gözlerle etrafı süzer, dolanır. Bir oraya, bir buraya her köşeye dikkatlice bakar ve hızla çıkar gider.

Az sonra sırtında bağlanmış odunlarla tekrar gelir camiye ve tam namaza başlamak üzere olan cemaatle birlikte saf tutar. Ama sırtındaki odunlarla güç bela bitirir namazını.

Eğilip kalktıkça yere düşen odunlar, çıkardığı ses vs. derken, tabii cemaat de rahatsız olmuştur bu durumdan. Nihayet biter namaz, biter bitmesine ama her kafadan bir ses çıkar. Herkes kıpırdanmaya, adama söylenmeye başlamıştır bile. İmama kadar ulaşır sesler, hafiften tartışmalar.

İmam aynı mahalleden, bilir az çok garibin halini, şefkatle yaklaşır meczubun yanına ve der ki:

“Oğlum böyle namaz mı olur, sırtında odunlarla, sen ne yaptın? Hem kendini hem de çevreni rahatsız ettin bak, bir daha namaz kılmaya yüksüz gel olur mu?”

Bunu duyan meczup melül, mahzun ama manalı bir bakışla sorar:

“Âdetiniz böyle değil mi?”

“Ne âdeti?!” der Hoca..

Cemaat da toplanmış, merak ve şaşkınlıkla olayı izlemektedir o sıra.

Der ki meczub bu kez:

“Hocam ben namaz kılmak için girdim camiye, şöyle kendime uygun bir yer ararken içeridekilere baktım, gördüm ki herkesin sırtında bir şeyler var. Zannettim ki adet böyledir, ben de şu odunları yükledim geldim işte, neden kızılıyorsun? Kızacaksan herkese kız, tek bana değil!”

Hoca şaşırır: “Benim sırtımda da mı var?” der.

“Evet” der meczup, “Hepinizin sırtı yüklü!”.

Cemaatte ise hafiften “deli işte!” manasına, bıyık altından gülüşmeler başlamıştır...

Meczub bu kez öne atılır ve tek tek cemaati işaret ederek, çocukça ve heyecanla bağırır:

“Bak bunun sırtında mavi gözlü bir çocuk, bunda kocaman bir elma ağacı vardı.

Bunda kırık bir kapı, bunda bir tencere yemek, bunda kızarmış tavuk, şunun sırtında yeşil gözlü esmer bir hatun, bununkinde de yaşlı annesi vardı!..”

Sonra iki elini yanlarına salar başını sallar ve umutsuzca:

“ Boş yok, boş yok hiç!.. diye tekrarlar.

O böyle söyleyince, herkes dehşet içinde şaşkınlıkla

birbirinin yüzüne bakar!

Aynen doğrudur dedikleri çünkü. Kimi doğacak çocuğunu düşünüyordur namazda, kimi bahçesindeki meyve ağaçlarını, biri onaracağı kapıyı, diğeri lokantasında pişireceği yemeği. Biri açtır aklında yiyeceği tavuk, birinin sırtında sevdiği kadın, diğesinde de bakıma muhtaç annesi vardır.

“Peki söyle bakalım bende ne vardı?” der, bu kez endişeyle Hoca..

O da der ki:“Zaten en çok da sana şaştım hoca! Sırtında kocaman bir inek vardı!”

Meğerse efendim, hocanın ineği hastaymış, “öldü mü ölecek mi?” diye düşünürmüş namazda.

“Harâbât ehlini hor görme sakın, defineye mâlik viraneler var.”

Bildirince bildiren, yüreği olan görüyor elbet..

Ya işte böyle :) Bu kadardır ol hikaye..

Bize düşen ibret almak!

Gelin hepimiz düşünelim bakalım, namazdayken sırtımızda neler var?

Neleri sırtlıyoruz, neyin hamalıyız?

Namaz ki bir gök yolculuğu... Sevgiliyle buluşma, konuşma ânı...

Hiç insan sevgilisiyle olduğunda aklına başka şey gelir mi?

Hem de nerde?! O huzurda...

Sırtımızda ne var? Yoklayalım mı?

Malımız, evladımız, senet ve ödenmeyen çeklerimiz, işimiz, aşımız, aşkımız?

Bitmeyen hırslarımız, seçmen listeleri, baş olma sevdalarımız?

Ne var sırtımızda?

Sırtımızda ne var?

Gelin düşünelim hep beraber başka pencereler açalım;Affetmemek de sırta yüküdür değil mi? Bazıları bir ömür boyu hamallık ederler boş yere, kendi canları hesabına...Allah'a teslim olmamak, O'nun kudretini bilmemek, kendini bir şey sanmak, üstesinden gelemeyeceği, gücünün yetemeyeceği işlere talip olmak da sırta yüküdür...

Ömür boyu iki büklüm taşır, yüreksizliğini kişi... Cimrilik de yüküdür insana... Güldüremediği yüzleri, ısıtamadığı yürekleri, susturamadığı feryatları boş bir gayretle taşır cimri insan ta kabre dek...

Sırtımızda ne var?

Belki de yol alamayışımız sırtımızdaki yüklerin ağırlığından...

Ara ara yoklamalı sırtlarımızı dostlar...

Varsa lüzumsuz yükler atıvermeli, rahatlamalı...

Kaç günlük ki şu dünya?

Bunca yük çekmeye, yorulmaya, bunca hamallığa değer mi?

Muhabbetle efendim...” diyor Ayşe REŞAD yazısında... Kendisini bu güzel yazısından dolayı tebrik ediyorum sevgili dostlar.

Sri Lankalı sevdiğim... kurbağam ve Hülya Koçyiğit

Fatih BOZYİĞİT

Fatih Ortaokulu Eğitim Bilimleri Uzmanı
Fen ve Teknoloji Öğretmeni

“A’yı hayatta başarı olarak tanımlayalım. O zaman $A=X+Y+Z$ ’dir. X çalışmaktır, Y oyundur, Z ise çenesini tutmayı bilmektir.” der Einstein.

Ben de birçok bilim adamını özümsemiş ve üniversiteden yeni mezun, biraz Newton, biraz Einstein, biraz Cahit Arf, biraz Hazarfen Ahmet Çelebi karışımı olarak büyük bir sorumluluk duygusuyla görevime başladım.

Öğrencilik yıllarımdan kalma içime sığmayan coşku ve istekle görevimi sürdürürken hayatımın yeni bir heyecan noktasında, fen dersi soyut olarak öğrencilerimin ilgilerini çekmez, farklı bir şeyler yapmalıyım, diye düşündüm.

Uzun günlerin ardından bir sabah uyandığымda Archimedes gibi “Buldum.” diye haykırdım. Tabi ben Archimedes gibi derken “Heureka (Evreka)”yı Türkçeye çevirip haykırdım. Sonra durdum etrafıma baktım ki eşim “kayıp saatimi mi buldun?” dedi. O heyecanla ağzımı kapattım. Öğrencilerime uygulamalı ve ilgi çekici fen deneyleri -standartın dışında- yapacaktım.

Karar verdim bir adet kurbağayı feda edecektim. Doğruca akvaryumcunun yolunu tuttum. Bir adet albino (beyaz renkli) Sri Lanka’dan gelmiş kurbağayı aldım. Eve getirdim. Eşim hayvanlardan çok korktuğu için kitaplıktaki kitapların arkasına sakladım. Oğlum sağ olsun odamda kurbağayı saklarken beni görmüş -henüz iki yaşında- ve eşime “Anne, baba kurbağa!” gibi telgrafik bir cümle kurunca eşimin beyninde şimşekler çaktı tabii. Zar zor bir gece kurbağanın evde kalmasına izin kopardık.

Ertesi gün kurbağayı okula götürdüm. Okulda fenle ilgili öğrencilerimle okul çıkışı laboratuvarında aspirin, ilaç, kalp, beyin, böbrek vb. konulu deneyler uyguluyoruz. Ekibimin adı Volvoks Ekibi. Vee sahnede kurbağam ve ben.

Eldiven ve diğer bilinen tedbirlerimi aldım. Öğrencilerim hazır ve beni dört gözle izliyorlar. Kurbağamız acı çekmesin diye omuriliğine iğne sokup felç edeyim, dedim. Nereden dedim ki? Yanlış omur arasına iğneyi sokunca kurbağamız titredi ve iğne kurbağadan çıkıp parmağıma girdi. O an şimşekler, yıldızlar, gezegenler, evren başımın üstünde dans etti diyebilirim. Deneyi bitirdim ve hemen akvaryumcuya gittim.

Bunun “aşılabilir mi, Sri Lanka’da ne gibi hastalıklar var?” diye diye benim yüzümden akvaryumcunun kafası şişti tabi. Ama içimdeki şüphe geçmedi. Her ne kadar akvaryumcu aşılabilir mi dese de sonuçta Sri Lanka’dan gelmiş hayvan.

Ne yapsam derken, aklıma hastane geldi. ... Hastanesi İntaniye bölümüne girdim. “Doktor bey, ben deney yaparken kurbağadan çıkan iğne elime battı. Bir şey olur mu?”

Doktor, “Allah Allah kaç yıllık doktorum böyle bir şey duymadım ben ama %90 bir şey olmaz.” dedi.

Teşekkür edip dışarı çıktım ve derin bir nefes aldım. Ama içime yine bir kurt düştü. Dayanamayıp ikinci bir hastaneye gittim. Yine İntaniye bölümü ve yine aynı dert...

Doktoru buldum. “Doktor Bey, ben deney yaparken kurbağadan çıkan iğne elime battı. Bir şey olur mu?”

Doktor Bey, sanki bakışlarıyla “ah be canım hocam ne işin var kurbağayla, börtü böceklerle, ne diye uğraşıyorsun? Hadi uğraştın diyelim ne diye bunu sorun ediyorsun?” dediğini duyumsadım. Beklenen kelime doktorumdan nihayet geldi.

Doktor, “ilgiiiiinç” dedi.

“Ne gibi” dedim.

“Çok ilginç bir durum.” dedi ve o müthiş soruyu sordu,

“Kurbağa nereden?”

Yine kafamın üzerinde tüm evren dans ediyordu.

“Sri Lankalı” diye kekeleyerek cevap verdim. O anda içimden geçen ve konuşan kelimeleri tahmin edemezsiniz.

“Nereden olduğunu niçin sordu?, Yaygın hastalıktan mı şüphe ediyor acaba?, Bu Sri Lanka’nın yeri neresi?, Hanım da iki kilo domates istemişti.” diye geçirdim içimden. Doktor bana bir bakış daha attı. Halen unutamıyorum.

“Hocam %80 bir şey olmaz.” dedi. “Eee %20 ne olacak?”

Oran ilk doktorda % 90 bir şey olmazdı, şimdi % 80’e düştü. Soğuk soğuk terledim ve oradan çıktım.

Rüzgârın taşıdığı soğuk havayı içime çektim. Akciğerlerim oksijen ile buluştu. Dedim ki “Ya bu hava da acaba Sri Lanka’dan mı geldi? Doktor niçin hayvan nereden dedi?” Kafam tamamen karışmıştı.

Ben bir de üçüncü hastaneye gideyim dedim. Gittim de. Doktora olanı biteni baştan sona anlattım. O doktor da çok ilginç karşıladı. Küçükken o doktoru da eşek kovalamış onu anlattı.

“Ama benim elime Sri Lanka’dan gelmiş kurbağadan çıkan iğne battı.” dedim ve ekledim. Tamamen stres ve heyecanın verdiği duygu durumundan dolayı aklım ve dilim birbirine karışıyordu. “Daha yeni evlendim, küçücük oğlum var. Bu Sri Lankalı kurbağayı niye kestim, keşke kesmeseydim.” diye yine içimle konuştum.

Benim oran hep düşüyordu bu sefer %70 oldu. Dışarı çıktım. Bu iş böyle olmayacak, iki hastaneye daha gitsem oran % 50 olacaktı.

Eve gittim. Eşim de öğretmen, durumu henüz bilmiyordu.

Domatesleri sordu.

“Unuttum.” dedim. Akşam yemeğinden önce televizyonu açtım. Evet, ne göreyim kurbağalar belgeseli. Kalbim sıkıştı, içim tuhaf oldu, yüzüm kızardı. Hemen kapattım. Yorgunluktan uyuya kalmışım.

Yemin ederim ki rüyamda sol elime baktım, beş parmağımı açıyorum, arasında perde çıkmış.

“Eyvah!!!” diye bir çığlık attım...

Zar zor geceyi atlattım. Sabah doğruca dördüncü olarak özel bir hastaneye gittim. Bu konulara bakan bölüm yokmuş. Benim hipertansiyonuma bakan doktorum aklıma geldi. Onun yanına çıktım.

“Hocam, hayırdır?” dedi.

Durum böyle böyle diye anlattım.

Güldü bana. “Ya hocam birincisi senin hipertansiyonun daha önemli, ikincisi Hülya Koçyiğit’in bile kurbağalarla ilgili filmi var. İnsanlar yıllardır kurbağalarla iç içe yaşıyor, bir şey olmaz.” dedi. Üzerimden atmosferin tüm yükünün birden bire kalktığını hissettim. Rahatladım. Demek ki doktoruma olan güven burada beni kendime getirmişti.

O günden sonra canlı hayvan kesmemeye ve canlı hayvan deneyi yapmamaya yemin ettim. Deneylerime devam ediyorum. Ancak hazır kalp, böbrek, beyin, karaciğer ve akciğer olarak deneylerimi sürdürüyorum.

Sonuç olarak, insanın başına bu konularla ilgili bir şey gelse danışacak veya konuşacak kimsecikler yok.

Einstein’ın; “X çalışmak, Y oyun, Z çenesini tutmayı bilmektir sözüne benim için “ T İŞİN ÖNCESİNDE BİR BİLENE DANIŞMAKTIR” sözünü ekleyerek yaşam felsefem addettim.

Renklerle anlatılır mı hasret?

Melike UÇGUN

Kılıçarslan And. Lisesi, İngilizce Öğretmeni

Bir çift gözdür şu alemler bizlere temaşa ettiren. Bir çift göz, renklerin tadıyla farklı duygular yaşatıp, o esintileri üfleyen. İnsan bir an gözünü kapatıp yürümeye çalışsa ve her şeyin karardığına şahit olsa, Mevlâ'nın verdiği o gözlerin ne büyük nimet olduğunu, onların ne elzem pencereler olduğunu anlayıverir... Rengârenk bir hayat istiyorum. Baktığım her yer cıvılcıvılcı olsun...

Beyaz gözlerimi alıyor, siyah da içimi karartıyor. Beyaza, onun parlaklığına dayanamıyorum. Bana ruhumun bulanıklığını hatırlatıyor. Siyah ise o kadar kesif, öylesine karanlık ki ondan korkuyorum. O, soğuk. Üşütüyor beni...

Bana mavileri, yeşilleri verin. Mavilerin engin denizinde boğulmak, hırçın dalgalarıyla yarışmak, yeşillerin, ayak basılmamış çimenlerinde yatıp uzanmak istiyorum...

Lilanın leylaklarını getirin bana. Uzanayım, salkım salkım koklayayım. Ferahlık solusun yıllanmış, yıpranmış ciğerlerim...

Kırmızının kanı canlandırsın solgun yüzümü, ısıtsın... Kırmızı gülün dikenini acıtıp akıtsa da parmaklarımdan kıpkırmızı kanımı, gülün güzelliğinde mest, kokusunda sarhoş olayım...

Pembeyi hiç unutmadım. Asla unutmam. Bana gençlik hayallerimi, üzerinde gezindiğim pembe bulutları hatırlatsın. Şimdi küçücük toprağımda büyütmeye çalıştığım pembe menekşelerde yaşatayım ilk çocukluğumun, gençliğimin rengini...

Çeyiz sandığımanın oymalı desenleri, babamın pantolonu, ninemin pazen eteğiyle zihnimden silinmesin o vakur, asil renk; kahverengi...

Ve gün batımının ardından yavaş yavaş ortaya çıkan ay ve yıldızlarla karşılaşsın beni gökyüzünün derin, uçsuz bucaksız lacivert akşamları... Gitgide siyaha dönüşse de o lacivertin serinliği, kalbime verdiği huzur bitmesin..."

Eser: Bedri Rahmi EYÜBOĞLU

Benim Duam

Ali GÜRİSOY

Tavşanlı İMKB Anadolu Lisesi Edebiyat Öğretmeni

En kuytu anında gecenin
İçimi burkarsa acılar
Ta yüreğimden tut
Teskin et beni
Sen teskin Allah'ım
Geçmişin hüznü, pişmanlığı
Gelir de bağdaş kurarsa
Gönliümün içine
Ezeli zamanına al
Genişlet içimi
Sen genişlet Allah'ım
İnsanlardan yorulur,
İncinir, bıkar da
Daralırsa içim
Dayanağım, sığınağım Sen ol
Sen ol Allah'ım
Sevgimi verdiğim yad ellerde
Evrilip çevrilip oynanırsa kalbim
Sonsuz sevginle
Sen doldur içini
Sen doldur Allah'ım
Ecel gelir de
Can hulkuma dayanır
Tarihsiz bir hale koyarsa beni
İmdatıma sen yetiş
Sen Allah'ım
İnsanlardan, acılardan, sıkıntılardan
Velhasıl bu dünyadan
Alıp bir gün beni yanına
Sonsuz huzuruna erdir beni,
Sen erdir Allah'ım

Hüzün dolu kalp

Mustafa AKTAŞ

Sofular Ortaokulu Pazarlar/Kütahya

Kırık bir kalple dolaşır,
Hüznünü içinde taşır.
Gözlerinden süzülen yaşlar,
Adeta yüreğine akardı.

Gülmeyi unutmmuştu ne zamandır.
Bilirdi ki dermanı derindeydi.
Aldığı her dem nefeste,
Onun kokusu içine dolardı.
Yorulmuştu yaşamaktan sanki.
Bir hayale aldandığı yıllardır.

Bir gün ona bir haller oldu.
Bir düşünce saplandı yüreğine:
Ayrılmak istiyordu,
Sevgiyi bulduğu bu topraklardan.
Günlerce içi içini yedi.
Gözlerinden boşanan yaşlar sel oldu.
Yüreğindeki ateş çoğalmca,
Nedense gidemedi oralardan.

Peki, şimdi ne yapacaktı?
Ne olacaktı ki sanki!
Uykusuz geceler geri dönecekti.
Acılar yine ona misafir olacaktı.
Hiç kimseye uğramadığı kadar...

Görseller: <http://wallfory.com>

Stratejik Planlama

Yunus EĞDEMİR
Stratejik Planlama
Kütahya İl Koordinatörü

“Problemlerin çözümünde görev almayanlar problemin birer parçalarıdır.”

Her birey, insanlık tarihinin dünden yarına aktarılması gereken olgu, yapı ve çalışmalarının “o an” ki durumunu şekillendirir. Bizler dün ile yarının tam ortasında yer alanlarız. Bir zincir halkası gibi güçlü halka olursak, bizden sonrakiler de güçlü halkayı oluştururlar. Biz halkanın zayıfı olursak yarınları aktaracağımız tüm olgular istenildiği ve olması gereken şekilde olmaz.

Yaşadığımız dönem ve süreçte bize yüklenmiş sorumluluklarımız en iyi ve verimli şekilde ifade edilmesi gerekmektedir. Bu bizim yaşama gayelerimizden ve asli görevlerimizden biridir.

Sorumluluklarımız ve görevlerimizi doğru yapmak problemleri aza indirmektir. Sorumluluk ve görevlerimizi belirli bir plan ve strateji ile yapmak sistem oluşturmaktır ve en iyi şekilde yapılması için en iyi adımlardan biridir.

Sorumluluklarımızı yerine getirirken muhakkak güçlükler ile karşılaşılacaktır. Bu hayatın bir gerçeğidir. Başarı alın terine, planlı zaman harcamaya bağlıdır. Karşılaştığımız sorunların çözümünde harcaacağımız enerjinin miktarı bizim, sorunlar ve riskler karşısındaki becerimize bağlıdır. Burada iki konu ön plana çıkmaktadır. Bulduğumuz yaş ve duruma gelene kadar olan sosyal, çevresel, kültürel vb. her konudaki hayat tecrübelerimiz bizim sorunların karşısındaki çözümüne yaklaşımımızı doğru orantıda etkilemektedir. Sorunlar ve problemler karşısında şikâyet etmek veya hayıflanmaktaki harcanan enerjinin sorunların çözümüne harcanması sorunların çoğunu çözecektir. Bu iki kavramda sorumluluk sahibi bireyin bu güne kadar ki süreçte hayatta sosyal ve sivil toplum kuruluşlarında gönüllü ve aktif çalışması ile ilişkilidir. Sosyal yönü zayıf bireyler sorun çözümleri karşısında zorlanmaktadırlar. Sosyal yönü iyi olan bireyler sorun çözümlerinde daha aktif ve başarılı

oldukları gözlemlenmiştir. Stratejik bakış açısına sahip kişiler ise sorunların çıkış yollarını kapatmaktadırlar.

Hayatta kazanılan tecrübeler ve hayat okulunda öğrenilen olguların, değerlendirilme yeri sorumluluk aldığımızdadır.

Bizler sorunların değil çözümlerin yanında yer almalıyız. Sorunların çözümüne inanıyorsak, sorunların çözümü içim imkân ve imkânların ne kadar fazla olduğunu görürüz. Problemin bir parçası değil, çözümün bir parçası olmalıyız.

Stratejinin ve planın yapılması ve hayata geçirilmesinin de, bu çalışmaların yapılma aşamaları arasında büyük bir bağlantısı vardır.

Hayatta her şey çalışma, plan, araştırma, sonuca odaklanma vb. verileri ile şekillenmektedir. Çalışmanın, plan yapmanın ve sonuca odaklanmanın da bir stratejisi olmalıdır.

Ülkemizin bireylerinin yetiştirilmesinde milli eğitim müdürlüklerinin rolü çok büyüktür. Bu anlamda kendine yeter, hayata hazır, her anlamda lider ve örnek nesillerin yetişmesi için stratejiler üretilmektedir.

2023 Eğitim Vizyonu kapsamında; 2023 yılına kadar olan süre 3 zaman dilimine ayırarak stratejik plan takvimi ortaya çıkartılmıştır. Bu çalışmaların ilk adımları 2010 – 2014 yıllarında Bakanlığımız ve il müdürlüklerimiz stratejik plan çalışmaları ile başlamıştır. İlçelerimiz ve okul/kurumlarımız 2011 – 2014 Stratejik Planı yaparak sürece dâhil olmuşlardır. Bu süreç 2014 Aralık sonunda sona erecektir. 1 Ocak 2015 tarihinde ise 2015 – 2019 Stratejik Planı yürürlüğe girecektir. Bir sonraki plan dönemi 2020 – 2023 Stratejik Plan sürecidir.

Kütahya 2013 Mart sonuna kadar il genelinde kapsamlı Stratejik Plan eğitimleri verilmiştir. Stratejik

Plan üst Kurul toplantıları yapılmış, il Stratejik Plan Üst Kurulu ve İl Stratejik Plan ekibi ile uzun soluklu çalışmalar yapılmıştır. Aralık ayı sonunda planımız yayınlanacaktır.

Bu kapsamda Stratejik Planı sahiplenmelerinden dolayı başka İl Milli Eğitim Müdürümüz, il milli eğitim yöneticilerimiz, ilçe müdürlerimiz, okul müdürlerimize ve tüm öğretmenlerimize ayrı ayrı teşekkür ediyoruz.

Stratejik Plan nedir?

Stratejik planlama, kuruluşun bulunduğu nokta ile ulaşmayı arzu ettiği durum arasındaki yolu tarif eder. Kuruluşun amaçlarını, hedeflerini ve bunlara ulaşmayı mümkün kılacak yöntemleri belirlemesini gerektirir. Uzun vadeli ve geleceğe dönük bir bakış açısı taşır. Kuruluş bütçesinin stratejik planda ortaya konulan amaç ve hedefleri ifade edecek şekilde hazırlanmasına, kaynak tahsisinin önceliklere dayandırılmasına ve hesap verme sorumluluğuna rehberlik eder.

- Sonuçların planlanmasıdır: Girdilere değil, kamu hizmetleri ile elde edilecek sonuçlara odaklıdır.
- Değişimin planlanmasıdır: Değişimin istenilen yönde olabilmemesini sağlamaya gayret eder ve değişimi destekler. Dinamiktir ve geleceği yönlendirir. Düzenli olarak gözden geçirilmesi ve değişen şartlara göre uyarlanması gerekir.
- Gerçekçidir: Arzu edilen ve ulaşılabilir bir geleceği resmeder.
- Kaliteli yönetimin aracıdır: Disiplinli ve sistemli bir şekilde, bir kuruluşun kendisini nasıl tanımladığını, neler yaptığını ve yaptığı şeyleri niçin yaptığını değerlendirmesi, şekillendirmesi ve bunlara rehberlik eden temel kararları ve eylemleri üretmesidir.
- Hesap verme sorumluluğuna temel oluşturur: Sonuçların nasıl ve ne ölçüde gerçekleştirildiğinin izlenmesine, değerlendirilmesine ve denetlenmesine temel oluşturur.
- Katılımcı bir yaklaşımdır: Stratejik planlama

sürecinin kuruluşun en üst düzey yetkilisi tarafından tam olarak desteklenmesi şarttır. Bununla beraber, ilgili tarafların, diğer yetkililerin, idarecilerin ve her düzeydeki personelin katkısı, ortak çabası ve desteği olmaksızın, stratejik planlama başarıya ulaşamaz.

- Günü kurtarmaya yönelik değildir: Uzun vadeli bir yaklaşımdır.
- Bir şablon değildir: Kuruluşların farklı yapı ve ihtiyaçlarına uyarlanabilen esnek bir araçtır.
- Salt bir belge değildir: Stratejik planın hazırlanması, gerçekleştirilmesi için yeterli değildir. Planın sahiplenilmesi ve eyleme geçirilmesi gerekir. Asıl olan stratejik plan belgesi değil, stratejik planlama sürecidir.
- Sadece bütçeye dönük değildir: Stratejik planlama sürecinde kaynak kısıtları dikkate alınmakla beraber, yıllık bütçe ve kaynak taleplerinin stratejik planları şekillendirmemesi; stratejik planın, bütçeyi yönlendirmesi gerekir.

Stratejik planlama, özetle, bir kuruluşun aşağıdaki dört temel soruyu cevaplandırmasına yardımcı olur.

Yapılan stratejik planlama çalışmasında bulunması gereken dört temel soruları nelerdir?

- 1) Neredeyiz?
- 2) Nereye gitmek istiyoruz?
- 3) Gitmek istediğimiz yere nasıl ulaşabiliriz?
- 4) Başarımızı nasıl takip eder ve değerlendiririz?

Stratejik Yönetim Süreci Şekli		
• Plan ve Programlar • GZFT (SWOT) Analizi • Paydaş Analizi	Durum analizi	Neredeyiz?
• Kuruluşun varoluş gerekçesi • Temel İlkeler	Misyon ve ilkeler	Nereye ulaşmak istiyoruz?
• Arzu edilen gelecek	Vizyon Amaçlar ve Hedefler	
• Amaç ve hedeflere ulaşma yöntemleri • Detaylı iş planları • Maliyetlendirme	Stratejiler Faaliyetler ve Projeler	Gitmek istediğimiz yere nasıl ulaşabiliriz?
• Raporlama Karşılaştırma	İzleme	Başarımızı nasıl takip eder ve değerlendiririz?
• Geri besleme • Ölçme yöntemlerinin belirlenmesi • Performans göstergeleri • Performans Yönetimi	Değerlendirme ve performans ölçümü	

Stratejik plan yaparken nelere dikkat edilmelidir?

Okul ve kurumlarımız stratejik plan hazırlığı yaparken

- a) İlgili yasal mevzuatları hâkim olunuz, inceleyiniz,
- b) Üst yöneticileriniz ile irtibatlı halde olunuz,
- c) Bir önceki stratejik planı inceleyiniz,
- d) Bakanlığın ve ilin stratejik planını inceleyiniz,
- e) Yapacağımız plan 5 yılı kapsadığı için reelliği, geçerliliği olabilmemesi için kurumsal olmalıdır. Planın bir ekip ruhu ile yapılması, katılımcı ve çoğulcu olması, ilmi hazırlanması gerekir,
- f) Unutulmamalıdır ki, stratejik plan hazırlığımız tamamlandığımızda ve onaylandığında bunu değiştirme, düzeltme şansımız yoktur. Stratejik plan hazırlığı yapılırken bir “yönetmelik, kanun” hazırlığı gibi düşünebiliriz. Tamamlandıktan sonra 5 yıl boyunca virgül ve noktasına değiştirme yetkimiz yoktur.

Stratejik planın süresi ne kadardır?

Stratejik plan 5 yılı kapsayan bir süreçtir. İlk dönemde hazırlanan plan 2010 – 2014 yıllarını kapsamaktaydı. 4 yıllık bir süreyi kapsıyordu. Şu anda yapılan Stratejik Plan 2015 -2019 yıllarını ve 5 yılı kapsamaktadır. Bu plan süreci sonunda 2020 – 2023 yıllarına ait stratejik plan çalışması yapılacaktır.

Okulun kadrosu değiştiğinde stratejik plan değişir mi?

Stratejik Plan şahısların planı değil kurumun planıdır. Öğretmenlerin, idarecilerin değişmesi kurumun tüm paydaşlar ile hazırlanan vizyon, misyon ve amaçların değiştirilmesi anlamına gelmez.

Stratejik plan güncellenebilir mi? Güncelleme ne demektir? Güncellemede Planı yeniden yapılabilir mi?

Güncelleme yönetmelikte net olarak tanımlanmıştır. Güncelleme planın yeniden hazırlanması anlamına gelmez.

- a) Stratejik planlar beş yıllık dönemi kapsar.
- b) Stratejik planlar en az iki yıl uygulandıktan sonra stratejik planın kalan süresi için güncelleştirilme yapılabilir.
- c) Güncelleştirme, stratejik planın misyon, vizyon ve amaçları değiştirilmeden, hedeflerde yapılan nicel

değişikliklerdir.

Stratejik planın 5 yıllık süresinden önce yenilenme ihtimali var mıdır?

Evet vardır. Yenilenmesi için şartları vardır. Bunlar;

- Görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen mevzuatta değişiklik olması hâlinde ilgili kamu idaresinin,
- Hükümetin değişmesi halinde mahalli idareler hariç diğer kamu idarelerinin,
- Bakanın değişmesi halinde ilgili bakanlık ile bağlı ve ilgili kamu idarelerinin,
- Mahalli idarelerde üst yöneticinin değişmesi halinde ilgili mahalli idarenin,
- Doğal afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalımların vuku bulması hallerinde ilgili kamu idarelerinin, şartları oluştuğunda stratejik planları yenilenebilir. Bunların dışında pstratejik plan yenilenmesi söz konusu değildir.

Plan yaparken yararlanacağım temel dokümanlar nelerdir?

- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu,
- Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik,
- DPT Kamu İdareleri için Stratejik Planlama Kılavuzu 2.Sürüm,
- Milli Eğitim Bakanlığının 2013/26 nolu Genelgesi,
- Milli Eğitim Bakanlığı, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı 2015 – 2019 Stratejik Plan Hazırlık Programı,

“Düzenli, planlı, teşkilatlı küçük ordular; plansız, teşkilatsız, düzensiz büyük ordulara galip gelmişlerdir.”

Meşrutiyet'ten günümüze ilkokullarda yapılandırmacı yaklaşım anlayışı üzerine bir inceleme

Kemal ÖZDEMİR
Şehitler İlkokulu Öğretmeni

Özet

Bu çalışmada, Meşrutiyetten günümüze kadarsürecin incelenmesinin, günümüzde uygulanmakta olan yapılandırmacı yaklaşım uygulamalarında tüm eğitimcilere katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Ülkemizde meşrutiyet öncesi ve sonrasında temel eğitimin verildiği okullar bulunmaktadır. Cumhuriyet döneminde bu okulların eğitim ve öğretimle ilgili içerik ve uygulamaları tamamen Tevhidi Tedrisat Kanunu çıkarılarak Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde toplanmıştır. Günümüzde de sistem aynı şekilde yürütülmektedir. Bu süreçte eğitimin daha iyi gerçekleştirilebilmesi için çeşitli yöntem ve tekniklere ihtiyaç duyulmuş ve uygulanmıştır. Bu çalışmamızda da Ülkemizde Meşrutiyet öncesi, sonrası ve Cumhuriyet dönemlerindeki eğitim süreci içerisinde temel eğitimde uygulanan eğitim ve öğretim yöntem ve teknikleri incelenerek “Meşrutiyet'ten günümüze ilkokullarda yapılandırmacı yaklaşım” anlayışının dünden bu güne oluşumunun süreç ve aşamaları incelenerek aktarılmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın amacı, ilkokullarda özellikle Meşrutiyet döneminden günümüze kadar geçirdiği eğitim ve öğretim süreçlerinin tarihsel sürecini ve günümüzde ilkokullarda uygulanan eğitim öğretim yaklaşımlarının incelenmesini oluşturmaktadır. Çalışmada veriler Doküman Analizi yöntemi ile Meşrutiyetten günümüze kadar ilkokullarda eğitim ve öğretim ile ilgili literatür taraması yapılarak elde edilmiştir.

Giriş

Temel eğitim, çocuğun bedensel, ruhsal, psikomotor, zihinsel ve dil gelişiminin büyük ölçüde tamamlanmasıyla birlikte başlamaktadır (Deretarla, 2008) ve günümüzde önemini daha da artmış bulunmaktadır. Ülkeler temel eğitimi öncelikle sekiz yıla daha sonrada on bir ya da on iki yıla çıkarma gayretleri içerisinde dirler. Süre uzatımıyla birlikte içerik düzenlemeleri de hızla değişmektedir.

Osmanlı Devletinde 4 – 6 yaş aralığında çocuklar ilkokullara başlatılmıştır. Bu okullar halkın ve vakıfların yönetimindeydi. Bu okullar genellikle cami bitişiğine yapılmış yapılarla ve camiden uzakta yapılmış okullar olmak üzere iki grupta toplanmıştır. Her iki grupta da olsa kimi aileler camiye yakın olmasının sakıncalarından dolayı uygun görmemiş kimi aileler ise camiye yakın olmasının daha doğru olacağı düşüncesiyle hareket etmişlerdir. Her iki okulda da verilen eğitimin içeriği aynıdır. Kimileri de camileri kirletecekleri düşüncesiyle cami yakınlarında okul istememişlerdir (Demirtaş Z. , 2007). Çocuklara öncelikli olarak Elif-ba ve Kur'an-ı Kerim'in öğretilmesi, devamında da yazmanın öğretilmesidir. Bunun yanında çeşitli ahlaki ve dini bilgilerle birlikte aritmetik dersleri de verilmiştir. Bu okullarda görevlendirilen öğretmenler ise cami imamı, müezzin, okur-yazar ağırbaşlı birisi, ölen öğretmenin oğlu gibi kişiler vakıf ya da halk tarafından görevlendirilmiştir.

Osmanlılarda ilkokullar, ilk defa 19. yüzyılda Sultan Mahmut tarafından kurumsallaşması için çalışmalar başlatılmış ve zaruri hale getirilmiştir. Müfredatta dini

bilgilerin öğretilmesi esas alınmıştır. Ancak cumhuriyet dönemine kadar yapılan pek çok çalışma çeşitli nedenlerle akim kalmış ve cumhuriyet döneminde devletin kontrolüne geçmiştir (Demirtaş Z. , 2007).

Cumhuriyetle birlikte eğitime verilen önem iyice artırılmıştır. Kurtuluş savaşının şiddetlendiği dönemde öğretmen ve öğrencilerle ilgili problemlerin çözümü ve eğitimde nelerin yapılacağına dair 15 Temmuz 1921 de Ankara'da yurdun çeşitli bölgelerinden gelen çok sayıda öğretmenin katılımıyla “Maarif Kongresi” toplanmıştır (Okur, 2010).

3 Mart 1924'te çıkarılan Tevhidi Tedrisat Kanunu ile Osmanlı Devletinde uygulanan eğitim sistemine son verilmiştir. Eğitim sistemi genel olarak temel eğitim, mesleki eğitim, halk eğitimi ve yükseköğrenim biçiminde düzenlenmiştir.

Temel eğitim ilk yıllarda üç yıl daha sonraki yıllarda 5 yıl olarak uygulanmıştır. 16 Ağustos 1997 den itibaren kesintisiz 8 yıl olarak uygulandı. 2012 yılından itibaren ise 4+4+4 şeklinde 12 yıla çıkarıldı. Cumhuriyet döneminde uzun yıllar esaslı bir program çalışması yapılamamıştır. 1948 yılında ilkokul programı uygulamaya konulmuştur. 1962 yılında ise taslak program geliştirilmiştir. Bu program ise 1969 yılında uygulamaya konulmuştur. 1975 yılında çıkarılan milli eğitim temel kanunu ile eğitim örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki grupta toplanmıştır (Tepir, 05.01.2013).

Türk Millî Eğitim sistemi, 1975 yılında kabul edilen Millî Eğitim Temel Kanunu ile bugünkü durumuna getirilmiştir. Sözü edilen kanuna göre eğitim ve öğretim iki grup altında toplanmaktadır. Bunlar; Örgün eğitim (okul öncesi eğitim, temel eğitim, ortaöğretim ve yükseköğretim) ile Yaygın eğitimidir. Yaygın eğitim; örgün eğitimin dışında kalan bütün eğitim ve öğretim programlarını içine alır. Bu da ayrıca, meslek teknik eğitimi ile genel programlı eğitim olarak iki bölümden oluşmaktadır (Tepir, 05.01.2013).

Yöntem

Bu çalışmada meşrutiyetten günümüze ilkokullarda özellikle Meşrutiyete döneminden günümüze kadar geçirdiği eğitim ve öğretim süreçlerinin tarihsel sürecini ve günümüzde ilkokullarda uygulanan eğitim

öğretim yaklaşımlarının incelenmesini oluşturmaktadır. Doküman Analizi yöntemi tercih edilmiştir. Doküman analizi sürecinde amaca uygun kaynakların taranması bu kaynaklardan gerekli notların tutulması ve bu notlardan hareketle çeşitli değerlendirmelerde bulunmasıdır (Çepni, 2012), (Karasar, 2012). Bu çalışmamızda kullandığımız yöntem aynı zamanda tarihi araştırmadır. Dönemlerle ilgili dokümanlar dikkatlice incelenmiş amaca uygun olarak gerekli notlar tutulmuş ve bu notlardan hareketle çeşitli yorumlar yapılmış ve sonuca ulaşılmıştır (Büyüköztürk, 2012).

Yapılandırmacı yaklaşım

Bireylerin edindikleri bilgileri kendi tecrübe ve deneyimleri ile birleştirerek kendine özgü bilgileri anlamlandırmalarıdır. Bu anlayışta öğrenme bireysel deneyimler sonucunda öğrenmenin gerçekleştiğini öne sürmektedir. Yapılandırmacı yaklaşımda, öğrenme aktif bir süreçtir, öğrenme süreci içinde öğrenme gerçekleşir, zihinsel bir faaliyettir, beden, zihin ve deneyimler gereklidir. Grup çalışmalarını ön plana çıkarmaktır. Oyunlaştırma vardır. Motivasyon vardır (Mehmethekim.com, 06.01.2013), (Özel, Bayındır, ve Özdemir, 2012).

- Yapılandırmacı yaklaşımın temelleri;
- Bilginin öğrenilmesinde araştırma, yorumlama ve analiz vardır.
- Yeni bir anlayış oluşturma vardır. Bilgi yeniden inşa edilir.
- Önceki öğrenilenler ile yenileri kaynaştırma vardır.
- Öğrenmede öğrenci aktiftir. Yaparak yaşayarak öğrenme vardır.
- Öğrenme bireyseldir. Bireysel özellikler dikkate alınmalıdır.
- İşbirliğine dayalı öğrenme söz konusudur. Grupla çalışma vardır.
- Gerçek hayatta var olan problemleri y a da benzerleri çözmeyi öğrenirler.
- Öğrencileri motive etme vardır. Öğrencilerin yaş ve durumları göz önüne alınarak içerik verilmelidir.
- Öğrenmede duygulara yer vardır. Duygu ve zihin

birlikte faaliyet gösterir.

- Öğrenme öğrenci merkezlidir. Süreklidir (<http://egitimbilimleri.net/>, 06.01.2013) (Özel, Bayındır, ve Özdemir, 2012), (Koç, 2012).

Meşrutiyetten Günümüze İlkokul

Toplumda ilkokulların çıkması İslâm dini içindeki gelişimiyle ilgilidir. Tanzimat dönemine kadar herhangi bir şekilde devletin müdahalesi olmamıştır. 2. Mahmut'la birlikte Devlet ilgilenmeye başlamıştır. Herhangi bir ders programı ya da öğretim yöntemleri yoktu. Okula başlama yaşı genellikle 5, 6 ve 7 bitirme yaşı ise 13-15 yaş civarındadır. Yoksul ve yetim çocukların eğitimi için özel eğitim kurumları zenginler tarafından oluşturulmuştu. Burada ders veren öğretmenler çevre halkının verdiği hediyelerle çalışmaktaydılar. İmkânları ve gücü yeten aileler ise çocuklarının eğitimleri için "müeddib" adı verilen öğretmenlerden ders almaktaydılar. Herhangi bir programları olmamakla birlikte ailenin ve öğretmenin uzmanlık durumuna göre programlar uygulamaktaydılar.

Fatih Sultan Mehmet döneminde sıbyan mektebi öğretmeni olmak isteyenler için Eyüp ve Ayasofya medreselerinde özel programlar uygulanmış bu programlarda çeşitli öğretim yöntemlerinin öğretilmesi esas alınmıştır. Bu program daha sonra kaldırılmıştır (Demirtaş, 2007).

Osmanlı Devleti'nde ilkokullarda sistem; eğitim karma ve ücretsiz olarak yapılmaktaydı (tarikhportali.net, 05.01.2013). Osmanlı devletinde temel eğitim kurumları tüm ülkede mahallelere ve en ücra köylere kadar yayılmış ve her cami ya da mescit bitişiğinde yapılmış okullardır. Bu okullara "Daru'ttalim", "Daru'l-ibn", "Muallimhâne", "Mektephâne", "Mahalle Mektebi", "Mekteb-i İbtidaiye", öğretmenlerine de "Muallim", yardımcısına "Kalfa", talebelerine de "Suhte", "Puser", "Şakird" denilirdi. Bu okullar medreselere hazırlık, okuma-yazma, dini bilgiler, matematik dersleri verilmekteydi. Bu okulların en önemli özelliği okula başlama biçimidir. Çocuk, okuma çağına gelince törenle başlatılır bu törene "Âmin Alayı" denirdi (<http://kalemguzeli.net/>, 05.01.2013). Günümüzde de bazı yörelerde bu adet Kur'an-ı Kerim kurslarına başlatılırken devam ettirilmektedir.

Osmanlı devletinde ilkokulların adı giderek "Sıbyan Mektebi" adını almıştır. Bu okullarda eğitim karma yapılmaktaydı. Sıbyan mektepleri dini yapılardan ayrı

olarak eğitim vermekteydi. Genellikle iki katlı yapılan yapılar ve alt katları dükkân olarak kullanılmaktaydı. Okullar tek derslikli ve tek öğretmenlidir. Birde öğretmenin yardımcısı bulunmaktadır. Bu okulların harcamaları vakıflar ve zengin aileler karşılamaktaydı. Okula başlamada öğrencinin durumuna göre çok özel törenler uygulanırdı. Çocuğun ailesinin durumuna göre okula başlatılan çocukların aileleri okullara ve okuyan öğrencilere bahşişler verirdi.

Sıbyan mekteplerinde ders içeriği olarak Kur'an-ı Kerim'i öğretmek, belirli bir bölümünü ezberletmek, namaz biçimleri, namazda okunacak duaları öğretmek esas amaçlarıydı. Bunun yanında matematik, tarih, coğrafya, Türkçe gibi dersler öğretmenlerin isteğine bırakılmıştı. Bazı sıbyan okullarında 1. Abdülhamit döneminde Arapça ve Farsçanın okul derslerine girdiği görülmektedir (egitim.aku.edu.tr, 05.01.2013).

Osmanlı Devleti'nde temel eğitim 2. Mahmut döneminde İstanbul'da zorunlu hale getirilmiş ve süresi dört yıl olarak belirlenmiştir (tarikhportali.net, 05.01.2013). 19. Yüzyılla birlikte çocuğa ve eğitime verilen önemin değişmeye başlamadı. Zorunlu eğitimin süresinin uzatılmasıyla ilgili çalışmalar yapılmıştır. Devlet, 1869'dan itibaren ilkokul programlarını bir resmî düzen içine almaya çalıştı. 1876, 1882, 1891, 1904, 1911, 1914 yıllarında ilkokul programları üzerinde yeni düzenlemelere gidildi. Her ne kadar çeşitli düzenlemeler yapılmaya çalışılsa da sonuçta eğitimde çok ciddi başarısızlıklar söz konusuydu. Selanikli öğretmenler tarafından bir ekol ortaya atılmış çok sayıda Elif-ba öğretme amaçlı kitaplar yazılmıştır. Harf ve yazı meselesi 1928 yılında çözülmüştür (egitim.aku.edu.tr, 05.01.2013).

Usul-i cedit nedir?

Başlangıçta geri kalmışlığa karşı başlatılmış olan usul-i cedit hareketi aynı zamanda eğitime de yansımıştır. Bununla birlikte eğitimde de eski-yeni çatışması ortaya çıkmıştır.

Selim sabit Efendi, Şemsi Efendi ve İsmail Gaspıralı'nın bu yöntemin uygulanmasında rolleri vardır. Bu yöntem okuma-yazma öğretiminde yenilikleri içermektedir. Bu yöntemde göre özellikle her bir sesli harfi kelimenin yapısını dikkate alarak seslendirme yerine mevcut ünlüleri (elif, vav, ya, he) sessizlere ekleme yöntemidir. Böylece okuma-yazmayı kolaylaştıran ve

hızlandırılan bir yöntemdir. Bu yöntemle birlikte okullarda sıra, masa, karatahta, tebeşir, silgi, çeşitli araç-gereçler ve materyaller okullara girmeye başlamıştır. Derslerin planlanması ve düzenlenmesine başlanmıştır. Ders saatlerinin planlanması, teneffüs aralarının verilmesi, oyunlarla ders işlenmesi, sınıfın havalandırılması gibi yenilikler içermektedir (Yıldırım, 13.01.2013) (ekosiyaset.com, 13.01.2013).

Yenilikçi bu yaklaşımın günümüzde ilkokullarda uygulamaya konulan ses temelli cümle yöntemi ile ilk okuma yazma öğretiminin temel özelliklerini taşımaktadır. Ünlü seslerden başlayarak uygun ünsüzlerin eklenmesiyle okuma ve yazmada kolaylık ve hız sağlamaktadır. Aynı zamanda o dönemde uygulanan yöntemlerde de araç-gereç kullanımına ve çocuklara göre hareket etme yaklaşımlarının da günümüzde yapılandırıcı yaklaşımın uygulama mantığına yakın olduğunu ifade edebiliriz.

Meşrutiyetten Cumhuriyete Öğretim Yöntemleri

Genellikle ezbere dayalı ve sözlü olarak aktarma yöntemi kullanılır. Öğretmen öğrencilerin önünde oturur ve toplu öğretim yöntemi "konuyu bilen bir öğreticinin aktarması" kullanılırdı. Bu çalışma bazen kalfa ya da en çalışkan öğrenci tarafından da yaptırılırdı. Öğrenciler çalışmalarını tekrar etme yöntemiyle öğrenirdi.

Osmanlı Devletinde II. Abdülhamit döneminden itibaren Osmanlı ilkokullarında bir "Usul-ü Cedide" tartışması başladı. Bu yöntemde ilk okuma yazma öğretiminde hecelerden başlama yerine sesleri tanıma yöntemidir. Günümüzde uygulanan ses temelli cümle yöntemi ile ilk okuma yazma öğretimine benzemektedir. Yeni yöntemde okumanın yanında yazmanın önemi ön plana çıkarılmıştır. İlkokullarda kızların ve erkeklerin ayrı okullarda okutulması istenmekteydi. Yeni yöntemde öğrencilerin gelişimleri ve yaşları dikkate alınarak ders kitapları hazırlanmasını esas almaktaydı (Öztürk, 06.01.2013).

Modern anlamda ilk çalışmalar Selim Sabit Efendi(1829-1910)'nin önerdiği yeni öğretim yöntemlerinin açıkladığı ilk pedagoji kitabı olan Rehnüma-yı Muallimin'dir. Öğretim Yöntemlerini temelde üçe ayırmıştır. Öğrencilere birebir eğitim verilmesi, sınıfa toplu ders anlatması ve üst sınıflardan bir öğrencinin ders anlatmasıdır. Bu yöntemlerinde faydalı ve sakıncalı yönlerini de ele almıştır. Birebir yöntemi öğrencinin az olduğu durumlarda daha yararlı görmektedir. Toplu öğretim yönteminde ise öğrencilerin ilgi, yetenek ve zekâlarının farklı farklı olması nedeniyle öğrencilerin bir kısmının dersi yeterince öğrenemeyeceği hususlarında eleştirmiştir. Üst sınıftan bir öğrencinin müzakere biçiminde ders anlatmasını ise öğrencinin yeterince bilgi ve tecrübesinin olmamasını eleştirmiştir (Deretarla, 2008).

Selim Sabit Efendi bu üç yöntemin iyi taraflarını ele alarak "Usûl-i Cedîde" adını verdiği yöntemi şu şekilde açıklamıştır. Öğrenciler yıllara göre dört sınıfa ayrılacak her sınıf yeterince şubeye ayrılacak sınıf mevcutları sekizden fazla olmayacaktır. Sınıf başkanı, çalışkan öğrencilerden seçilmiş şubelere öğrenci tahsis edilmesidir. İlkokullarda sınıf mevcutlarının mümkün olduğu kadar az olmasını, öğrencilerin bireysel özellikleri ve zekâlarının dikkate alınmasının yararlı olacağını ifade etmiştir. "Yalnız şurasına dikkat lazımdır ki çocukların heyet-i umûmiyesine verilen ders o kadar tesir bırakamaz. Binaenaleyh her birisini fitraten, ferdan nazar-ı dikkate almak lazımdır." Kilisli Muallim Rifat'tan Aktaran (Şanal, 2003).

Burada asıl durulması gereken nokta ise öğrencileri yaş ve yeteneklerine göre sınıflandırması ise günümüze öğrencilerin gelişim düzeyleri ve çoklu zekâ kuramına uygunluğu tartışılabilir. Yapılandırıcı yaklaşım anlayışında da öğrenci düzeyleri, ilgi ve yetenekleri dikkate alınmaktadır (Akyol & Temur, 2008).

Sabit Efendi'nin öğrencilerinden olan Kilisli Muallim Rifat ise öğrencilere matematik ve fen öğretiminde bilgileri kendilerinin bulmaları için öğretmenin öğrencilere rehberlik etmeleri gerektiğini ifade etmiştir. Sonuçlar öğretmen tarafından bizzat ifade edilmez öğrencinin kendisinin bulması esastır (<http://kalemguzeli.net/>, 05.01.2013).

Bu düşüncesini de günümüzde uygulanmakta olan yapılandırıcı yaklaşım anlayışında öğretmenin

rolünü düşündüğümüzde öğretmen bilgiyi aktarandan ziyade öğrenciyi bilgiyi bulması ve ulaşması noktasında görevi rehberliktir. Yapılandırmacı yaklaşım anlayışı ile neredeyse birebir örtüşmektedir.

Selim Sabit Efendi'ye göre soru-cevap yöntemini de tavsiye etmiştir. Soru-cevap yönteminden kastettiği içerik öğretiminde çeşitli ipuçları yardımıyla öğrencinin cevabı bulmasına yardımcı olmaktır. Soruların öğretmen tarafından hazırlanmasını ve sorulmasını esas almıştır. Öğretmenlerden yararlanmalarını istediği diğer metotlar ise tecrübe, terki, oyun ve deney metodudur (tarihim.tripod.com, 2014).

Tecrübe metodu; öğretilmek istenen içeriğin bizzat öğrenci tarafından yaparak yaşayarak öğrenmesini esas almaktadır. Terki Metodu; öğretilmek istenen içeriğin parçalarının verilerek bütüne ulaşmasını sağlamaktır. Günümüzde kullanılan tümevarım metodunun bir benzeridir. Oyun metodu; öğrencilerin yaşları gereği pekçok konuyu vakıf olmalarının oyunla başladığını gördüğü için içeriklerin öğretiminde oyunun kullanılmasını da önermiştir. Deney metodu; fen ve matematik ilimlerinin öğretiminde öğretilecek içeriğin bizzat öğrencilerin tek tek yapmasını önermiştir (Şanal, 2003).

Öğrencilerin masal ve hikâyelerden hoşlanmaları nedeniyle zaman zaman hikâye ve masal anlatmalarını tavsiye etmiştir. Bir başka tavsiyesi ise "çağırışım ve hatırlatma" ya da kodlama diye tabir edebileceğim bir yöntemdir. Öğrencilerin bir içeriği öğrenirken bildikleri ile içerik arasında kodlamalar yaparak bilginin kalıcılığının sağlanacağını söylemiştir. Öğrencilere ayrıca içerik ile ilgili kısa notlar yazdırılmasını, sınavlardan önce tekrarların yapılmasının faydalı olacağını söylemiştir (Akyol, Türkçe Öğretim Yöntemleri, 2012).

Öğretmen ve ailelerin çocuklardan gelecek her türlü soruya kesinlikle cevap verilmesi gereği üzerinde durmuştur. Ödül ve ceza konusunda ise; mümkün ise ceza verilmemesini, ödülün ön plana çıkarılmasını ve büyük adamlar gibi hürmet edilmesini tavsiye etmiştir (Şanal, 2003).

Günümüzde uygulanmakta olan yapılandırıcı yaklaşım anlayışı ile karşılaştığımızda Selim Sabit Efendi'nin yöntemleri ve tavsiyelerinin incelendiğinde pek çok noktada ortak hususların bulunduğunu ifade

edebiliriz. Örneğin deney metodu, oyunlaştırma, tecrübe metodu(yaparak-yaşayarak öğrenme), soru-cevap yöntemi (bu yöntemde öğrencilere konu aktarımında çeşitli ipucu olacak sorularla öğretilmesi hedeflenen içeriğin öğrenci tarafından keşfedilmesi esastır.) gibi örnekler günümüz yapılandırmacı anlayışı ile örtüşüğünü ifade edebiliriz.

Öğretmen okullarının modern anlamda kurucusu 2. Meşrutiyet döneminde Sati Bey'dir. Öğretmen okullarının programlarına pedagoji, beden eğitimi, müzik ve öğretim yöntemleri gibi derslerin girmesini sağlamıştır. İlk defa işbaşı öğrenme ortamı sağlamak amacıyla uygulama etkinlikleri düzenlenmiştir. Alfabe öğretiminde bilimsel yöntemlerin kullanılmasına öncülük etmiştir (Ergün, 1987).

Öğretim yöntemleri olarak gezi, gözlem ve işbaşı öğrenme (öğretmenlik uygulama dersleri ilk o dönemde başlatılmıştır) derslerde araç-gereç kullanımı, buluş yoluyla öğrenme, tartışma, ders eleştirisi, gibi yöntemler ile 'öğrenci merkezli', 'tecrübeye dayalı' eğitimi ön plana çıkarmıştır. Bilgi birikimi ve bilginin doğruluğuna buradan da öğrencinin bireyselleşmesini esas almıştır. Çocuğun bilinenden hareketle bilinmeyene yönelik tutumlar çıkarmasını, akıl yürütmesini, hayal dünyasını geliştirilmesini, merak duygusu geliştirme, düşünme becerisini geliştirme, bilgi öğretimi yerine çeşitli kabiliyetlerin geliştirilmesini esas almıştır. Öğrencilere eğitime başlamadan önce onları tanımayı ve öğrencinin kabiliyetine göre ders içeriklerinin aktarılmasını esas almıştır. Yazdığı "Fenn-i Terbiye" adlı eserinde bir okulda olması gerekenler ile ilgili ciddi önerilerde bulunmuştur. Bina özellikleri, sınıf, sıra, laboratuvar, pencere büyüklükleri, sağlık koşulları gibi nelerin olması gerektiğini detaylarıyla anlatmıştır (Ergün, 1987), (Gündüz, 2010). Ziya Gökalp ise öğretim yöntemlerini ezber ve salt bilginin yerine yeniden inşaa ve bulmayı, asıl kaynaklara yönelmeyi, öğrenme ortamlarında öğrencilere sıkıcı bir ortamdan uzak tutmaları, öğrenci istek ve heyecanlarını dikkate almalarını, öğrenme ortamının demokratikleştirilmesini tavsiye etmektedir. Eğitim ile ilgili düzenlemelerin üniversiteden, öğretmen okullarına oradan da daha aşağı kademelere inmesi demek olan Emrullah Efendi'nin Tuba Ağacı Nazariyesi'ne destek vermiştir (Altın, 06.01.2013). Ziya Gökalp'in öğretim sırasında yapılması

gerekenleri tavsiye ederken günümüzde de uygulanmaya çalışılan yapılandırmacı yaklaşımın izlerini görmek mümkündür. Destek verdiği Emrullah Efendi'nin Tuba Ağacı Nazariyesi'ni bir binanın inşaatına çatısından başlanamayacağı düşüncesiyle aslında olması gereken düzenlemelerin anaokullarından başlaması mümkünse ailenin eğitiminden hareketle ilkokuldan üniversiteye kadar devam eden bir silsile olmasıdır. Bu görüşü o dönemde savunan eğitimci ise Sati Bey'dir. Sati Bey Tevfik Fikret'ten esinlenerek özel okul açma çalışmalarına başlamıştır (Ergün, 1987).

Cumhuriyetten Günümüze Öğretim Yöntemleri

1924 anayasasından günümüze kadar tüm anayasalarda ilköğretim zorunlu ve parasız olduğu belirtilmiştir. 1924 yılında tevhide tedrisat ile eğitimde devlet kontrolü sağlanmış ve toplu öğretim "öğretilecek konuların sınırlandırılması ve birbiri ile bağlantılı hale getirilmesi ve bir bütünlük içermesi" esası getirilmiştir. 1928 yılında Latin harfleri kabul edilmiştir. 1929 yılında ilkokul süresi 6 yıldan 5 yıla indirilmiştir. 1926 yılında kabul edilen ilkokul müfredatı 1961 yılında kadar çeşitli değişikliklerle uygulamaya devam edilmiştir (Kapluhan, 2012). 1962 yılında program taslağı geliştirilmiş bu program taslağı çeşitli uygulamalarla geliştirilmiş ve 1968 yılında uygulamaya konulmuştur. Bu program geliştirilerek ve değişerek uygulamaya devam edilmektedir. 1997 yılında 8 yıllık kesintisiz ilköğretim uygulamasıyla birlikte derslere ait müfredat çalışmaları devam etmiştir (Arslan, 06.01.2013). 2002 yılına kadar öğretim tekniklerinde çeşitli yöntemler uygulanmasına karşın 2002 den sonra yapılandırmacı anlayış eğitim sisteminde hâkim olmaya başlamıştır. 2012 yılından itibaren temel eğitimin 4+4+4 biçiminde zorunlu kesintili uygulaması kararı alınmış ve müfredat çalışmaları da bu çerçevede devam edilmektedir.

1926 yılından günümüze kadar uygulanan temel öğretim tekniği ise toplu öğretimdir. Toplu öğretim ise ana dersler ve bu dersin etrafında diğer derslerin işlenmesi esasını ön görmektedir. 1-3 sınıflarda ana ders hayat bilgisi ve bu dersin içeriği ile uyumlu olacak şekilde diğer derslerin işlenmesidir (Ergün, Genel öğretim metodları, 06.01.2013). 4. Sınıftan itibaren toplu öğretim yönteminde ise ana dersler fen ve sosyal bilgiler olarak ortaya çıkmaktadır. Diğer derslerde bu derslerin içeriklerine göre birbiri içine geçmiş bir şekilde

verilmektedir.

1926 yılından itibaren eğitim sisteminde en çok tanınan ve etki yapan uzman John DEWEY'dir (atam.gov.tr, 06.01.2013). Toplu öğretim sisteminde hayata ve konulara bir 'bütün' olarak bakılması esastır. Aslında ayrı ayrı gibi görünen olayların hepsi bir bütündür. Bu öğretim sisteminin temelinde derslerin belli 'üniteler' içinde birleştirilerek yapılmasıdır. Mesela ilköğretim haftasında tüm ders içeriklerinde ilköğretim ile ilgili bağlantı kurulur ve işlenir. Müzik dersinde şarkı seçimlerinde bile ana derslerin içeriklerinin öğretilmesini esas alan müzikler yaptırılır. Bu sistem en başarılı bir şekilde ilkokullarda bir sınıfta tüm dersleri okutan bir öğretmen tarafından uygulanması kolaydır.

1926'dan 1948 programına kadar yapılan uygulamalarda ilk okuma yazma etkinlikleri ses temelli cümle yöntemine benzer bir yaklaşımla göre yürütülmüştür. 1948 programı ve sonrasında ise cümle temelli öğretime göre yürütülmüştür. Bu programla birlikte dik temel harflerin öncelikle öğretilmesi önerilmiştir. Dik temel harflerin yeterince tekrarları yapıldıktan sonra harflerin birleştirilmesinin öğretilmesi programda yer almıştır. 2005 yılına kadar ilk okuma yazma öğretimi bu anlayışa göre sürdürülmüştür. 2003 yılında "Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı" olan PISA'ya katılması ve elde edilen sonuçlar doğrultusunda yapılan değişiklikler doğrultusunda (MEB, 2014), 2005 yılından itibaren ise tekrar okuma yazma öğretiminde bitişik el yazısı ve ses temelli öğretime geçilmiştir (Açık, 06.01.2013).

Ders içeriklerinin öğretilmesinde gözlem, yaptırma, koleksiyon yapma, toprak işleri yapması, resim yaptırılması, öğretilecek konuların içeriğinin anlatımında yakından uzağa ilkesinin benimsenmesi içerik aktarımında öncelikle yakın çevreden başlanması tavsiye edilmiştir. Öğretmenin öğrencilerin kişisel ilgilerinin dikkate alınması istenmiştir. Her derste içeriğin nasıl anlatılacağına detaylı yer verilmiştir.

Anlatım, gezi-gözlem, kontrollü gözlem, araştırma-inceleme ve deney, soru-cevap metodu, dramatizasyon, ev ödevleri, iş yaptırma gibi yöntemleri tavsiye etmiştir. Türkçe dersinde ise araç-ders niteliği olarak görülmüş öğrencinin bu dersin inceliklerini öğrenmede diğer dersleri öğrenmesini zor olacağı düşünülmüştür. 1948 programında Türkçe dersi bir bütün olarak

düşünülmüştür. Türkçe dersi bilgi dersinden ziyade ifade ve beceri dersi olarak görülmüştür. Bu dersin işlenişinde çözümlenme, bireşim, tümevarım, tündengelim, doğrudan dil öğretimi, anlatım, soru-cevap, dramatizasyon, gösteri, küme çalışması, gözlem ve inceleme gibi yöntemlerden faydalanılmıştır (Ergun, 06.01.2013).

1948 programına yönelik eleştiriler doğrultusunda 1952 yılında Amerikalı Profesör. Dr. Kate Wofford Türkiye'ye davet edilmiş ve hazırladığı raporlarda eğitimin demokratikleştirilmesini raporlarında tavsiye etmiştir. Bu raporlar doğrultusunda 1961 yılında program taslağı hazırlığına başlanmış 1962'de program taslağı geliştirilmiş bu taslak 1968 yılına kadar son şekli verilerek uygulamaya konulmuştur. Çocukların eğitiminde her çocuğa gücüne göre eğitim vermek, inceleme, araştırma, bilimsel düşünme ve öğrenme yollarını göstermek, öğrendiklerini yeni durumlara uygulama gücünü geliştirmek gibi hedeflerin yanında öğretmeni rehber olarak görülmesi esasını benimsemiştir. 1983 tarihinde Talim Terbiye Kurulu Başkanlığınca program geliştirme esasları belirlenmiştir. Bu program çerçevesince 1990 yıllara kadar program geliştirme çalışmaları devam etmiştir. 1990 yıllarda ise Milli Eğitimi Geliştirme Projesi çerçevesinde kurulan (EARGED) çalışmalarını sürdürmüştür. Bu projeye göre MLO okulları geliştirilmiştir. Bu okullarla birlikte program geliştirme çalışmaları devam etmiştir (Gözütok, 06.01.2013).

1999–2000 yıllarda ilköğretimde etkili öğretme ve öğrenme öğretmen el kitabı hazırlanmış ve tüm okullara dağıtımı yapılmıştır. 2004–2005 yılından itibaren ise 6 ilde pilot uygulamanın ardından 2005–2006 yılından itibaren yapılandırmacı anlayışa uygun olarak hazırlanmış müfredatlar uygulamaya konulmuştur (Akbaba, 2004). 2012 yılından itibaren ise temel eğitimin 12 yıla çıkarılmasıyla birlikte yeni müfredat çalışmaları bakanlığın TÜBİTAK'la yaptığı anlaşmaya göre çalışmalar yeni sisteme uygun hale getirilmektedir.

Okullarda öğrenme-öğretme süreçlerinin daha etkin hale gelmesi için okullarda yeterli araç-gereçlerin sağlanması için çalışmalar devam etmektedir. Okullarda öğretmenlerin ya da eğitimcilerin kullandığı yöntem ve teknikleri incelediğimizde genel manada amaçlarının öğrencilere daha kolay, hızlı kalıcı bir biçimde öğrenmenin nasıl gerçekleşmesi üzerine yoğunlaşmıştır.

Sonuç

Meşrutiyetten günümüze eğitimcilerin yapmış olduğu çalışmalarda adı yapılandırmacı yaklaşım olmasa da günümüzde öğretmenlerin kullandığı yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğrenme ve öğretme süreçlerinin tüm aşamalarını görüldüğü iddia edilemez. Yöntem ve tekniklerin; araştırma, bilginin yeniden bireyde oluşturulması, var olan bilgilerden faydalanılarak yeni bilgilerin öğrenilmesi, bireysel farklılıkların dikkate alınmasını, öğrencinin daha da aktif yapılması, yaparak yaşayarak öğrenmesi, gerçek hayatta var olan problemlerin benzerlerinin çözülmesi ve öğrencinin merkezde yer alması görüşlerinin meşrutiyetten günümüze kadar tavsiye edilmiştir. Yapılandırmacı anlayışın uygulanmasına kadar geçen sürede öğretmenlerin bu yöntemlerle öğrenme ve öğretme süreçlerini yönlendirmesi tavsiye edilmiştir.

Meşrutiyet döneminde eğitimle ilgili yazılmış eserlerin günümüzde daha kolay anlaşılması açısından eserlerin Latin harfleri ile yeniden düzenlenmesi ve günümüz eğitim camiasına kazandırılması gibi bir çalışma yapılabilir.

Yapılandırmacı yaklaşımda da aşağıdaki ilkeler göz önünde bulundurulmaktadır.

- Bilginin öğrenilmesinde araştırma, yorumlama ve analiz vardır.
- Yeni bir anlayış oluşturma vardır. Bilgi yeniden inşa edilir.
- Önceki öğrenilenler ile yenileri kaynaştırma vardır.
- Öğrenmede öğrenci aktiftir. Yaparak yaşayarak öğrenme vardır.
- Öğrenme bireyseldir. Bireysel özellikler dikkate alınmalıdır.

- İşbirliğine dayalı öğrenme söz konusudur. Grupla çalışma vardır.
- Gerçek hayatta var olan problemleri ya da benzerleri çözmeyi öğrenirler.
- Öğrencileri motive etme vardır.
- Öğrencilerin yaş ve durumları göz önüne alınarak içerik verilmelidir.
- Öğrenmede duygulara yer vardır.
- Duygu ve zihin birlikte faaliyet gösterir.

Kaynakça

- Açık, H. (06.01.2013). Yapılandırmacı Eğitim Programı Ses Temelli Cümle Yöntemi. Akbaba, T. (2004). Cumhuriyet Döneminde Program Geliştirme Çalışmaları. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Bilim_Dergisi/sayi54-55/akbaba.htm.
- Akyol, H. (2012). Türkçe Öğretim Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Akyol, H., ve Temur, T. (2008). Ses temelli cümle yöntemi ve cümle yöntemi ile okuma yazma öğrenen öğrencilerin okuma becerilerinin öğretmen görüşlerine değerlendirilmesi. MKÜ Sosyal Bilimler Entitüsü Dergisi, Cilt: 5 Sayı:9 Sayfa 80-95.
- Altın, H. (06.01.2013). Ziya Gökalp in Eğitim Tarihimiz Açısından Önemi. History Studies Volume 2/2 2010.
- Arslan, M. (06.01.2013). Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Programları ve Belli Başlı Özellikleri. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/144/arslan.htm.
- atam.gov.tr. (06.01.2013). 1926 İlköğretim Müfredatı Ve Cumhuriyet Dönemi Eğitiminin Ekonomik Hedefleri. <http://atam.gov.tr/1926-ilkokul-mufredati-ve-cumhuriyet-donemi-egitiminin-ekonomik-hedefleri/>.
- Büyükköztürk, Ş. v. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Çepni, S. (2012). Araştırma ve proje çalışmalarına giriş. Trabzon: Süzer Kitap Kırtasiye.
- Demirtaş, Z. (2007). Osmanlı'da sıbyan mektepleri ve ilköğretimin örgütlenmesi. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 17, Sayı: 1 Sayfa: 173-183.
- Demirtaş, Z. (2007). Osmanlı'da sıbyan mektepleri ve ilköğretimin örgütlenmesi. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 17, Sayı: 1 Sayfa: 173-183.
- Deretarla, G. E. (2008). Meşrutiyet'ten günümüze okul öncesi eğitim. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 17, Sayı 1, 269-278.
- egitim.aku.edu.tr. (05.01.2013). Sivil Eğitim ve Sivil Eğitimin Batılılaşması. <http://www.egitim.aku.edu.tr/tet04.htm>.
- ekosiyaset.com. (13.01.2013). Atatürk'ün İlk Öğretmeni Şemsi Efendi Kimdir? <http://www.ekosiyaset.com/article.aspx?yazarId=46veyazid=544>.
- Ergun, M. (06.01.2013). <http://www.egitim.aku.edu.tr/metod03.htm>.
- Ergün, M. (06.01.2013). Genel öğretim metodları. <http://www.egitim.aku.edu.tr/metod02.htm>.
- Ergün, M. (1987). Satı Bey Hayatı ve Türk Eğitimine Hizmetleri: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 1,1987. 4-19.
- Gözütok, F. (06.01.2013). Milli Eğitim Dergisi Sayı 160 Güz 2003. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/160/kozutok.htm.
- Gündüz, M. (2010). Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 5/3 Summer. <http://egitimbilimleri.net/>.
- (06.01.2013). Yapılandırmacı Öğrenme Modeli. <http://egitimbilimleri.net/ogretim-yontemleri/yapilandirmacilik-kuraminin-ayrintili-incelemesi/8-egitimbilimleri.html>.
- <http://kalemguzeli.net/>. (05.01.2013). Osmanlı Devleti'nde Eğitim Öğretim Sistemi. <http://www.kalemguzeli.net/osmanli-devletinde-egitim-ogretim-sistemi.html>.
- Kapluhan, D. E. (2012). Atatürk Dönemi (1923–1938) İlkokullarda Coğrafya Eğitimi. İstanbul : Marmara Coğrafya Dergisi Sayı: 25, Ocak - 2012, S. 152-170 – ISSN:1303-2429 copyright ©2012.
- Karasar, N. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kırklık, A., ve Akyol, H. A. (2009). İlköğretimde Türkçe Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Koç, R. (2012). Okuma Yazma Öğretimi Yöntemleri Ve “Ses Temelli Cümle Yöntemi” Uygulaması. Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 7/4, Fall 2012, p. 2259-2268, Ankara-Turkey.
- MEB. (2014, 05 01). PISA Nedir? s. http://pisa.meb.gov.tr/?page_id=18.
- Mehmethekim.com. (06.01.2013). Yeni Öğretim Programları Ve Yapılandırmacı Eğitim Yaklaşımı. <http://www.mehmethekim.com/em-yazimenu-35/315-yeni-ogretim-programlari/1090-yenret-proamlari-ve-yapilandirmaci-et-yaklami.html>.
- Okur, M. (2010). Milli Mücadele Ve Cumhuriyetin İlk Yıllarında Milli ve Modern Bir Eğitim Sistemi Oluşturma Çabaları. Atatürk Üni., Bayburt Eğitim Fakültesi.
- Özdemir, K. (2014). İlkokuma Yazma Öğretiminde Ses Temelli Cümle Yöntemi ile Hece Yönteminin Karşılaştırılması. USOS2014. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Özel, A., Bayındır, N., ve Özdemir, K. (2012). Örneklerle Okul Deneyimi Ve Öğretmenlik Uygulamaları El Kitabı. Ankara: Bms Matbaacılık.
- Öztürk, C. (06.01.2013). Sivil Eğitimin Batılılaşması. <http://www.egitim.aku.edu.tr/sivilppt2005>.
- Rıfat, K. M. (tarih yok). Mektep Hatıraları. Muallimler Mecmuası, Sene:3, Sayı: 30, Matbaa-i Amire, İstanbul., s.1345.
- Şanal, M. (2003, 06 23). Selim Efendi'nin Öğretim Yöntemleri ile Ödül ve Ceza Vermeye İlişkin Görüşleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme. Milli Eğitim Dergisi, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/158/sanal.htm.
- tarihim.tripod.com. (2014, 04 30). Osmanlı Devleti'nde Eğitim Anlayışı. tarihim.tripod.com, s. http://tarihim.tripod.com/Osmanli'da_Egitim_Ogretim.htm.
- tarihportali.net. (05.01.2013). Osmanlılarda Eğitim ve Öğretim. http://www.tarihportali.net/tarih/osmanlilarda_egitim_ve_ogretim_ozet-t5531.0.html;wap2=.
- Temur, T., Piltin, G., Şahin, A., ve Demir, E. (2011). İlk Okuma ve Yazma Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Temur, T., Piltin, G., Şahin, A., ve Demir, E. (2011). İlkokuma ve yazma öğretimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Tepir, N. (05.01.2013). http://www.yeniiasya.com.tr/yazi_detay.asp?id=251207.07.2011.
- Yıldırım, N. (13.01.2013). Özbek edebiyatı. <http://yasturkistan.ulkuocaklari.org.tr/sayi3/edergi/files/assets/seo/page50.html>.

Ehem mi mühim mi?

Nusret GÜLER
Akşemsettin A.İ.H.L. Meslek Dersleri Öğretmeni

Bireyin edimlery aynı alanda bile çok farklılıklar arzedebilir. “İnsanın alem olması” tanımlaması belki buradan bakıldığında daha yoğun anlam kazanabilir.

Zaman dilimleri “an”a indirgendiğinde atomize bir öz görülebilir. Ayrıştırılmalarda yani tamda o zaman ehem ve mühim kendini gösterir. Hayatın doğal akışında pekte önemsenmeyen “ha bu da olur” ve ya! o da olur” diye geçiştirdiğimiz farkındalığı sildiğimiz, nedensellikleri yok saydığımız o anlar bir başka süreçte kendini odak nokta olarak hissettirebilir.

Bu ayrıntı gözlemi ve ayrıntıyı öne çıkarma işi herkes için değildir. Kişilik özellikleri ayrıntıya yöneldikçe ayrıntı mühim olma eğilimini artırır. Eğitim yoğunlaştıkça mühim olan yerini koltuğunu ehemme buyur eder.

Kaba zihinler sıradanları sayarak, sıradan oluşumları bile zihinsel algılama alanlarına alamaz ki sıradışılıarı nereden fark edebilsinler. Bu genel zihin ortalamasını gösterir.

Bunda bireyin suçlu olduğu izlenimine kapılmamalısınız. Suç, herkes yapıyor ve

paylaşıyorsa hele kanıksanmışsa suç olmaktan çıkar. Bizatihi suç olsa da karşılığı olan bir hata olarak görülmez. Bu konu iyi irdelenmelidir. Önemsiz ve de cezasız suçlar yaygınlaşmaktadır. Her şey suç alanından hiçbir şey suç değildir anaforuna sürükleniyoruz.

Birey olup bitenlerin aktörüdür. Bireye zaman merceğinden bakılırsa özgün bir an gibi görülebilir. O an mühimdir. Onun gerekli donanımı bütün ona bağlı anlar silsilesini domino etkisiyle harekete geçirebilecektir. Bu anlaşılabilir bir izah olmakla birlikte “ehem olan nedir”, sorusunun büyükçe sorulması ve yanıtının bulunması... işte çözülmesi gereken düğüm burada.

Günlük yaşamda pek çok sorular kolayca sorulabilir. Bu aslında asıl soruyu gölgelemekten öte işe yaramıyor.

Bireye ve topluma çözüm üretecek soru gerçek soru ehem’i ortaya çıkartacak soru olmalıdır.

Eylül’ün ardından!

Nusret GÜLER
Akşemsettin A.İ.H.L.
Meslek Dersleri Öğretmeni

Ağıt

Bir
Korku büyür içimde
Titrer, titrer yüreğim,
üşüyorum şu an
Karanlık susuz kuyu,
düşüyorum şu an
Paramparça düşlerim,
kırılmış aynalar
Gülyabani gölgeler
Mor dudaklarda uçuk
Endişeler, kuşkular,
anlamsız çehreler
Bir
Hüzün yayılır gözlerimde
Ezilir onurum, ayaklar,
ayaklar altında çırpınıyorum
Çığlıklar boğuluyor, hıçkırıklar
kaybolur içimde şu an
Bir
Yol açılır önümde
Zemin kaygan üstünde seraplar
Karanlık tünel ıssız, nemli,
kasvet dolu şu an
Çan sesi tırmalıyor zamanı

Kemiriyor fareler
Bitiriyor çaresizlikler
taze anıları
Anılar eklenir anılara ,
ağırlaşır ten
Ve
Bayat bir ekmek durur önümde
Can havliyle la havle
Kutsal bir metne sığınıyorum
şu an..!
Bir
Yılan kıvrılır zihnimde
Çevirir cennetimi cehenneme
İner gökten zebaniler
Lav fıskırır dağ
Yer neyi kabul etmedi ki yar
şu an
Kabültü lakin hak nedir
şer nedir
Şerre düşer olan ben..!
Neden bilemedim
Bir
Can kıvrırır alevler içimde
İşte işte... Şu dar-ı dünyada

Kavrulan ben
Sanırsın ki görünen dağ
Ağaç, orman yemyeşil fi sebil
Ötesi na malüm bir bilen ben!
Bir
Can çekişir canlar içimde
Toz duman, kara bulut,
sala üstüne
Oturur bela,
Çöker küffar, ehl-i salib,
doğan güneş üstüne
Güneş dedimse şark-ül islam,
şark-ül evsat
Görülmemiş böylesi vahşet
ve zulüm
Bir
Öfke çığ olur kabarır
tarih içimde
Su zehir
Ekmek zehir, hava zehir
Payıma düşen kocaman
bir acı şu an
Düğüm düğüm her anım
Yükselir sessiz sedasız ahım...

Can Yangını

Ömer AYDINER
Gediz Zafer İlkokulu
Uzman Sınıf Öğretmeni

Can Yangını adlı bu şiirimi canını emeğine şahit kılarak can teslim eden Somalı madencilerimize ithaf ediyorum...

Madenciyiz biz;
Ellerimizle külünge, yüreğimizle sabra tutunan bilekleriz,
Göğün yokluğuna yaslanır, emeğimizi karanlıklara ilikleriz.

Madenciyiz biz;
İndikçe kara toprağın altına, ilerlemenin arşına çıkarız,
Vurup külüngü cevhere, maden dağımı eşeleyip, yıkarız.

Madenciyiz biz;
Bizim de vardır elbet sevdamız, hayalimiz ve düşümüz,
Kara bekleyişe inat, durmasın sürsün isteriz gülüşümüz.

Madenciyiz biz;
Kara olsa da ellerimiz yüzümüz, kimselere kara çalmayız,
Kara ağızlardan çıkan, kara sözlerin kirine girip dalmayız.

Madenciyiz biz;
En küçük bir ihmalde kapılsak da önüne canlar katan sele,
Üşümesin ve aydınlık kalsın diye insanlık, ineriz kör tünele.

Madenciyiz biz;
Cevhere canımızı katar, üfleriz ömrümüzden nefes nefes,
Gün gelir üzerimize toprak çöker, çıkmaz olur bizden ses.

Madenciyiz biz;
Cevhere canımızı katar, üfleriz ömrümüzden nefes nefes,
Gün gelir üzerimize ateş çöker, çıkmaz olur canlardan ses.

Madenciyiz biz;
Göğün yokluğuna yaslanır, emeğimizi emeğimize ekleriz,
Gönülden gönüle dua olur, yüreğimizle cana dua bekleriz.

Madenciyiz biz;
Göçük altında kaldığımızda biliriz; insanımız sahiden ağlar,
Analar anamız, kızlar bacımız kesilir; acımız canları dağlar.

Milletçe Başımız Sağolsun...

Bu şiir Soma'da can teslim eden madencilere yazılmış bir "Can Yangını"dır.

Domaniç savaşı (M.1287)

Hasan EFE

Tavşanlı İbni Sina M.T. A. Lisesi

Osmanlı siyasi teşekkülünün gelişiminde muhtelif aşamalar vardır. Her siyasi olay, gaza ve fetih Osmanlı'nın devlet olma sürecini sağlamıştır. Domaniç ve Söğüt'ten başlayan Bursa'nın fethine kadar uzanan yarım yüzyıla aşkın bir iskan ve kurumsallaşma sürecinin tümü Osmanlı Devleti'nin bünyad edilmesinin aşamalarıdır. Çünkü Osmanlı bir anda (1299/1302'de) kurulmamıştır. Kritik dönüm noktalarından geçerek usul usul inşa edilmiştir. İşte kuruluş sürecinde "Domaniç Savaşı", Osmanlı'nın kritik dönüm noktalarından, önemli köşe taşlarından birisidir. Uludağ Üniversitesi Tarih Bölüm Başkanı Prof. Dr. Yusuf Oğuzoğlu "Domaniç Savaşı Osmanlı'nın gerçek anlamda ilk savaşı sayılmalıdır (Bursa Defteri 23/2009)." ifadesiyle bu savaşın önemini belirtmiştir.

Osmanlı Cihan Devleti'nin kuruluş sürecinde M.1287 tarihinde gerçekleşen "Domaniç İkizce Savaşı" Osmanlı'nın kuruluş aşamasında önemli bir kırılma noktasıdır. Osmanlı Cihan Devleti'nin kuruluşuna zemin hazırlayan, resmi statü kazandıran, tamamlayıcı en önemli aşamalardan birisidir. Tarihimizin şanlı sayfalarından birini oluşturan "Domaniç Savaşı"; Osmanlı'nın çekirdeğini oluşturan Kayıhanlıların ayakta kalmak için amansız ölüm-kalım mücadelesinde destan yazdığı bir savaştır.

Domaniç Savaşı Öncesi Genel Durum:

Osman Bey, babasının vefatından sonra (M.1281) idareyi eline alınca onun siyasetini takip ediyordu. Komşusu olan Bizans tekfurları ile iyi ve hoş geçinme siyasetine azami ölçüde dikkat ediyordu. Bu sırada Yenişehir, Harmankaya ve Bilecik tekfurları ile Kayı aşireti arasında iyi münasebetler kurulmuştu. Hatta yaz mevsiminde yaylaya çıkan Kayıhanlılar, eşyalarını Bilecik (Belokoma) kalesine emanet bırakır, dönüşlerinde tekfura

yağ, peynir, bal, keçe vs. hediyeler vererek eşyalarını alırlardı. Bu tekfurların dostluklarına mukabil İnegöl (Angelkoma) tekfuru Aya Nikola düşmanca bir tavır takınıyordu. Kayıhanlıların yaylaya gidiş gelişlerinde yollarını keserek bir çok zarar vermekten geri kalmıyordu. Akınları ve eşkıyalığıyla Kayıhanlıları sürekli olarak taciz ediyordu. Bazan da bu yüzden sık sık çarpışmalar oluyordu...

Osman Bey'in komşularından en kuvvetlisi ve düşmanı İnegöl tekfuru idi; hatta aşiret beylerinden Samsa Çavuş bunun şerrinden bulunduğu yeri bırakarak Mudurnu taraflarına çekilmişti. İnegöl tekfurunun saldırgan tutumunun devam etmesi üzerine İnegöl'ün zabtına karar veren Osman Bey, bir miktar kuvvet ile İnegöl kalesini ansızın basmak için yola çıktı. Ancak İnegöl tekfuru, bir casusu aracılığıyla Osman Bey'in üzerine geldiğini haber alarak Ermenibeli denilen yerde kuvvetleriyle pusu kurdu. Kayıhanlılar kendilerine hazırlanmış pusuyu öğrenmelerine rağmen, bu kuvvetli düşman ile çarpışmaktan çekinmediler, cesurca savaştılar. Şiddetli ve kanlı bir savaş cereyan etti. Kayıhanlıların elde ettikleri ilk başarı olan bu savaşta Osman Bey'in biraderi Savcı Bey'in oğlu Bayhoca şehit düştü (M.1285).

Bir yıl sonra Bayhoca'nın intikamını almak isteyen Osman Bey, İnegöl'e yakın mesafedeki Kulacahisar'ı ele geçirmeye karar verdi. Bu maksatla yanına aldığı kuvvetlerle bir gece Kulacahisar'ı bastı ve kaleyi ele geçirdi. Bu fetih Kayıhanlıların gerçekleştirdikleri ilk fetihtir (M.1286).

Domaniç İkizce Savaşı:

Kulacahisar'ın ele geçirilmesine hiddetlenen İnegöl tekfuru, Osman Bey'in kudret ve nüfuzunun günden güne arttığını, gün geçtikçe kuvvetlendiğini ve bu durumun ileride kendileri için bir tehlike oluşturacağını dolayısıyla

Kayıhanlıların bölgeden uzaklaştırması gerektiğini belirterek komşu tekfurları Osman Bey aleyhine kışkırtıyordu. İnegöl tekfuru Aya Nikola bu teşebbüsün semeresini aldı ve komşusu Karacahisar tekfuru ile Osman Bey aleyhine gücünü birleştirdi, bir ittifak kurdu. Kısa bir süre sonra İnegöl tekfuru ile Karacahisar tekfuru birleşerek Kayıhanlılara karşı harekete geçtiler. Müttefik tekfurların ordusu ile Kayıhanlı kuvvetleri Domaniç'te İkizce denilen yerde karşı karşıya geldiler. Osman Bey yapılan bu savaşı kazanmasına rağmen, bu defa da ağabeyi Saru Batu Savcı Bey'i kaybetti. Düşman tarafında ise Karacahisar tekfurunun kardeşi ve müttefik düşman ordusunun kumandanı olan Kalanoz (Keloz) maktul düştü (M.1287).

Domaniç İkizce Savaşı'nın Sonucu:

Birleşik Bizans tekfurlarına karşı kazanılan Domaniç İkizce Zaferi; Osmanlı Cihan Devleti'nin kuruluşuna zemin hazırlayan, resmi statü kazandıran, tamamlayıcı en önemli aşamalardan birisidir. Kuruluş aşamasında önemli bir kırılma noktasıdır. Osman Bey'in bölgede kudret ve nüfuzu günden güne artmış ve Osman Bey siyasi bir şahsiyet kazanmıştır. Osman Bey, "gazilik" ünvanı almıştır. Bu zafer ile Kayıhanlılar daha da güç kazanmışlardır. Bir yıl sonra bölgede stratejik bir öneme sahip olan İnegöl tekfuruna yardım eden Karacahisar fethedilmiştir. (M.1288).

Not: Her yıl ağustos ayının son haftası pazar günü Domaniç'te Şehit Savcı Bey'i ve İkizce Şehitlerini anma törenleri yapılmaktadır.

“Osman Gazi dahi bu kaziyyeyi tutup guzzatı cem idüb İkiçce’ye gelüb Domaniç belin aşduk yirde küffar ile buluşub ceng-i azim ittiler.”

Osmanlı’nın birincil kaynaklarında Domaniç Savaşı

-Tevarih-i Al-i Osman-Aşıkpaşazade

“...adına Kalanoz derler idi. Âna azim leşker koşdı. İnegöl kafirleriyle cem oldılar. Osman Gazi dahi gazileri cem etdi. İkiçce’ye geldi. Domaniç belin aşdukları yerde uğraşdılar. Gayet azim ceng oldu. Osman Gazi’nün kardaşı Saru Batı anda şehit oldu....”

- Neşri Tarihi - Mehmet Neşri

“.....Osman Gazi dahi bu kaziyyeyi tutup guzzatı cem idüb İkiçce’ye gelüb Domaniç belin aşduk yirde küffar ile buluşub ceng-i azim ittiler. Osman’un biraderi Sarı Batı’yı anda şehit ittiler. Ol yirde bir çam ağacı vardır, kandillü çam dirler. Zira gâh-gâh anda bir şüle görünür. Saru Batı anun dibinde şehit oldu. Ve ol Kalanoz kafir dahi anda düşüb....”

- Kühnü’l-Ahbar - Gelibolulu Mustafa Ali

“.....Domaniç derbendi dameninde vâki’ İkiçce dimekle şâyi’ mahalde ehl-i İslama mukabil oldular sarf-ı makdur idüb sabahdan akşama dek cenk ve cidale koyuldular iki taraftan revan olan kanlar...”

- Tevarih-i Al-i Osman -Kemalpaşazade

“.....Domaniç belinden aşağı hayl-i bâd kerdâriyla gaziler seyl-i kuhsâr gibi akub çağıldılar ceş-i küffar bed-kişi İkiçce didikleri yerde karşılayub ol bagilerin önün bağladılar....”

- Camiü’d-Düvel - Müneccimbaşı Ahmet Dede

“...mea zêlike’l-cemâ fi-katelehüm Osman bin fi mevdu’ yukâlelehu İkiçce inde derbendi Domaniç fa-şiddeti’l-kitâl ve emtedde min evle’n-nehâr ile âhirihi sümme inkisârati’l-küffar...”

-Oruç bin Adil -Tevarih-i Al-i Osman:

“...Karacahisar’ın tekfurukarındaşı Kalanoz’a leşker koşub İnegöl’e muavin gönderdi. Osman Gazi dahi bu kadiyye-i tuyu-u gazayı cem idüb İkiçce’ye gelüb Domaniç belin aşdık yerde küffarla buluşub cenk-i azim etdiler. Osman’ın biraderi Sarı Batı anda şehit etdiler. Ol yerde bir çam ağacı vardır Kandillü çam dirler; zira anda bir şule görünür, Sarı Batı anın dibinde şehid oldu. Kalanoz kafir dahi anda düşüb....”

-Heşt Bihişt - İdris-i Bitlisi:

“....ve İkiçce demekle maruf olan mahalde Domaniç dağı kurbünde tekabül-i saffeyn ve takabül-i fieteyn vaki olub şiddet-i mutaadat-ı dini ve dünyevi ve hiddet-i mevadd-i muhalefet zahir ve münevîyeden namure-i darb ve harb ve gubar-ı mevakib-i canibeyni evc-i itilaya beraber ve maktulan-ı tarafeyn nesimin gâh-i cinan ve nari makar ve küştegan-ı meydan-ı marekenin her biri münasebet-i manevi ile ya firdevs-i berrin veyahud esfel-i safiline dek gittiler...”

-Devlet-i Aliye-i Osmaniye - Hayrullah Efendi:

“... Domaniç belinden aşağı düşmanı istikbale gidüb İkiçce dedikleri yerde birbirine karşı geldiler. Derhal muharebeye duruşub din ve vatan uğruna tarafından seyrane ve merdane hamleler arasında Kandilli çam civarında Osman Bey’in biraderi Sarı Batı bir vakit gazi iken akıbeti şehit oldu. Bu esnada Karacahisar tekfurunun biraderi Kalanoz’un maktul olduğu...”

-Osmanlı Tarihi - Necip Asım ve Mehmet Arif:

“...mezkur Domaniç derbendinin ilerisinde İkiçce nam mahalde leşker-i müttetikini karşıladı. Vukua gelen muharebede Osman Bey’in kardaşı Sarı Batı bir çam ağacı dibinde şehit düştü....”

Romanlarda Domaniç Savaşı

-Cengaver-Yavuz Bahadıroğlu:

“...Osman Gazi, ağabeyinin sesine dönünce faciayı gördü. “Ağam!” fırladı. Osman Gazi’nin ardından adamları da fırladılar. Savcı Bey’i bir insan kalesinin içine aldılar. Savcı Bey atından kaymış, yerde yatıyordu. Osman Gazi attan indi, ağabeyinin başını dizine koydu, inledi: “Ağam!” Savcı Bey’in gözleri aralandı, dudaklarında hafif bir tebessüm gölgelendi: “Borcumu verdim Osman... verdim borcumu. Kısmet... bu kadarmış. Allah... Kayıhan aşiretini...bir..bir... devlet yapısın.”

-Osmancık- Tarık Buğra:

“...Domaniç’in eteklerine vardıkları zaman Osman Bey’in buyruğuna uyularak, yaşlılar, çocuklar, kadınlar, çobanlar, kaytapanlar, ılcıklar, atları, develeri, davarları ve eşyaları alarak yaylaya doğru yürüyüşlerini sürdürdüler. Osman bey onların yanında, iki yüz elli erle Akça Koca’yı bırakmıştı. Kendisi de bin atlı ile İkiçce’ye yöneldi...”

-Osmanoğulları – Feridun Fazıl Tülbentçi:

“...Türk ordusu Domaniç’ten hareket ederek derbendi tuttu. Düşman yaklaştığı zaman derbendi süratle geçecekler ve İkiçce mevkiinde savaşı kabul edeceklerdi. Türklerin yürek güçleri çok yüksekti...”

-İlk Osmanlılar-Bahadır Türkmenoğlu:

“... Saru Batu Savcı Bey, Bizanslı namert bir şövalyenin arkadan kahpece attığı oku beklemiyordu. Boş bulunmuştu.

Bizans şövalyesinin uzak mesafeden gererek yaydan fırlattığı kalles bir ok Saru Batu Savcı Bey’in sırtına saplandı. Saru Batu Savcı Bey, kallesçe arkadan vurulmuş, kahpece oklanmıştı.

Oku atan Bizans şövalyesi:

“-Gratias Deo! (Şükür Tanrıya)” diye bağırdı.

Saru Batu Savcı Bey, elini sırtına götürdü. Sıcak sıcak kan akıyordu. Sırtına saplanan okun sapını tutup ıstırap duyarak çekti. Yüzünden soğuk soğuk terler döktü. Sırtından sızan kanlar, elini kırmızıya boyamıştı. Olduğu yerde çivilenmiş gibi kaldı.

Saru Batu Savcı Bey, titredi...titreme sarsılma halini aldı. Kasılmış kolları hırçın, huysuzlaşmış atı zor zapt ediyordu. Üzengilerin üzerinde doğruldu. Başı dikleşti, sonra halsiz bir haykırış sayıkladı dudaklarında...”

-Ovaya İnen Şahin-Ragıp Şevki Yeşim:

“...Ne olduysa, bir saatten daha kısa bir zaman içinde olmuştu. Bu süre bitince, İkiçce’de (Agrillum’da) durmadan yükselen toz bulutları indi, her tarafı derin bir sessizlik kapladı. Üzerindeki bol kaftanın omuz tarafı bir kılıç savrulmuşu ile parçalanmış olan Osman Bey, gözlerinin akı dışarıya fırlayan huysuzluk içinde durmadan tepinen beyaz atı üzerinde etrafına baktı: Yenmişti düşmanı...”

-Osmanlı’nın Kuruluşu: Kutlu Dağ- Bekir Büyükarkun:

“...Savaş çok kızışmıştı. Naralar, at kişnemeleri, kılıç şakırtıları birbirini kovalıyordu... İşte burası İkiçce’ydi. Burada zafer Türklerin olmuştu. İnegöllüleri (Bizanslılar) şimdi durmadan kaçıyorlardı...”

-Osmanlı: Bir Cihan Devleti Doğuyor-Bahadır Türkmenoğlu:

“...Osman Bey kılıcını Kalanoz’un kalın boynuna değdirip biraz bastırdı. Sivri çelik ardındaki tazyikin emrine uyararak sahibinin dilediği şekilde bir yara açtı.

“Allah! Allah!.. Üçler, beşler, yediler, kırklar...”

Osman Bey:

“-Bu yeğenim ve Kayıhanlı beyliği için Kalanoz!” dedi ve daha sonra Kalanoz’un karnına doğru uzattığı kılıcını hafifçe sağa çekti. Kalanoz ölümün buz gibi soluğunu derisinde duyarak irkildi. Ölümün nefesini duydu yüreğinin içinde. Gözlerindeki umut pırlıtlısının sönmesine bırakmadan Osman Bey son darbeyi vurdu. Bu defa Kalanoz kendisini kurtaramamıştı. Osman Bey, bütün kuvveti ile yükledi. Ağır Kayıhanlı kılıcı öldürücü keskinliği ile kof bir sesle yarıya kadar Kalanoz’un karnına gömüldü. Yırtılan üniformanın altından ince bir kan sütünü fişkırdı.

Kalanoz bir anda karnında fişkırmaya başlayan kana baktı, faltaşı gibi açılmış gözlerini bu kocaman deliğe dikti. Ellerini delinmiş karnına götürdü. Artık karnından aldığı onmaz bu yarayla ayakta duracak hali kalmamıştı. Muvazenesi bozuldu. Olduğu yerde birkaç kere döndü. Bir iki sallandı. Bir kaç defa inledi. Kalanoz’da fazla dayanacak hal kalmamıştı, müthiş kan kaybediyordu. Ellerini karnına götürüp sendeleyerek bir ağaca dayandı. Sıyrılarak çöktü. Külçe gibi yığıldı:

“Ağğğğhhhh!” diye inledi. Hırçın bir böğürtüden sonra devrildi...”

-Domaniç 1287 - Orhan Sarıca:

“...Yıl 1287.

Bir bahar günü. Mayıs ortası idi. Domaniç İkizce. Kapan Gedigi.

Sıra sıra Kayıhanlı yiğitler... Hepsi de atlı... Hepsi de güleç, bayrama hazırlanan çocuklar gibi neşe dolu... Çocuklar gibi şen...

Kayıhanlılar yerleştikleri ikiz tepelerde savaş düzeni almışlardı.

Bir anda gülbang sesi yükseldi:

“Alla! Allah!.. İllallah!

Baş üryan, sine püryan..

Kılıç, kalkan; bu meydanda nice başlar kesilir, hiç olmaz soran!

Allah! Allah!.. Üçler, beşler, yediler, kırklar... Nur-u Nebi... Pirimiz, üstadımız!

Demine, devranına hu diyelim, huuuu!”

Gür bir sesle çekilen gülbangi, yüzlerce Kayıhanlının:

“Huuuu!.. “ sesleri takip etti.

Ardından karşı tepede bir başka ses:

“Allah diyelim!

Hak diyelim!

İlerleyelim!

Pir aşkına vurup kıralım!

Duram çiğneyelim!

Gideni itelim!

Koşana yetişelim!

Allah diyelim!

Bakışa bakış, göze göz, diş dış isteyelim!

Hu diyelim!

Baş kaldıranı ezelim, kılıç savurup kelle alalım!

Er doğmuşlar, Er olmuşlar!

Sağ yatıp sağ kalkmışlar!

İki verip bir almışlar!

Ermişler Mevlasına yaslanmışlar!

Biz de varız!

Yatalım, kalkalım, vuralım, yılmayalım!”

Kayıhanlılar, Kapan Gedigi’nde ormanlık alanın içinde, atlarının üzerinde, yüreklerinde büyük bir heyecanla bekliyorlardı. Elleri kılıçlarının kabzalarında idi. Canları yanarcasına sıkıyorlardı kabzalarını.

İkizce’ye doğru bu toz bulutunun yaklaşmakta olduğunu ilk gören bir Kayıhanlı yiğit: “Bizans ordusu yaklaşyooooor!” diye bağırdı...”

Müdürlüğümüz Kurumsal Kaynak Planlama (KKP) sistemini hayata geçiriyor

Hakan GÖLPINAR

Yoncalı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürü

Destek Hizmetleri şubesi olarak 2015-2019 yılları stratejik plan hedefimiz; “verimliliği esas alan, şubesinde Kurumsal Kaynak Planlama (KKP) sistemlerini hayata geçirmiş, öğrenci merkezli düşünen çalışanlarıyla hizmet eden, donatım ihtiyaçları tamamlanmış ve teknolojik donanımı güncellenmiş kurumlar” oluşturmaktır.

2015-2019 Yılı Kutahya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Stratejik Planında yer alacak hedeflerimiz

Verimlilik esas hedefimiz. Verimlilik tasarruf, tasarruf daha fazla hizmet, daha fazla hizmet kalite demektir. Verimliliği artırmak demekle işleri daha iyi yapmak değil, doğru işleri daha iyi yapmak anlaşılmalıdır. Bir işletmede girdi/çıktı oranı arttıkça verimlilik artar. Bunu taşımalı eğitimde alınan hizmetten, donatım harcamalarına kadar artırmak hedefimiz. Bunu aşamalı gerçekleştirecek kurumsal bir yapıya ulaşmak istiyoruz. Bu hedefi

tüm şubelerimizle yani okullarımızla birlikte geliştirebiliriz.

Kurumsal Kaynak Planlama (KKP) sistemini verimlilik artışında izlenecek bir sürecin parçası olarak görüyoruz.

Kurumsal Kaynak Planlama Nedir?

Bir kurumda süregelen tüm bilgi akışının entegrasyonunu sağlayan ticari yazılım paketleri olarak tanımlanabilir. KKP bütünleşik yapısı itibarıyla bütün verileri tek bir veritabanında toplayarak fonksiyonellik sağlar ve farklı ihtiyaçları olan farklı birçok bölümün birbirleriyle uyumlu çalışmasını ve aralarında daha iyi bir bilgi paylaşımı sağlar. Bu şu demek; “birbirinden bağımsız farklı işler yapılırsa da, “kontrol” edebildiğin sürece her iş aslında tek iştir.” Burada anahtar kelime “kontrol” dür. İyi kontrol “doğru karar verme” sayısını artırır. Bu da verimlilik demektir.

2014 yılında bu çalışmalarımıza başladık ve www.kutahyadestek.com sitesini faaliyete geçirdik. Programları modül şeklinde yazdırıyoruz. Deneme aşamasında 2015 yılında 3 modül faaliyete geçmiş olacak. Şu an “Ücretsiz Ders Kitapları Modülü” devrede. Burada bir bitpazarı mantığıyla ücretsiz ders kitabı eksikliği ve fazlası olan okulların kendi aralarında alış verişini öngörülmektedir. Bunun bir benzerini Donatım içinde düşünüyoruz. Yani elinde fazla donatım malzemesi olan özelliklerini yazarak kendi aralarında alış-veriş yapacak. Daha sonra taşınırardan devir işlemlerini kendi aralarında yapacaklar.

Taşımali Eğitim Modülü ile Kutahya’daki Taşımali Eğitimden faydalanan öğrencilerin hangi araçla gideceği, iletişim bilgileri, şoför bilgileri kayıt altına alınacak. Araçların Trafik sigortası, Fenni muayene, Ferdi kaza sigortası gibi tarihleri kontrol altında olacak. Şoför değişiklikleri anında okul tarafından görülebilecek. Taşıma maliyeti gibi hususlar takip edilecek. Daha önemlisi bir arşiv tutulmuş olacak.

Bir de Donatım Modülü var. Okul, İl Millî Eğitim Müdürlüğü deposunda bulunan malzemelerden ihtiyacı doğrultusunda sistemden istekte bulunacak. Bu istek İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne önüne gelecek, nihayetinde şube okulun talebini geçmiş yıllardaki kayıtlarını, elindeki malzemeyi, talep eden okulun öğrenci sayısını aynı pencerede görerek, malzemenin verilmesine karar verecek.

Bu 3 modül hazır ancak deneme aşamasında. Sürekli geliştiriyoruz, değiştiriyoruz. Zaten hazır bir program almıyoruz. Programcılarla birlikte yazıyoruz. Diğer modüller önümüzdeki yıllara yayılarak tamamlanacak. (Sosyal Tesisler, Satın Alma, Bit Pazarı vb.) Bir de Özel Öğretim Bölümü için “Sınav Görevleri Modülünün” Ocak 2015’ten itibaren devreye girmesi planlanıyor.

Beyaz Güller

*Yeminliyim, beyaz gülleri sevmeye,
Yeminliyim, siyahta beyaz aramaya,
Dünü unuttum, yarından umutluyum,
Bir günah işledim, suçluyum.*

*Karıncalar, beynimdeki karıncalar,
Kanımdaki zehir zemberek,
Benim beyaz güllerim yalnızlar,
Sevmemek, hayatımdaki gerçek.*

*Karanlık ki; zifiri karanlık,
Ne de acımasız yalnızlık,
İsyamın seven gönlüme,
Birden âmâ olan gözlerime.*

*Yalnızım, oysa hiç sevmezdim yalnızlığı,
Yalnızlığında buldum, beyaz gülleri.
Toprak ve sen, aşkın kaynağı,
Senden toprağı, yokluğunda buldum, beyaz gülleri.*

*Ranâ ki; kamerden bir parça,
Bakmam beyaz güllerden başkasına,
Dönme artık geriye, istemem.
Bir kere yemin ettim, sevmemeye...*

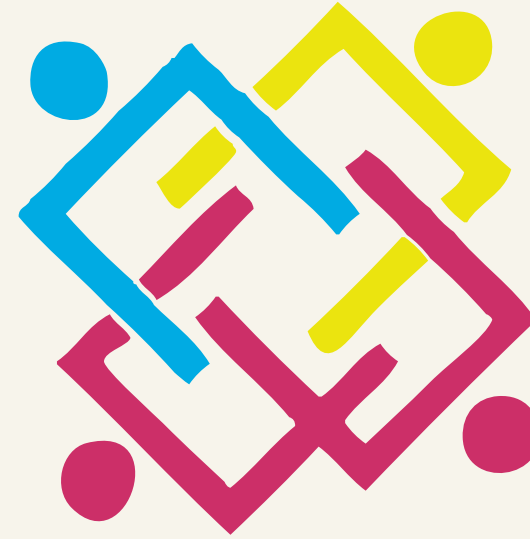
Pazarlar ilçesi Sofular Ortaokulu değerler olimpiyatında Türkiye ikincisi oldu

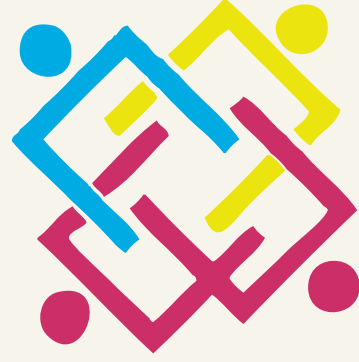
Öğrencilerimizde ve toplumda ahlaki değerler yönünden farkındalık oluşturmak topluma ve kişiye yararlı olacak temel değerleri gündeme getirerek bilinç kazandırmak, öğrencilerimizin sosyal ve duygusal gelişimini desteklemek, evrensel, milli ve manevi değerlere sahip olmanın kendisiyle barışık, mutlu ve başarılı bir kişilik kazandırdığını fark ettirmek amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı ile Ensar Vakfı arasında Türkiye genelinde "Değerler Olimpiyatı" yarışmaları düzenlenmiştir.

"Değer ve Eser" olmak üzere iki kategoride düzenlenen yarışmalarda ilçemiz Sofular Ortaokulu Değer Kategorisine "Ahde Vefa" konusunda, öyküsünü anlatarak bir öğrencisini aday göstermiştir. Aday gösterilen öğrencimiz, ilçe ve il jürileri tarafından yapılan değerlendirmelerde ilçe ve il birincisi olarak Türkiye finaline katılmayı hak etmiştir. Final jürisi tarafından yapılan değerlendirme sonucunda, Türkiye ikinciliğine layık görülmüştür.

Bu başarılarından dolayı öğrencimiz Emin KARADUMAN, öğretmeni Serpil VERGİLİ ve okulunu tebrik ederiz.

“Emin’in Ahde Vefa hikayesi”

Serpil VERGİLİ

Kütahya -Pazarlar Sofular Ortaokulu
İngilizce Öğretmeni

Anlatacağım olay bir insana değer verildiğinde neler yapabileceğini göstermesi açısından ve Türk toplumunun manevi dinamiklerinin yerli yerinde, sağlam temeller üzerinde durduğuna bir ispat niteliği taşıdığından bu öğrencimin davranışını sizlere hikaye etmeye çalışacağım.

Bizim okulda herhangi bir öğrenciyi çağırıp: Sizin okulun en haşere, yaramaz, öğretmenlerinin sözünü dinlemeyen, ödev yapmayan, bayan öğretmenleri dersten ağlayarak çıkartan, okuldaki öğrencilere rahat vermeyen,... öğrencisi kimdir? Diye sorsanız. Tüm okulun hep bir ağızdan söyleyeceği tek bir kelime vardır.

-EMİNNNNNNNN

Evet benim hikayemin baş kahramanı da okulumuzun yedinci sınıf öğrencisi olan nam-ı değer Emin. Aslında bir öğrenciyi bu kadar kötü sıfatlarla anmak biz öğretmenlere yakışmaz ancak hikaye mutlu sonla bittiği için hatamız af ola.

Emin hikayemizin başında anlattığımız bütün özelliklere sahip olmakla birlikte öğretmenlere ders işletmez, ödev yapmaz, kitapların sayfaları uçak yaptığı için eksik kalmış bir öğrenci. Tabi bu bütün okulun ortak illallahı olduğu için okulumuz öğrenci davranışlarını değerlendirme kurulu toplandı. Herkes de önu alınamaz bir kızgınlık ve bıkkınlık. Herkesin anlatacak birçok hikayesi olmasına rağmen hiç kimse o hikayeleri dinlemek istemez bir vaziyette.

Emin böyle bir ortamda öğretmenler odasına çağırıldı. Tabi ki o da her şeyin farkında. Okuldan atılırsa başka bir okula gitmek zorunda kalacağını, ortaokulu bitirmezse ehliyet bile alamayacağını. Böyle bir görüntüde Emin öğretmenler odasına geldi. Emin’in yapmış olduğu davranışlar okundu. Emin başını öne eğdi ve dut yemiş bülbül misali ağızını bıçak bile açmadı. Verilecek ceza konuşuluyordu. Bütün öğretmen arkadaşlar Emin’e verilecek ceza hakkında düşüncelerini söylüyordu. İşin açıkçası çok da insafli değillerdi. Çektikleri düşünülürse aslında çok da insafli olmanın bir anlamı yoktu. O sırada Müdür Bey bana seslendi:

-Siz ne düşünüyorsunuz Serpil Hanım?

-Şey ben bir şans daha versek olmaz mı?

Herkes pür dikkat kesilmiş, uğultular bitmiş, benim ağzımdan çıkacak kelimelere bakıyordu.

-Bu sene yeni geldim. Emin’i de sizin kadar iyi tanımam ama ben ona kefil olmak istiyorum. Bu davranışı neden yaptığımı neden böyle bir işe kalkıştığımı ben bile anlamamıştım ama belki de Emin’in içinde bulunduğu durum ve çaresizlik benim kalbimin derinliklerinde bir yerdeki şefkat duygusunu uyandırmıştı. Yaptığım

bu davranışa Emin bile şaşırılmıştı. Sorgu boyunca hiç kalkmayan kafa ben “bir şans daha” deyince doğrulmuştu.

-Emin misiniz hocanım? Dedi müdür.

-Bilmem, dedim. Eminimdir herhalde!

Müdür bey ve arkadaşlar çok gönüllü olmasalar da kabul ettiler benim isteğimi. Emin’e bir sözleşme imzalatıp bundan sonra aynı davranışları sergilemesi durumunda çeşitli cezalar verileceği ile ilgili.

O günden sonra Emin de bazı değişiklikler görülmeye başladı. Öğretmenlerle konuşmuyor, yaramazlık yapmıyor, sınıfta konuşmuyor, iki – üç arkadaşı dışında kimseyle laubali olmuyor. Emin kapalı bir kutu haline geldi. Ama gene ufak bir sorun vardı: dersler. Derslerin çoğu zayıftı ve Emin hala bir gayret göstermiyordu. Ama işin ilginç tarafı Emin’in proje ödevi aldığı ve performans ödevi getirdiği bir tane ders vardı. Garip ama benim branşım olan İngilizce dersi. Şunu da belirtiyim benim ona kefil olduğum günden bu yana benimle de hiç konuşmadı. Sadece ödevlerini ve benim verdiğim görevleri yerine getirmeye başladı.

Bir Cuma günü Emin’e törenden sonra yanıma gelmesini söyledim. Töreni yaptıktan sonra Emin’i bekledim. Gelmedi. Okulun çıkış kapısına doğru ilerledi ve kapıdan çıktı gitti. Tamamen bi hayal kırıklığı içerisindeydim. Bahçede dolanıp servisin gelmesini bekliyordum. Birden okul bahçesinin kapısından içeri giren Emin’i fark ettim. Yanıma gelip, sıkılğan bir tavırla:

- Buyrun hocam! Dedi.

- Davranışlarının değiştiğinin farkındayım Emin. Çok iyi hareketler yaptığın söylenemez ama en azından kötü davranışlar sergilemiyorsun. Ve en büyük dikkatimi çeken davranışın benim dersimden en ufak ödevi dahi yapmana rağmen diğer derslerden hiçbir ödevi yapmıyorsun.

- Hocam, dedi. Sizin verdiğiniz görevlerin hiçbirini başarılı olmak için yapmadım. Hiçbir ödevimde başka kişilerden de yardım almadım. Ödevlerimi yapmamın tek bir sebebi var hocam ben batmayı göze almışken siz benim batmamam için ip uzattınız bana hem de kendinizi de batırmak pahasına. Bunun adına ne dersiniz deyin hocam bana karşıdan bakanları belki bataklığa çekebilirim ama bana ip uzatanı bataklığa çekemem. Siz ne söylerseniz başım gözüm üstüne, dedi.

- Peki dedim. Bataklığı kurutup verimli bir araziye döndürmeye ve o bahçede gül yetiştirmeye ne dersin?

- Siz bana bir şans verdiniz. İnanmasanız da verdiniz. Bende pek inanmıyorum benden verimli arazi olacağına ama sizin için deneye değer.

Emin’in şu anki halini merak ediyorsunuz değil mi? İşin açığı Emin’den bol verimli bir tarla olmadı ama gerek davranışlarıyla gerekse öğretmenlere ve çevresine karşı tutumuyla örnek olabilecek bir öğrenci haline geldi.

Emin sergilediği davranışın Türk toplumunun manevi dinamiklerinden biri olan “Ahde vefa” olduğunu bilmiyordu belki ama yapılan bir iyilik karşısında o iyiliği unutmayıp o iyiliğin yüzü suyu hürmetine iyilik yapmayı çok iyi biliyordu.

Sılaya çıkan yollar

Halenur ÇETİNKAYA

Çamlıca Ortaokulu Türkçe Öğretmeni

İnsan, yaratıldıktan sonra kendi mahiyetinden daha aşağıda işlemiş olduğu hatadan dolayı yeryüzüne gönderilmiştir. Bu yüzden her insan, doğup bu dünyaya geldiğinde ağlar, üzülür. Elbette bunu bilinçli yapmaz; fakat fitratında olanın belirtilerini gösterir ve beşer olmanın ispatını yapar. İlk örneğinin yoktan var edildiği âlemden el-mahkum ayrılışının ıstırabıyla kavrulur. Gurbete düşmenin çaresizliği... “Alçakların alçağı”na geldiğini, kendini alçaklardan kurtulduğunda farkına varabileceğini idrak etmenin zorluğunu yaşar. Sılası olduğu cennetten çıkmak sonsuzluktan faniye geçişin ilk adımı mıydı? “Evet” demenin getirmiş olduğu vazifelerin altında ezilmek... Kabul etmenin aynı zamanda imtihanı başlatan söz olduğunu öğrenmek kaldırılacak ağırlığı hissettirir. Sırtında bir ton yükte yürümeye çalışmak zor gelir. Bu, önüne çıkan yol ayrımlarında hangi yolu seçeceğimizi bile bilmeden devam etmenin kayboluşuydu. Yalnız ilerlemenin imkânsız olduğunu anlayıp yoldaş bulmanın telaşına kapılıştı. Kendini suçlu gibi gördüğünde Sanatçı’dan gelen seslenişin içi ferahlatıp yol göstermenin adıydı.

Gurbet içinde gurbetler de yaşarız. Sevdiklerimize gider geliriz, ailemizden ayrılır tatil günlerinde yanlarına gideceğimiz günler için takvime bakarız, uzun yolculuklara çıkarız, gelen insana meftun gözlerle yollara takılırız. Bir yerlere bizi çağıran bir dost belki, bir iş, bir eş, bir okul, bir vatan belki... Öğrencilik yıllarında annenin yaptığı yemeklerin gözünde tütmesi; ayrı şehirlerde nefes almanın acısıyla bir sevgiliyi anmak; yıllardır görmediğin, okul yıllarını aynı sıralarda paylaştığın dostunun çağırması; ekmek kapısı diye diyardan başka diyara uzanmak; ilim diye Çin’i yakın görüp başka beldelerde kalmak... Bunların hepsi insanı gurbete atmıyor mu? Gurbet hamurunun içindeki; aşk, hüznün, sevinç, sarılma, ağlama, pişmanlık, hasret ve özlem mayalarıyla kıvamı oluşturuyoruz. Mesafeleri azaltan, dağları küçülten, kalbin hangi titreşimde olduğunu davranışla ortaya çıkaran, “keşke ve iyi ki”lerle duygulara seslenen özler içimizde. Şairin dediği gibi: “Ben gurbette değilim / Gurbet benim içimde”.

İsmimizle müsemma olarak nisyanlardayız. Babamızın doğduğu sılamızı unutmakla birlikte gurbette olduğumuzu da unutuyoruz. Yeniden gerçek yurda dönüşü olacak bir ayrılığın bekleyişi, soluk almamız. Kısa veya uzun, boş veya dolu, iyi veya kötü, güzel veya çirkin, önemli veya önemsiz, kara veya ak bir bekleyiş... Geldiği rahme hasret, sılaya özlem çekmek. İlk şahit olduğumuza beyhude arayışlar içinde olmamız, ellerimizi boş bırakan. Gölgele gerçek zannedip peşlerine takılmamız, bizi sürgün eden. Arzum, gurbetin sınırlarını aşıp gurbeti sıla yapmadan, göçebe gibi gözlerle sılaya müştak olarak yollardan geçmek...

Şehitten Annesine

Turan AKBULUT
Simav Fen Lisesi-Biyoloji Öğretmeni

Anne!

.....
Tatlı rüyalar anneciğim.
Bu sabah uyandığımda
"Bir rüya gördüm" diyeceksin
rüyamda oğlumı gördüm,
aslanımı, ciğerparemi
yavrumu gördüm...

ahhh, canım annem!
Ne güzel okşardın saçlarımı
Yanaklarıma sıcacık öpücükler kondururdun
Canımla beraber acırdı canın
Sanki ellerinde atardı yüreğim
Ben hasta olsam senin için yanardı
Üzüldüğümde yüreğin kanardı da
Belli etmemeye çalışırdın
Ama hep o gizli göz yaşların
Ele verirdi seni
Onu da ben belli etmezdim.

Anacığım,
Dilimde türkü gibiydin
Yanık mısralarım vardı senden yana
Adını andığımda yüreğim bir başka yanardı
Ana
Senin yandığın gibi hani
Adımı andığın zamanlarda
Sen benim en temiz yanımdın

Taze baharım gibiydin ana.
Seninle açardı güllerim
Seninle yeşerirdi yollarım
Sensiz ötmezdi bülbüller
Sensiz kokmazdı karanfiller
Senin olmadığın yerde
Her yanımı örümcekler sarardı benim
Senin tılsımlı nefesin beni canlandırırdı
Arınırdım, ak pak olurdu her yanım
Senin elinin değdiği yerde.
Canım anam
Gözümün nuru, gönlümün baharı anam.
Cennetler saklıydı senin ayaklarının altında
İşte ben gördüm o cenneti ana.

Kim getirdi sana o haberi bilmem
Kim dedi "oğlun öldü!" diye
Ben ölmedim ki ana
Bilmez mi o kara haberciler
Şehitler ölmezler.

Ben ölmedim ana
Aha yanı başındayım
Sen şimdi tatlı tatlı uyusan da
Ben hep geleceğim
Sana dokunmadan
Ellerini öpmeden
Başımı dizine
Yanaklarımı yanaklarına koyamadan

Sıcacık bir nefes bırakacağım yanı başına
Beni her andığımda.

Hadi kaldır başını
Soranlara "ölmedi benim oğlum!" de
Gerçi anacığım, eller bu sırrı bilmezler
Şehitler ölmezler

Sakın bir daha ağlama olur mu
Sakın yüreğini dağlama
Aman ha anam,
sakın bir daha karalar bağlama
sen bir şehit anasısın
hani hatırladın mı
beni uğurlarken evin kapısında
"güle güle git oğul,
seni ben vatana kurban adadım
ya şehit, ya gazi ol!" demiştin
bak yine sözünü tuttum senin
vatana siper oldu bedenim

kör kurşun yüreğime saplandığında,
önce "Allah!" dedim
sonra adını andım ana.
Bir görmeliydin beni o anda
Senin oğlun olduğumu bildi herkes
Öyle ananın böyle oğlu olur dediler
Bedenimi yıkamadan toprağa verdiler

Sen bilirsin ya anacığım
Şehitler ölmezler.

Kurban olurum anam
Ağlama
Yüreğini dağlama
Sakın ha gözümün nuru
Karalar bağlama.
Yakışmaz sana kara bağlamak
Yakışmaz bir şehidin anasına ağlamak

Yarın günlerden yirmi bir ocak
Benim doğum günümdü hani
Biliyorum yine koşarak geleceksin yanıma
Fatihalar, Yasin-i Şerifler okuyacaksın
Ruhuma
Senin başında bembeyaz bir örtü olsun
Olur mu ana
Mezar taşımın üzerindeki kar kadar beyaz
Ey benim güzel anam
Yarın baş ucumda otur biraz.

Kutadgu Bilig' deki "Til Erdem" in günümüz Türkçesinde yansımaları

Hasibe ATA

Kütahya Altıntaş İ.T.O.

Şehit Süleyman Turan Anadolu Lisesi

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Özet

İslamî Türk edebiyatının bilinen ilk büyük eseri olan Kutadgu Bilig, Balasagunlu Yusuf tarafından bir bilgelik eseri olarak meydana getirilmiştir. Eserde yazıldığı devre ait çeşitli disiplinlere yönelik pek çok erdeme yer verilir.

Yusuf Has Hacip'in konu olarak işlediği erdemlerin dünden bugüne aktarımında bazı değerlerin farklılaştığı görülür. Bu farklılıklardan biri de erdem değişimlerinin en canlı örneğini bulabileceğimiz dil göstergesinin varlığıdır. Bu noktada karşımıza Kutadgu Bilig'deki "Til Erdemi" çıkmaktadır. Yusuf Has Hacip, Kutadgu Bilig'de akılcı bir biçimde yaklaşılması gereken konulardan birinin de dil olduğunu belirtmiştir.

Günümüz Türkçesinde, Kutadgu Bilig'deki "Til Erdemi" meselesi; dile, bilgiye, söz kullanımına ve buna benzer pek çok noktadaki değişimler neticesinde sorgulamacı bir şekilde varlığını göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Kutadgu Bilig, Til Erdemi, Günümüz Türkçesi

Giriş

İslamî Türk kültürünün ilk dönemini oluşturan 11. yüzyılda Karahanlılar, İslamiyet sonrası Türk edebiyatının ilk klasik eserlerini yazabilme gücüne ulaşmışlardır. Bu gücün somut bir göstergesi olan Kutadgu Bilig'i – o zamanki adıyla Kuz Ordulu- Balasagunlu Yusuf, bir bilgelik eseri örneği olarak yazmıştır. Kutadgu Bilig'deki

Ukuş körki til ol, bu til körki söz

Kişi körki yüz ol, bu yüz körki köz¹

(Akıl süsü dildir, dilin süsü söz; insanın süsü yüzdür, yüzün süsü de göz) şeklindeki beyit başlı başına

1- Arat, Reşit Rahmeti (1979). Kutadgu Bilig I Metin, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara

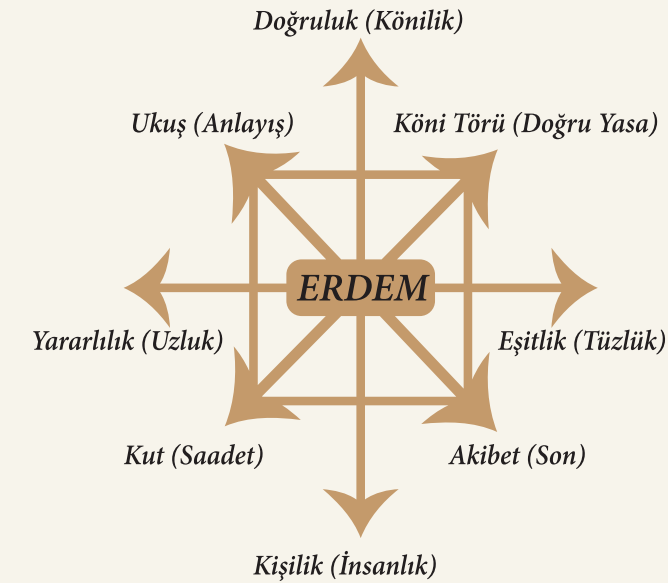
bir bilgelik ürünü olup bir atabilgenin sözüdür.

Araştırmaya göre, Kutadgu Bilig'deki söz bilgeliliğini "avıçça sözi (atasözü), biliglig sözi (bilge sözü) ve şair sözi" olmak üzere üç ana eksen üzerine yerleştirmek mümkündür.² Bu sözler "doğru yol, akıl, akıbet, ikbal" düzleminde o çağın Türk dünyasının siyasi ve ruhi yönünü yansıtmaktadır.

Kutadgu Bilig'deki bu değerler bir düzlem üzerinde gösterilecek olursa, "eşitlik-yararlılık-kişilik-doğruluk" kolları, "ukuş/ köni törü/ kut/ akıbet" noktaları ile bir merkezde birleşir.

Bu düzlemde tüm göstergeler merkez açısından bir tek noktada birleşir: Erdem

Eserde Balasagunlu Yusuf, pek çok erdeme yer verir. Yedirme, içirme, giydirme; yalandan, hırsızlıktan, tamahkârlıktan, kibirden, kıskançlıktan, inattan, oburluktan kaçınma vb. gibi meziyetler yanında tebliğimizde üzerinde asıl durmak istediğimiz konu "Til Erdemi"dir; çünkü bu erdem ne olduğunu bilmeden bugünün anlaşılması pek mümkün olmayacaktır. Bugün anlaşmadan yarını görmenin, hatta dün atılan adımların nedenlerini bilmenin de pek mümkün olmayacağı

kanaatindeyiz.

Erdem, insan topluluklarının bütününe ilgilendiren

2- Dilâçar A. (2003). Kutadgu Bilig İncelemesi, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 4. Baskı, s.29

bir kavramdır. Sözlükte erdem:

1. Ahlakın övdüğü iyi olma, yiğitlik, doğruluk vb. niteliklerin genel adı.
2. (felsefede) İnsanın ruh olgunluğu gibi anlamlara gelmektedir.³

Tarihî süreç içerisinde günümüze ulaşan her düzeydeki toplum yapılanmasında, grupta ya da ulusta kendilerine özgü bir erdem dünyası görülür. Dolayısıyla bu çoğulcu sistemde tek bir erdem değil; farklı insan topluluklarına ait ayrı ayrı millî erdemlerden söz edilebilir; fakat herhangi bir erdem, varlığı nedeniyle kendi içine kapanmış, dış dünyadan soyutlanmış hâlde değildir. İhtiyaçlar doğrultusunda ya da işbirlikli temas sonucunda bir erdem diğer bir erdemden etkilenmektedir. Bu etkileşim serbest ya da dayatmacı bir değişim hâlinde görülebilir. Burada asıl vurgulamak istediğimiz nokta, bu erdem değişimlerinin en canlı örneğini bulabileceğimiz dil göstergesinin varlığıdır. Bu noktada karşımıza Kutadgu Bilig'deki "Til Erdemi" çıkmaktadır. Yusuf Has Hacip, Kutadgu Bilig'de akılcı bir biçimde yaklaşılması gereken değerlerden birinin de dil olduğunu belirtmiş ve dilin ne denli itibarlı bir erdem oluşunu eserine "Til Erdemin Münin Asığın Yasın Ayur:" (Dil Erdemin Doğuracağı Sonuçları Anlatır) adlı bir bölümde açıklamıştır.⁴

Bu bölümden alınan şu birkaç beyit üzerine bu konuya değinmek istiyoruz:

¹⁶³ Kişig til ağırlar bulur kut kişi

Kişig til uçuzlar barır er başı

(İnsanı dili ağırbaşlı yapar, kişi diliyle mutlu olur. İnsanı dili küçük düşürür ve kişinin başı diliyle gidiverir.)

¹⁶⁷ Sözüngni küdezigil başıng barmasun

Tilingni küdezigil tişing sınmasun

(Sözünü bilerek konuş ki başın ağrımasın, dilini dikkatli kullan ki dışın kırılmasın.)

¹⁷⁰ Bilip sözlese söz biligke sanur

Bilgisiz sözi öz başını yiyür

(Sözünü bilerek söylersen duyan "Bilgilidir." der. Bilgisizin sözleri kendi başını yer.)

¹⁷⁶ Tilig ked küdezigil küdezigildi baş

3- <http://www.tdk.gov.tr/TR/Genel/SozBul.aspx?Kelime=erdem>

4- Arat, Reşit Rahmeti, A.g.e.

Sözünün kısırgıl uzatıldı yaş

(Dilini çok gözetirsen başın gözetilir, sözünü kısa tutarsan yaşın uzatılır.)

¹⁸⁰ **Toguh ölür kör kalır belgi söz**

Sözün edgü sözle özün ölgüsüz

(Doğan ölür, söz ondan iz kalır. Sözünü iyi söylersen ölümsüz olursun.)

¹⁸¹ **İki neng bile er karımaz özi**

Bir edgü kılınç bir edgü sözi

(İnsanın özü iki şey ile ihtiyarlamaz: Biri iyi davranışı, diğeri iyi sözü.)

¹⁸⁸ **Kümüş kalsa altın meningdin sanga**

Anı tutmagıl sen bu sözke tenge

(Sana benden altın ve gümüş kalsa bile, sakın onları bu söze denk tutmayasın.) şeklinde beyitler ifade edilebilir.⁵

Kişiyi dilinin ağırbaşlı yapması, mutlu etmesi, ölümsüz kılması, olgunluğa eriştirmesi ve yine kişinin saygınlığına gölge düşürecek işlerin dili belasına başına gelmesi, erdem kavramının dil ile tezâhür edişi paralelinde düşünülebilir. Yalnız burada dikkat edilmesi gereken hususlardan biri de şudur: Uluslar, tarihi süreç içerisinde eskise, yenilense ya da yenilse de farklı zaman ve zemînlerde bu saydığımız noktalar aynı doğru üzerinde birleşir.

Balasagunlu Yusuf'un beyitlerden birinde "Sözün küdezigil başing barmasun/ Tilingni küdezigil tişing sınmasun" diyen sesi, çok değil bir iki yüzyıl sonrasında Atabetü'l Hakayık'ta da

Eşitgil biliglig negü tip ayur

Edepler başı til küdezmek tiyür

Tiling bekte tutgil tişing sınmasun

Kah çıksa bektin tişingni sıyur

(İşit bilgili neler deyip söyler/Edebin başı, dili gözetmek der/Dilini sıkı tut dışın kırılmasın/Çıksa sıklıktan dışını kırar.) biçimiyle karşılık bulur.⁶

Günümüzde toplumun birçok sorununun altında yatan dil kaygısının bin yıl öncesinden başta Kutadgu Bilig olmak üzere yazılmış eserlerde olduğunu görmek, yukarıda da bahsettiğimiz zaman ve zemîn değişimine

5- Arat, Reşit Rahmeti, A.g.e

6- Ercilasun, Ahmet B.(2004). Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi,Akçağ Yayınları, Ankara, s.336-337

rağmen, dilin hâlâ diri, düşündürücü ve yansıtıcı bir yapısının günümüz Türkçesinde de varlığını devam ettirdiğini göstermektedir. Kutadgu Bilig'de "Til Erdemi" kendiliğinden var olmamıştır. Eserde devrin dile, bilgiye, söz kullanımına ve buna benzer pek çok noktaya olan farklı yaklaşımları neticesinde akılcı bir çözümleme ile bu değerler sorgulanmıştır. Bu beyitlerden hareketle de günümüz Türkçesinde sınırlı ya da belirgin kullanımlarıyla var olan şu sözlerin Balasagunlu Yusuf'un dilin erdemi hakkındaki düşüncelerinin birer yansıması olduğu öne sürülebilir.

"Edgü Söz" Söyleme: Bu, sununun içindeki erdemlerin başında gelir. Çocukluğumda duyduğum "Buğday ekmeğin yoksa, buğday dilin de mi yok?" sözü Kutadgu Bilig'in bu beyitlerinden birinde

İki neng ile er karımaz özi

Bir edgü kılınç bir edgü sözi⁷

biçiminde "buğday ekmeğin"ten "bir edgü kılınç"a; "buğday dil"den de "bir edgü söz"e dönüşmüştür, demek yerinde olur, kanaatindeyiz.

"Sözün Nüfuzu":

Bu, "Til Erdem" in bir diğer boyutudur. "Dilin cirmi küçük, cürmü büyüktür."⁸ sözü de

Sözün küdezigil başing barmasun

Tilingni küdezigil tişing sınmasun⁹

sözünde karşılık bulmaktadır.

Bu beyitler dikkatli bir şekilde gözden geçirilirse başın dille tartılacağı, tatlı sözün dinletip acı sözün esneteceği; hatta sözün acısının baş kazığı, tatlısının can azığı ve yılanı deliğinden çıkarışı gibi pek çok sözle yakın düzlemde yer aldığı görülebilir. Bu yönüyle de Kutadgu Bilig, başlı başına millî bir erdem olan dilin günümüz dil hastalarına sunulmuş reçetesi şeklinde değerlendirilebilir.

"Susmayı Bilme":

Bu, sunu içerisinde bir diğer erdemdir. Günümüz Türkçesindeki "Söz gümüşe sükût altındır." sözü, Kutadgu Bilig'de "Sözünün kısırgıl uzatıldı yaş"

7- Arat, Reşit Rahmeti, A.g.e

8- Çotuksöken, Yusuf (1988). Atasözlerimiz, Varlık Yayınları, İstanbul, s.77

9- Arat, Reşit Rahmeti, A.g.e

biçimiyle susmanın da bir erdem olduğuna işaret eder. Kutadgu Bilig'deki "Til Erdemin Münin Asığın Yasın Ayur" bölümündeki beyitlerde geçen "ukuş/kut/bilgisiz sözi/öküş söyleme-/sözünün kısırgıl/edgü söz/ kerek sözni sözle-" kelimelerini düşünerek susmayı bilmenin neden bir erdem olarak sayılabileceği görülebilir.¹⁰ Balasagunlu Yusuf'un gözüyle bu meseleye bakmak için, Kutadgu Bilig'de geçen şu özdeyişleri anımsamak yerinde olacaktır, kanaatindeyiz:

1. Çok dinle fakat az konuş, sözü akıl ile söyle ve bilgi ile süsle.
2. Söz, deve boynu gibi yularlıdır, nereye çeksen oraya gider.
3. Kara başın düşmanı kırmızı dildir.
4. Şu dört şeyin azını az görme: Ateş, düşman, hastalık ve bilgi.
5. Akıl süsü dil, dilin süsü söz; insanın süsü yüz, yüzün süsü de gözdür.¹¹

Yukarıda izah edilen beyitlerin dışında Kutadgu Bilig'deki "Til Erdemi" meselesinin günümüz Türkçesinde moda, teknolojik gelişmeler, küreselleşme, kültürlenme, tarih, piyasa... vb. gibi çeşitli etkiler ve etkileşimler sebebiyle farklılaşan bir boyutunun daha olduğu aşikârdır.

Eski Türkçe	Türkiye Türkçesi	Günlük Dildeki Kullanımı
Kagadaş	Arkadaş	Kanka,kanki, kanks,arki
Sevüg	Sevgili	Aşkitom
Kutadgu	Refah içinde, rahat	Cool(olmak)
Kısğa ton	Kısa don	Şort, kapri
Tafarçı	Yük taşıyıcı, hamal	Belboy
Talu, ködrüm	Seçkin	Elit(takılmak)
Buşı	Kızgın, saldırgan	Agresif
Ödü sınmak	Ödü kopmak	Ödü cörtlemek
Korkmak	Korkmak ,tırsamak	Kediye bağlamak

10- Arat, Reşit Rahmeti, A.g.e

11- Dilâçar, A., A.g.e

Eski Türkçede geçen bazı kelimelerin Türkiye Türkçesindeki karşılıklarının yanı sıra, bir de biraz önce söylediğimiz çeşitli etmenlere bağlı olarak günlük dildeki kullanım şekillerinden örnekler aktarmak istiyoruz: gibi ifade biçimleri bizi, dilin erdemine yönelik bir öz eleştiriye de götürmektedir; çünkü "ödü cörtle-, kediyeye bağla-, agresif takıl-..." vb. gibi pek çok söz öbeği bilhassa ilköğretim, ortaöğretim ya da yükseköğretim kademelerinde bulunan gençlerin dilinde yaygındır. Bu da dilin erdem boyutuna eğitim sisteminin etkisinin ne ölçüde olduğu konusunda bizleri ikâz etmektedir; çünkü kültür unsurlarından olan dili, bir nesilden diğerine aktaran temel bağ eğitim-öğretim sistemidir. Bu sistem bir yandan istendik yönde bireyler yetiştirme maksadı taşıırken bir yandan da, toplumun sahip olduğu erdemler bütününe onlara aktarmakla yükümlüdür. Bu sonuç, bu süreç içerisinde dilin erdemine verilmesi gereken önemin bir başka ifadesidir. Bu bağlamda, Millî Eğitim Bakanlığının Türkçe öğretimine verdiği önem değerlendirilirken dilin bir millî erdem oluşunu bilerek kullanılması da göz önünde bulundurulmalıdır. Nasıl ki Necati Bey'in,

Lafzun dür-i latîf durur anla kadrini

Lutfeyle her kişi ile itme mükâleme¹²

12- Genç, İlhan (2010). Örneklerle Eski Türk Edebiyatı Tarihi, Klasik Dönem, İzmir, s.312

diyerek her insanla her biçimde konuşmanın da bir lütüf olduğunu göz ardı etmediği gibi, 17. yüzyılın son döneminde yaşamış olan Nâbî' nin de bu eğitim-öğretim sürecinde dile verilmesi gereken önemi, oğlu için kaleme aldığı Hayriyye'de vurguladığı görülmektedir.¹³ Nabi, Hayriyye' de kişinin sahip olması gereken en büyük erdemlerden birinin dil olduğunu belirtir. Ayrıca alay, şaka, yalan, dedikodu, münâkaşa, boş konuşmak yollarıyla dile karşı zararlı davranışlardan uzaklaşılması gerektiğini söyler. Bu iki kesitin yanında Atatürk'ün şu sözleri de Türkçenin erdeminin Türk'ün erdeminden kaynaklandığını düşündürmektedir

“Bu memleket, dünyanın beklemediği, asla ümit etmediği bir müstesnâ mevcüdiyetin yüksek tecellisine sahne oldu. Bu sahne en aşağı yedi bin senelik bir Türk beşiğidir. Beşik tabiatın rüzgârlarıyla sallandı. Beşiğin içindeki çocuk, tabiatın yağmurlarıyla yıkandı. O çocuk tabiatın şimşeklerinden, yıldırımlarından, kasırgalarından evvelâ korkar gibi oldu; sonra onlara alıştı, onları tabiatın babası tanıdı, onların oğlu oldu. Bir gün o tabiat çocuğu tabiat oldu; şimşek, yıldırım, güneş oldu; Türk oldu. Türk budur. Yıldırımdır. Kasırgadır, dünyayı aydınlatan güneştir.”¹⁴ diyen Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk'e yüklediği erdem ile Balasagunlu Yusuf'un Türkçede bulduğu erdem arasında bir farklılık bulunmamaktadır.

August Comte'un “Güvercin nasıl hava ile güvercin vücudunun harikulâde muvazenesinin ifadesi ise, dil de insanoğlunun olaylarla münâsebetinin harikulâde muvazeneli bir ifâdesidir.”¹⁵ sözü de dile yüklenen değerlerin bir başka şekilde ifâdesidir. Ayrıca Behçet Kemal Çağlar'ın Kutadgu Bilig'in “Dil” konusunu işleyen dizelerinin günümüz Türkçesine uyarlandığı bir bölümü de burada aktarmak yerinde olacaktır, kanaatindeyiz:

Dilinle taş atıp başını kırma

Çoğu faydasız, iyisi özdür;

Söz, asıl, bilerek söylenen sözdür.

Dinlenir, akılda kalır kısa söz;

Binlerce düğümü bir tek sözle çöz.¹⁶

13- Genç, İlhan, A.g.e

14- <http://www.ttk.org.tr/index.php?Page=sayfa&Nu=237>

15- Kaplan, Mehmet (1983). Dil Üzerinde Düşünceler:161

16- Bozkurt, Fuat (2005). Türklerin Dili, Kapı Yayınları, İstanbul, s.188

Kutadgu Bilig'de erdemi doğuran şeyin bilgi olduğuna değinen Yusuf Has Hacıp'e göre, “Yurdu alan onu kılıçla almıştır, yurdu tutan da onu kalemle tutmuştur.”¹⁷ Bu kalemin yazdıkları bir dilin sahip olduğu erdemle varlık gösterir. Bu bağlamda Kutadgu Bilig'in dile yüklediği anlam ile günümüzdeki yansıması arasında neyin değiştiğini incelerken tarihî dönemlerin ve sosyal olayların popülist(halk yardakçısı)¹⁸ ya da çağcıl kültürle olan etkileşimini göz ardı etmemek gerekir, kanaatindeyiz. Bunun günümüz dilindeki yansımalarını şu alt başlıklar ile örneklendirebiliriz:

1. “Başka” Görünme Arzusu

2. Teknolojik Gelişmelerin ve Basın-Yayın Kuruluşlarının Etkisi

3. Popüler Kültürün Müzik Yoluyla Etkisi

1. “Başka” Görünme Arzusu:

Bu istek aslında Batılılaşma süreci ile etkisini göstermeye başlamıştır. Osmanlı döneminde halkla olan ilişkisini yavaş yavaş kesen Divân şairi, günlük dildeki kelimelerin bile Farsça ve Arapçasını tercih etmiştir. Göz yerine “çüşm”, kaş yerine “ebrû”, baş yerine “ser”, diş yerine “dendân”, parmak yerine “benân”... vb. gibi. Tanzimat dönemiyle birlikte Fransızcaya olan temâyül II. Dünya Savaşından sonra yerini Anglosakson kültürünün etkisiyle İngilizceye bırakmıştır.

Günümüz insanı da “başka” görünme arzusu içinde, kendisine sunulanı modanın kullanımları biçiminde almaktadır. Bu da kendimizden olanı benimsememe, beğenmeme olarak değerlendirilebilir ki burada Kutadgu Bilig'deki “Til Erdem”e verilmesi gereken önemin bir başka çağa yansıyan bir diğer örneğini vermek istiyoruz:

Türk diline kimsene bakmazdı

Türlere hergiz gönül akmazdı

Türk dahi bilmez idi ol dilleri

İnce yolu ol olu menzilleri¹⁹

diyene 14. yüzyılın önemli ismi Âşık Paşa da bu başkalaşmanın boyutuna değinmiştir. Balasagunlu Yusuf da “ Tilig ked küdezgil...” derken dili gözeterek ve

17- Dilâçar, A. , A.g.e.

18- TDK (2008). Yabancı Sözlere Karşılıklar Kılavuzu, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s.96

19- Ercilasun, Ahmet B, A.g.e

kendinden olanı benimseyerek varlık gösterilebileceğini dile getirir.

2. Teknolojik Gelişmelerin ve Basın-Yayın Kuruluşlarının Etkisi:

Kavram üretmeyen ya da kavramlara bulunan karşılıkları kullanmaya özen göstermeyen bir toplum zihniyetinin, bu etkinin altında kalması kaçınılmazdır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, dilin erdemini korumanın sıradan bir olgu olmadığıdır. Aksi takdirde bu gelişmelerin ve kuruluşların etkisiyle: “ Üst düzey yönetici yerine ‘ CEO’ demenin; birinci sınıf yerine ‘first class’ demenin ne zararı var?” mantığı içerisinde kabul gördüğü bir gerçektir. “ I’ll call back you” cümlesinin “ Ben sana dönecem.” biçimiyle günlük dilde yer alışı, tedirginliğimizin bir diğer somut örneğidir.

3. Popüler Kültürün Müzik Yoluyla Etkisi:

Günümüzde pop müzik, etkilediği sürecin kısıtlılığı açısından -diğer etki alanlarına göre- daha kısa süreliğine dilimize yerleşiyor olsa da, etkilediği kitlenin bilhassa genç nesil olması sebebiyle günümüz Türkçe kullanımını da etkilemektedir.

“ Full ihtişam dolsun!”, “ Kocaman kocaman öpüyorum.”, “Bir edepsiz merhaba vb. pek çok pop müzik ürünü sözler, bu etki alanının göstergesine yalnızca birkaç örnek olarak verilebilir.²⁰

Bütün bunların dışında günümüz Türkçe kullanımında tespit etmeye çalıştığımız şu söz kalıpları da dilin erdemi konusunda bizleri düşündürmektedir:

• “**Rent a carcı bulunur.” şeklindeki bir tabela,**

• “**Corn flakes ile kahvaltı yapalım mı?” şeklindeki mısır gevreği ile kahvaltı etmeyi öneren bir cümle,**

• “**Kafemize elewoman aranıyor.” şeklindeki bayan elemana yönelik bir iş ilânı,**

• “**Şaşma, şaşırma durumlarında kullanılan “Yuhanzi!, Ohanzi!” gibi yeni ünlemsiler,**

• “**Maden suyu almanın “ Meyveleri gaza getirme” olarak adlandırılışı**

• “**Sınav olayı, eğitim olayı, KPSS olayı... vb. kullanım biçimleri.**²¹

20- Serdar Ortaç, Bengü, Özgün, Mercan adlı şarkıcıların şarkı sözlerinden alınmıştır.

21- Günlük Dil Kullanımıyla İlgili Yapılan Derlemelerdir.

Sonuç

Kutadgu Bilig'deki “Til Erdemi”ni günümüz Türkçesindeki kullanımlarla karşılaştırdığımızda, bu çerçeveye yerleştirmeye çalıştığımız her bir öge, sarmal bir yay çizerek çerçevede yerini almaktadır. Bu süreçte toplumun değer yargıları da çoklu kültürel yapılanmaların bireye yöneltilmiş akisleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla birey, dil denilen ara dünyada yaşamını kültürün getirdiği değerler bütününe sarılarak ya da bu bütünden bir kısım parçaları ayırarak sürdürmektedir.

Türkçenin çağdan çağa aktarılan psikolojik bir sorununun olmadığını söylemek, Türkçeyi bir dünya dili olarak görmek, Türkçenin yabancılara öğretimini ve bu alanda gelişimini düşünmek bizlere pek çok olumlu yön tayin etse de üzerinde durmaya çalıştığımız meselenin dilin erdem boyutu olduğunu bir kez daha belirtmek istiyoruz. Dili gözetmek ve dilin aklın süsü olduğunu bilmekle Yusuf Has Hacıp'in “ İnsan kıt değil, kıt olan insanlıktır.” sözünü dilin erdeminde birleştirmek gerekliliği göz ardı edilmemelidir.

“Til Erdemi” meselesi, günümüz Türkçesinde ifrat ya da tefrit derecesinde dalgalanmalar meydana getirirse de, Türk dilinin cazibesi her türlü erdemsizliği yenmeye muktedirdir; çünkü kendini bilen söylediğini bilir; söylediğini bilen de dili erdemle birleştirendir.

Dil, erdemdir.

KAYNAKÇA

Arat, Reşit Rahmeti (1979). Kutadgu Bilig I Metin, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara

Bozkurt, Fuat (2005). Türklerin Dili, Kapı Yayınları, İstanbul

Çotuksöken, Yusuf (1988). Atasözlerimiz, Varlık Yayınları, İstanbul

Dilâçar, A. (2003). Kutadgu Bilig İncelemesi, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 4. Baskı

Ercilasun, Ahmet B. (2004). Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi, Akçağ Yayınları, Ankara

Genç, İlhan (2010). Örneklerle Eski Türk Edebiyatı Tarihi, Klasik Dönem, İzmir

Kaplan, Mehmet (1983). Dil Üzerinde Düşünceler

TDK, (2008). Yabancı Sözlere Karşılıklar Kılavuzu, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara

www.tdk.gov.tr

www.ttk.org.tr

Bir şehrin gizli tarihinde gezinmek

Mustafa ÖZÇELİK
Şair ve Yazar

KÜTAHYA

Bir şehrin sevdalısı olmak

İçinde yaşayan insanlar, kurdukları yapılar, tarihi, coğrafyası ve hayatının toplamıyla bir şehir taş toprak yığını olmaktan çıkıp bir ruh kazanır. Bütün kadim şehirler böyledir. Eğer bir ruha sahip olmasalardı zaten bugün anılmaları mümkün olmazdı. Bugün kuruluşu asırlar öncesine dayanan şehirlerde bizi kendine çeken

aslında bu ruhtur. Çünkü biz böyle bir şehirde üzerinde yaşamış milletler kimler olursa olsun geçmişi okuruz, kendimizi buluruz.

Kadim bir şehir olan Kütahya da böyle şehirlerimizden biri... Tarihi camileri, türbeleri, evleri ve çeşmeleri ile bir geçmiş zaman güzeli... Böyle bir şehrin gizli tarihinde gezinebilmek için de ona sevdalanmak gerekir. Zaten şehre böyle bir gözle bakmadığınız zaman onun kendini ele vermesi söz konusu değildir. Şehir,

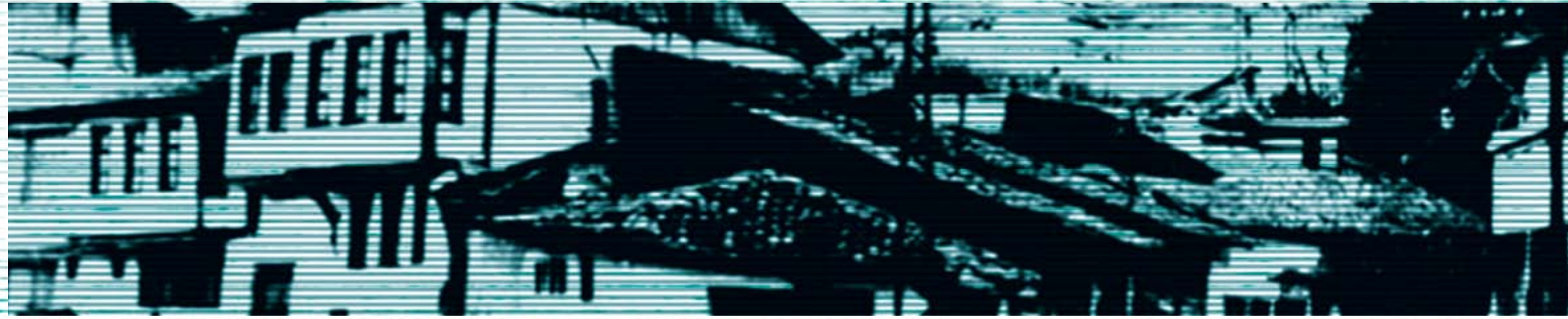
onu sevdiğinizi anlamakta mahirdir. Sevdiğiniz zaman o da kalbini size açar. Geçmiş zaman aynaları arasında bir şehrin gizli tarihi, bir bohça gibi yavaş yavaş açılır. Öyle muhteşem bir zenginlik ve güzellikle karşılaşırsınız ki hangisine hayran olacağınızı, nelerini seveceğinizi, anlatacağınızı şaşırıp kalırsınız.

Önce biraz tarih

Bir şehir nasıl ve niçin kurulur? Bu önemli bir soru. Şehirlerimizin tarihine baktığımızda kuruluş öyküleriyle genellikle bir efsane ile açıklanır. Kütahyanınki de öyledir. "... Söylentiye göre bir dul kadın çanak çömlek pazarına birbirinden güzel, zarif üstelik çok sağlam testiler, tabaklar, vazolar getirmiş. Öyle ki müşterileri kadının yolunu gözler getirdiklerini satın alabilmek için etek dolusu para harcarlarmış. Çanak çömlek esnafı iflas edecek duruma gelince, kadını izleyip bu vazoların, testilerin yapımı için toprak aldığı yeri öğrenmişler." O günden sonra orası "seramoryum" yani "Seramik şehri" olmuş. Bu isim daha sonra da "Kütahya"ya dönüşmüş."

Kurucuları Frigler olan şehir, daha sonra da Lidya, Pers, Makedonya, Bitinya, Bergama, Roma ve Bizanslıların olur. Bir Türk-İslâm şehri olarak tarihi ise Selçuklularla başlar. Ama bir devletin başkenti olma vasfını ise yaklaşık iki asır Selçuklu şehri olarak kaldıktan sonra Germiyanogulları ile kazanır. Bu şehrin aynı zamanda bir kültür sanat ilim başkenti de olması demektir. Zira Germiyanlılar şehri bu anlamda adeta yeniden kurarlar. Camiler, medreseler ve çeşmelerle şehir yeni bir kimliğe bürünür.

Yıldırım Bayazıt, Germiyan sarayının damadı olunca Kütahya ve dolayları Osmanlılara çeyiz olarak verilir. Böylece Germiyan devleti bir sancağa dönüşür. Ankara savaşından galip çıkan Timur zamanında yeniden kurulan beylik son Germiyan Bey'i 2.Yakup'un ölümüyle tamamen bir Osmanlı şehri haline gelir. Böylece 1429'da tekrar Osmanlı sancağı olan Kütahya, 1451' de Anadolu Eyalet Merkezi olarak tarihinin en önemli sürecine girer. Osmanlılar da şehri tıpkı önceki sahipleri olan Selçuklular gibi camilerle, medreselerle, çeşmelerle donatırlar. Şehrin kaderi bundan sonra Osmanlı'ya bağlı olarak değişir. Osmanlı zayıfladıkça Kütahya da zayıflar ve zamanla küçük bir ile dönüşür. Bugün maddede küçük, manada ise büyük şehir olma, belki de en çok Kütahya için söylenmesi gereken bir sözdür.

Çini deyince...

Şehrin kuruluş efsanesinin çini olayına dayandığını söylemiştik. Şehir zaman içinde küçülüp tarihteki önemini yitirse bile çini gerçeği o günden bu güne Kütahya'da hep aynı kalır. Bu "ateşte açan güler" şehrin ekonomisi kadar ruhunu da diri tutmaya devam ediyor. Çünkü çini toprağın ateşte yanması ve bu çilenin olgunluğuyla bu güzelliğini kazanır. Yani metafizik bir muhtevası vardır. Her ne kadar doğuşu itibarıyla bir Türk-İslâm sanatı olmasa da Müslüman ceddimiz, kendi inancını, ruhunu bu sanata aktırmış, ona adeta metafizik bir hava vermiştir. Rivayet edilir ki bir türlü şekillenmeyen çini hamuru, ustasının göz yaşı içine katılınca şekil almış, son halindeki muhteşem güzelliğiyle göz yaşından sonra yüksek dereceli ateşte pişerek ulaşmış. Yani Mevlâna'nın "Hamdım, piştim, yandım" sözü çini için de geçerli. Toprak çamur oluyor, usta elinde şekilleniyor, ateşte pişiriliyor, sırlanıyor, sırrı açılınca da o muhteşem güzellik, olgunluk ortaya çıkıyor.

Kütahya demek, bu yüzden büyük ölçüde çini demektir. İşte kurulduğu günden beri bir çini ve seramik şehri olan Kütahya, tarihi boyunca da bu özelliğini sürdürmüştür. Bugün de burada pek çok evin alt katı çini atölyesi durumunda. Kütahya, hem çiniden etmek yiyor, hem de zarif ve ince kişiliğini bu sanatla muhafaza ediyor. Zira herkes, bir bakıma bu sanatla bir şekilde iç içe yaşıyor. Doğrudan bu işle ilgilenmeyenlerin bile gözleri her gün ve hemen her yerde çini görmekte, evlerinde çini levhalar, tabaklar bulunmakta, namaz kıldıkları mekanlar, camilerin iç ve dış tezyinatı çini ile süslenmektedir.

Şairler şehri

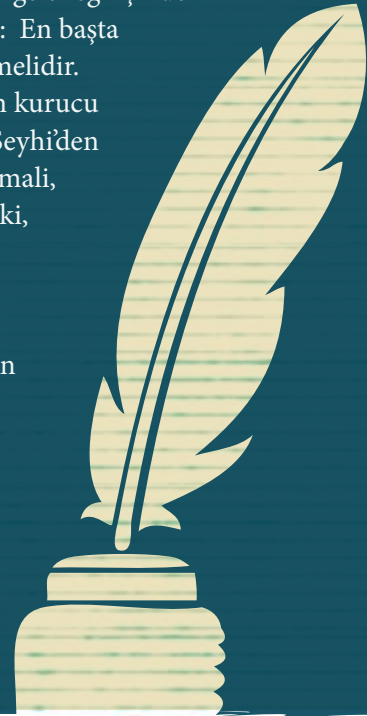

Kütahya için şairler şehri demek asla bir yakıştırma olmayacak aksine bir gerçeğin tespiti olacaktır. Bu şehri şairler şehri yapan hususlara gelince burada önce Germiyan beylerinin Türk diline verdikleri önemden ve saraylarını bir ilim kültür sanat meclisi merkezi durumuna getirmelerinden söz etmek gerekir. Germiyanlıların oluşturduğu bu gelenek Osmanlı döneminde daha da zenginleşir. Buraya gönderilen şehzadeler, pek çok şâiri saraylarında istihdam ederek buraları birer şiir muhitine dönüştürmüşlerdir. Nitekim Kütahya'ya sancak Bey'i olarak gelen iki şehzade (Beyazıt ve Selim) devrinde Kütahya, 14 ve 15.yüzyıllardaki edebî canlılığını devam ettirir. Zira bu iki şehzade, hem buraya gelirken daha önce görev yaptıkları yerlerden beraberlerinde şairler getirmişler hem de Kütahya'da Germiyanlılar döneminde yetişen şairleri burada hazır bulmuşlardır.

Kütahya'nın yaklaşık üç asır süren bu şiir muhiti Kanuni'nin ölümü ve Şehzade Selim'in 1566'da padişah oluşuna kadar devam etti. Şehzade Selim, Padişah olunca bu şairlerden büyük bir bölümünü İstanbul'a götürdü.

Böylece Kütahya, İstanbul'daki şiir muhitinin zenginleşmesine de katkıda bulunmuş oldu. Fakat XVI. yüzyıl sonunda şehzade-valiliği sisteminin kaldırılmasından sonra şiirin altın devirleri artık yok olmaya başladı. Zira şehzade-valiliği sisteminde şiiri besleyen siyasi, ilmi, kültürel ve iktisadi zemin, yavaş yavaş kaybolmaya yüz tutuyordu. Böylece Divan edebiyatı tamamen hükümet merkezine yani İstanbul'a has bir edebiyata dönüştü.

Bu zengin şiir geleneği içinde kimler yetişmez ki: En başta Şeyhi'den söz edilmelidir. Divan edebiyatının kurucu şairlerinden olan Şeyhi'den sonra Ahmedî, Cemalî, Ahmed-i Dai, Firakî, Şeyhoğlu Mustafa, Gaybî, Pesendî, Arifî, Âşık Şükrü şiirde isimleri halen unutulmayan kişilerdir.

Kütahya'nın manevi coğrafyası

Evliya Çelebi'nin Bursa, "ruhaniyetli bir şehirdir" cümlesini Anadolu'daki pek çok şehir gibi Kütahya için de söylemek bir gerçeğin ifadesi olacaktır. Zira Evliya Çelebi, baba yurdu bu şehir için de "Kütahya'da nice kere yüz bin kibarı evliyalar medfundur," diyerek Kütahya'nın zengin bir maneviyat coğrafyasına sahip olduğuna tanıklık eder. Haklıdır Çelebimiz. Kütahya, bir beylik ve eyalet merkezi olması, coğrafi konum olarak ticaret kervanlarının yolları üzerinde kurulması ve uzun yıllar Bizans'a komşu olan uç beyliklerinden biri olması itibarıyla tekke ve zaviyeler açısından önemli bir merkez olmuştur.

Burada özellikle Mevlevilikten söz etmek gerekir. Mevleviliğin Kütahya'daki tarihi, Kütahya'nın fethiyle başlar. Mevlâna'nın oğlu Sultan Veled'e müntesip bulunan ve halk arasında "Kütahya fatihi" olarak adlandırılan Emir İmmeddin Hezar Dinari, Şeyhi Sultan Veled'in arzusu üzerine Hezar Dinarî mescidini inşa ettirmiştir. Mevlevihane'nin çekirdeğini, oluşturan bu mescit önce Ergun Çelebi'nin ardından diğer postnişinlerin buraya gömülmesiyle Ergun Çelebi Türbesi'ne dönüşmüş, kuzeyine de semahane inşa edilerek mevlevihanenin ilk kuruluşu gerçekleştirilmiştir. Daha sonra Sultan Veled, 1. Yakup döneminde Kütahya'ya gelmiştir. Bu

ziyaret, beraberinde bir düğün olayına da vesile olmuş, kızı Mutahhare Hatun'u Germiyan Beyi Süleyman Şah'la evlendirmiştir. Bu olayın ardından Süleyman Şahın torunu Celaleddin Ergun Çelebi Kütahya'da ilk Mevlevihane şeyhi olarak göreve başlamış, Vacidiye Medresesi gibi bir ilim yuvasının yanında böyle bir yapılanma, Kütahya'yı manevi bir merkez olarak da önemli muhit haline getirmiştir

Kütahya ayrıca Nakşibendilik açısından Simav ilçesi itibarıyla kayda değer bir yerdir. Zira Abdullah Simavi yahut diğer ismiyle Molla İlahî, Nakşibendi tarikatını Buharâdan Anadolu'ya getiren ilk zattır. Kütahya'da Halvetilik ve Kadirilik de müntesipleri çokça bulunan önemli tarikatlardandır.

Bu coğrafyanın daha sonraki zamanlardaki en parlak yıldızı ise şüphesiz ki Sun'ullah Gaybî'dir. Babasının tavsiyesi üzerine Bayramî Melâmîlerden Halvetilik yönü de olan Olanlar Şeyhi İbrahim Efendi'ye biat edip onun eğitiminden geçtikten sonra memleketi Kütahya'ya dönen Gaybî, Musalla kabristanındaki türbesi ve bu şehre kattığı gönül zenginliğiyle hayatında olduğu gibi şimdi de hâlâ manevi bir nişangah olmaya devam ediyor.

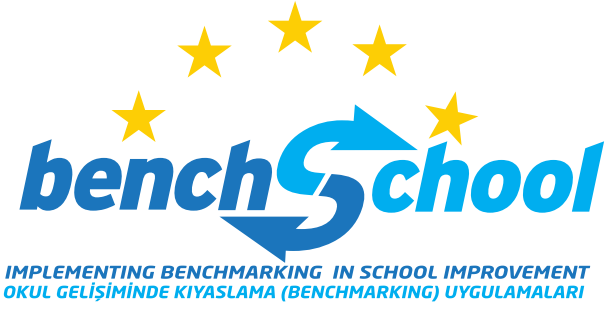
Su şehri

Tanpınar, yine Bursa'yı anlatırken Evliya Çelebi'nin Bursa çeşmelerinden uzun uzun bahsettikten sonra "Velhasıl Bursa sudan ibarettir" sözünü nakleder, ardından da kendisi "Evet, Bursa bir su şehridir" der. Ne yazık ki bunu bugünkü Bursa için söylemek çok zor. Ama Kütahya için öyle değil. Kütahya, hala bir su şehridir, çeşmeler şehridir. Kütahya'nın gerek içindeki gerekse çevre ilçelerindeki çeşmeleriyle ve kaplıcalarıyla "su şehri" olma sıfatına tam manasıyla layıktır. Hemen her ilçesinde şifalı bir kaplıca mevcut... Şehir merkezinde ise neredeyse adım başında bir çeşmeyle karşılaşsınız. Zarif çinilerle bezenmiş bu çeşmelerde yaz kış sular hiç durmadan akar. Nerden gelip nereye giderler bilinmez. Belki de bu manada söyledikleri bir sonsuzluk türküsüdür ya da nimet olmanın kadriyle su sesi bir derviş zikridir. Böylece anasır-ı enbaamız su ile tamamlanmış olur. Ateş, toprak ve hava gibi su da bu yüzden Kütahya'da özellikle ayrı bir nimet olarak kadr ü kıymete konu olur. Yapılacak en güzel hayır, bir sokak başına bir çeşme kondurmaktır. Bu yüzden Kütahya'nın ne-zuhur şehirlerdeki gibi para ile su içmenin ne manaya geldiğini yakın zamanlara kadar bir türlü öğrenememişlerdir

Hal izmihlal

Kütahya, pek çok Anadolu şehri gibi önemli bir ilim, kültür sanat merkezi olma özelliğini Osmanlı'nın yıkılışıyla birlikte kaybetmiştir. Bugün küçük bir il olarak bir taraftan şehrin zengin tarihi geçmişine tanıklık eden Balıklı Cami, Hıdırlık Mescidi, Vacidiye Medresesi, İshak Fakih Cami, Ulu Cami, Saray Camii gibi eserlerle, hâlâ suları akan çeşmeleri ve zamana direnen otantik evleriyle nefes alıp vermeye devam ederken bir taraftan da modernleşmenin getirdiği problemlerle boğuşmaktadır. Zaman, bize elbet en doğrusunu gösterecektir. Ama şunu biliyoruz ki, biz şehri terk etsek de şehir bizi terk etmiyor. Ucube yapılar arasında caddelerde yürürken karşılaştığınız bir cami, bir çeşme, bir türbe, asırlık bir çınar şehrin geçmiş zenginliğiyle her gün yüz yüze getiriyor ve nasıl bir hal ve istikbal kurmamız gerektiğinin sınırlarını bize fısıldıyor.

Okul Gelişiminde Benchmarking Uygulamaları

Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından hazırlanan Okul Gelişiminde Benchmarking Uygulamaları (Implementing Benchmarking In School Improvement) adlı Comenius Bölgesel Ortaklıklar projesi Ulusal Ajans tarafından kabul edilmiştir. Bu kapsamda Proje ile ilgili İl Milli Eğitim Müdürü Coşkun ESEN ve tüm kurum idarecilerine Müdürlüğümüz Ar-Ge biriminde brifing sunulmuştur.

İl Milli Eğitim Müdürlüğü koordinatörlüğünde iki sene boyunca yürütülecek olan proje kapsamında, Benchmarking yönetim sisteminin eğitimde teorik ve pratik olarak uygulanabilirliği araştırılıp mevcut uygulamalar değerlendirilecek, eğitim kurumlarında pilot uygulamalar yapılacak, konu ile ilgili uluslararası çapta bir konferans düzenlenecek ve yapılan çalışmalar ile literatür çalışmalarının yer alacağı bir kitapçık hazırlanacaktır. Proje web sitesinin kurulması projenin diğer bir çıktısı konumunda olacaktır. Bunun yanı sıra Romanya ile karşılıklı olarak hareketlilik gerçekleştirilerek öngörülen bütün çalışmaların karşılıklı işbirliği içerisinde yapılması sağlanacaktır. Proje kapsamında yapılacak bu faaliyetler için 36.800 Euro bütçe öngörülmüş olup bu bütçenin %25'i kurum katkısı olup, %75'ine karşılık gelen 32.100 Euro Ulusal Ajans tarafından karşılanacaktır. Romanya'dan Botasani Eğitim Denetleme Bürosu, Mihai Eminescu Koleji ve Romanya Matematik Derneği'nin yurt dışı ortağı olarak yer aldığı projede yerel ortak olarak Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Kütahya Lisesi ve

Rehberlik Araştırma Merkezi bulunmaktadır. Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü koordinatörlüğünde Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü ve Kütahya Lisesi yerel ortaklığı ile yürütülmekte olan Implementing Benchmarking in School Improvement adlı Comenius Bölgesel Ortaklığı proje toplantısı 7-11 Nisan 2014 tarihleri arasında Romanya'nın Botaşani kentinde gerçekleştirilmiştir. Proje evsahipliğini Inspectoratul Școlar Județean Botoșani (I.Ş.J. Botoșani) ile Mihai Eminescu National College, Centrul de Excelenta pentru Tinerii Capabili de Performanta Botosani (Center of Excellence for Young Pupils Capables of Performance, Societatea de Stiinte Matematicice din Romania, filiala Botosani (Mathematical Society in Romania) yapmıştır.

Implementing Benchmarking in School Improvement adlı Comenius Bölgesel Ortaklığı adlı proje ile okul gelişiminde benchmarking kalite gelişimi araçlarını işletmek için gereken stratejilerin belirlenmesi hedeflenmektedir. Proje ile Kütahya ile Botaşani (Romanya) illeri arasında okulların kıyaslaması ve etkili uygulamaların transfer edilmesi, öğrencilerin ve öğretmenlerin kültürlerarası bir deneyim kazanması ve iki bölgedeki okulların yardımlaşma ve koordinasyonunun artması ve uluslararası standartların yakalanması amaçlanmaktadır.

Proje ile gerçekleştirilmesi hedeflenen faaliyetler şunlardır:

- İyi uygulamaların belirlenmesi için seçim komitelerinin oluşturulması.
 - Okulların fiziksel durumları, akademik başarıları ve eğitim yeterlilikleri gibi değişik 12 eğitimsel başlık altında en iyi performans gösteren okulların belirlenmesi.
 - Seçilen okulların ziyaret edilerek iyi uygulamalarının karşılaştırılması ve karşılıklı bilgilendirme faaliyetleri.
- Yürütülmekte olan proje ile elde edilecek çıktılar şunlardır:
- Proje faaliyetlerinin fotoğraf ve video kayıtlarını içeren, katılımcı okullar arasında iletişimi sağlayacak ve en iyi uygulamaların paylaşılmasını kolaylaştıracak bir web sitesinin tasarlanması ve yayımlanması.
 - “Okullar için Benchmarking İpuçları” adlı rehber kitapçığın hazırlanması ve yayımlanması.
 - Okullar için Benchmarking anket örneklerinin paylaşılması.
 - “Eğitimde Benchmarking” hakkında konferanslar düzenlenmesi.

Karikatürce Eğitim

Osman Said DEMİRILMAZ
Eğitimci-Yazar

Hiç düşündünüz mü? İnsanlar neden karikatürlere dikkat eder? Çünkü karikatür görseldir, farklıdır, özet anlatımdır. Verilmek istenen mesajı kısa ve öz anlatır, hatta bazen birazcık da abartarak... Aslında eğitim, bireyde kalıcı izli davranış değişikliği oluşturmak ise bunu en kolay gerçekleştirmenin yollarından biridir; karikatür. Bu konuda çok fazla çalışma var ama çoğu zaman gözden kaçıyor.

Derse girdiğinizde, farklı bir elbise ile –o güne kadar giymediğiniz bir elbise veya aksesuar ile- sınıfa adım atsanız, öğrencilerin yüzündeki o dikkatle sizi takip eden meraklı bakışları fark edersiniz. Mesela bir palyaço kıyafeti ile sınıfa giren bir sınıf öğretmeni, emin olun o gün öğrencilerine ne söylerse söylesin daha etkili olur. Hele bir de bunu şarkılı-melodili, hareketli söylediğini düşünün. Karikatür de bu dikkat çekmenin farklı bir yöntemi... Her zaman palyaço olamazsınız! Bir süre sonra bunun da dikkat çeken bir tarafı kalmaz. Bilim dünyası şöyle diyor; “İnsanlar mutlu olduklarında anlama kapasiteleri daha açık olur, kaslarımızı zorlamadan yapabileceğimiz en kolay mimik gülümsemek... Öyleyse neden derslerimizde karikatür kullanmayalım ki? En eğlenceli, en öğretici, en kısa ve öz anlatım karikatürse, biz de onu derslerimize uyarlamalıyız.

Eğitim, birey davranışlarında, yaşantılarından yararlanarak, kalıcı ve olumlu davranış değişiklikleri oluşturma süreci olarak tanımlanır. Bu bağlamda olumlu ve kalıcı davranışları, en kolay gülümseterek, mutlu ederek, komik anlar yaşatarak kazandırabiliriz. Karikatür de toplumsal bakışı, verilmek istenen mesajı, abartılı, çelişkili

ve düşündürücü davranış çizimleri ve söylemleriyle anlatabilmektir. Karikatür sanatı ile uğraşanlar, aslında bir bakıma topluma öğretmenlik yapmaktadırlar. O zaman öğretmenler de bir bakıma sınıfa karikatür penceresinden yaklaşmalıdır. Çizemeyebilirsiniz! Ama bir konu ile ilgili karikatüre nereden ulaşacağınızı biliyorsanız, birazcık da aslını bozmadan karikatür üstünde küçük manipüleler yapabilirseniz, isimlerini zikretmek şartıyla karikatür sanatçılarının desteğini almış olursunuz. Karikatür hep düz anlatım yapmaz. Bazen eleştirel yaklaşım sergiler, bazen çarpıtır, abartır, gerçek dışı bir anlam yükler, görseldir ve en önemlisi de güldürürken düşündürülebilir! Öğrencilerimizin asi ve istenmeyen davranışlarından ola çıkarak onları dersin içeriğine yönelik eleştirel bakışa yönleltmek için karikatür etkilidir. Hele hele ilkökul çağındaki somut işlem döneminde yer alan minikler için bunun eğlenceli tarafı da ilgi çekici olabilir. Olumsuz davranışların bile karikatürize edilerek düzeltilmesi yargılamaktan daha öte düşündürerek yanlışı buldurmanın yoludur. Tabi alaycı olmamak kaydıyla! Mizahi anlatıma etkili anlatımdır. Reklamlar, afişler, gazete ve dergiler gibi iletişim dünyası bunu kullanırken biz neden çocuklarla olan iletişimimizde karikatürü kullanmayalım?! Bir dönem çizgi roman okuyan gençliği garipsedik, ama şimdi size soruyorum; ders kitaplarımız çizgi roman giolsa fena mı olur? Ders kitabı eve varır varmaz kenara atılmaz. Öğrencilerin ellerinden düşürmedikleri ders kitapları lazım bize. Daha renkli, daha yaşa hitap eden, daha canlı, daha eğlenceli, daha etkili anlatım, daha merak uyandıran, daha bir karikatürize... Ne dersiniz?! Öğrencilerimizin ilgi süreleri maalesef kısıtlıdır. Kısa sürede daha çok şey anlatmak

gerekir, böylece kısa ama daha etkili ve kalıcı olma lüzumu ortaya çıkmaktadır. Bunun adı da ya şiirsel anlatımdır, ya da karikatür! Oyunla öğretimin bir başka açısı olan karikatür, sıkıcı bir dersin çok daha kolay ve eğlenceli hale gelmesini sağlayabilir. Hatta o dersi öğrencilerin daha eğlenceli bularak, sevmelerini sağlayabilir. Biz öğretmenler biliriz ki, dersi veya öğretmeni seven bir öğrenci o derste –daha fazla ilgi gösterdiğinden- daha başarılı olabilir. Kısa süreli odaklanma ile uzun uzun anlatılabilecek bir konuyu karikatür ile özetleyebilirsiniz.

Karikatürde her ne kadar ana fikir varsa da diğer unsurlara da dikkat etmek gerekir, bazen alt öğrenmeleri doğru düzenleyemezseniz, öğretmek istediklerinizin yanında istemediklerinizi de vurgulamış olabilirsiniz. Bu nedenle derste kullanılacak karikatürün olabildiğince sade ve öz olması gerekir. Ana konuyu direkt vermek yerine çocukların anladıklarını gözlemlemek daha uygun ve eğlenceli olacaktır. Farklı yorumlara da açık olmalıyız. Karikatür özgürlüktür! Çocuklardaki o keşif duygusunu işlemek gerekir! Eğitimin en büyük hedeflerinden bir de bu değil midir; Sağlıklı düşünebilen bireyler! Öğrencilerimizin karikatür ile düşünme, algılama, analiz etme, anlama, fark etme ve yorumlama gibi üst düzey becerileri edindikleriniz göreceksiniz. Yorumlayabilmek ile beraberinde fikrini ifade edebilmek de kötü bir şey olmasa gerek! Böylece sözlü ve yazılı anlatım becerilerine de katkıda bulunulmuş olacak. Hemen hemen her ders için kullanılabilir bir ders aracıdır karikatür! Çünkü insanı ve hayatı konu eder, her dersin ilk amacı da daha hayata katkı sağlamak olmalı. Daha etkin bir yaşam için okula gitmeli çocuklar! Hayatı öğrenmek için okulda olmalı! Buradan derslerinizi hep karikatürle işleyin

demiyoruz tabi ama, arada sırada doğru seçilmiş bir karikatüre yer vermek hem dersin sıkıcılığını azaltır hem de daha kolay ve hatırdaki kalıcı bir özetleme imkanı verir. Bazen derse dikkati çekmek için, bazen dersin en etkili cümlesini, noktasını vurgulamak için bazense son olarak toparlamak, özetlemek için kullanılabilir.

Karikatür çocuklarımızın muhakeme gücünü geliştirir. Neden sonuç ilişkilerini çözmelerini kolaylaştırır. Görme duygusunu etkin kullanarak zihinsel çaba sarfetmelerini sağlar. Bilinçli yaklaşım ve eleştirel düşünme becerisini artırır. Çeşitli ülkelerin yaşam tarzlarını konu edinen karikatürlerle kültürel gelişime de katkıda bulunur. Bu arada yetenekli öğrencilerin de sanatsal yönlerinin ortaya çıkmasına vesile olabilirsiniz.

Öğretmenlerin karikatür konusunda kendilerine imkanlar sağlanmalı, öğretmenlerinde bu konuda eğitim almaları, araştırmalar yapmaları çok yerinde bir yaklaşım olur. Emin olun karikatür ile bir çok şey daha kolay olacak. Kısaca karikatür hayattır. Siz de hayatı derslerinize katın. Karikatür ile zenginleşmiş dersler daha eğlenceli, daha özel ve çocuklar tarafından daha fazla sevilen dersler olacaktır. Bu fırsatı kaçırmayın. Çizim yada çizilenleri kullanın. Ama mutlaka derslerin bazı bölümlerini şiirlere karikatürlere ayırın! Hayat sanatsaldır, hayatı en iyi karikatür ile anlatılır. Dersler neden anlatılmasın? Her dersin elbette kendine göre kuralları vardır. Ama her derse uygun bir karikatür de bulunabilir! Önemli olan iyi araştırmak, doğru karikatürleri seçmek ve kalıcı bir etki yaratmaktır! Eğitimin otoriter yaklaşımdan yavaş yavaş uzaklaştığı bu dönemde, karikatürün yumuşak ve güler yüzlü yaklaşımı ile daha kaliteli bireyler yetiştirmek mümkün olabilir.

Arılardan bir mucize daha: Propolisle ısı yalıtımı

Fatih BOZYİĞİT
Fatih Ortaokulu Fen ve Teknoloji Öğretmeni

Kütahya'da ilköğretim öğrencisi Nida Koçak, arıların kovanlarını korumak amacıyla ürettiği propolisin, binalarda ısı yalıtımı için kullanılabileceğini projesiyle ispatladı.

Kütahya Fatih Ortaokulu 8'inci sınıf öğrencisi Nida Koçak; arıların, kovadaki çatlak ve kırıkları kapatmak amacıyla ürettiği propolis maddesinin, binalarda harç içerisine katkı malzemesi olarak kullanıldığında ısı yalıtımında iyi sonuçlar alınabileceğini buldu.

Koçak; propolisin, arıların bitki filiz ve tomurcuklarından topladığı, kovanda giriş deliği ile çatlak ve kırıkları kapattığı, antibakteriyel, antiviral, antifungal, antioksidan, antiparazitik özelliklere sahip yapışkan ve reçinemsî bir madde olduğunu açıkladı.

Arıların bu maddeyi arka ayaklarında kovana taşıyarak, bal mumu ve bazı sindirim salgılarıyla karıştırıp kovanda kullandığını belirten Koçak, propolisin kavak, meşe, kayın, okaliptus ağaçları ve çalılklardan toplandığını söyledi.

Koçak, arıların propolisi kovanda dip tahtası, çerçeve kenarları ve giriş deliği arkasında biriktirdiğini anlattı.

Konu ile ilgili Koçak;

"TRT Çocuk kanalı, FC Film Yapım, TÜBİTAK ve İstanbul Teknik Üniversitesi işbirliğiyle '1001 CİN Fikir' proje yarışması düzenlendi. Ben de bu yarışmaya, 'Arıdan Propolise, Propolisten Yalıtıma' projemle katıldım. Projenin ana fikri, Fen ve Teknoloji öğretmenimiz Fatih BOZYİĞİT' in derste arılardan bahsetmesiyle oluştu. Öğretmenimiz, Albert Einstein tarafından söylenen, 'Arılar yok olursa, dünyada insanlar sadece 4 yıl yaşayabilir' sözünü hatırlattı.

Bunun üzerine arılar dikkatimi çekti. Arıların, propolis maddesi sayesinde kış mevsiminde kendilerini koruduklarını, bu maddenin katı ve sıvı olmak üzere iki hali olduğunu öğrendim. İki tuğla alıp birini normal sıva harcıyla, diğerini propolis katkılı harçla sıvadım. Sıva kuruyunca tüp üzerinde ısıttım. Normal harçlı tuğla fazla, propolisli tuğla ise en az 3-4 derece daha az ısındı. Böylece propolisin yalıtımdaki etkisini tespit ettim."

Projenin danışmanlığını üstlenen okulun Fen ve Teknoloji Öğretmeni Fatih Bozyiğit' de projenin enerji tasarrufu ve yalıtım için örnek olabileceğini anlattı.

Propolis katkılı harcın en önemli yönünün, tamamen doğal olması diye niteleyen Bozyiğit, şöyle konuştu:

"Propolisin şimdiye kadar yerli ve yabancı bilim insanları tarafından yalıtım üzerindeki etkileri hiç araştırılmamış. Öğrencimizin çalışmasında, 4 dakikalık ısıtma sonucu propolis içeren harç 1 derecelik, nötr harç ise 3 derecelik ısı artışı gösterdi. Kullandığımız propolis

aslında çok pahalı bir madde ancak biz bunu sıvılaştırarak maliyetini çok daha uygun hale getirdik. Özellikle küresel ısınmayla son 100 yılda dünyanın ısısının 1 derece arttığı düşünülürse, öğrencimizin ortaya çıkardığı farkın önemi ortaya çıkmış oluyor. İnşaatlarda propolis kullanılırsa kimyasal yalıtıma gerek kalmaz, doğal yalıtım yapılmış olur. Bu projenin geliştirilmesiyle ekonomik anlamda da yarar sağlanabilir. Ayrıca öğrencimizin bu çalışması İTÜ ve TÜBİTAK jürisi hocalarımız tarafından da İTÜ laboratuvarlarında test edilerek onaylandığı için çok mutluyuz."

Bu proje ve Kütahya hakkında hazırlanan program TRT' de yayınlanarak büyük ilgi çekti.

Mecelle-i Ahkam-ı Adliye

Ahmet TÜRKER

Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi/ Tarih Öğrt.

XIX. Yüzyılın en önemli hukuk reformu, “Mecelle” diye tanınan ve ilk bölümü 1870’de yayınlanan yeni bir medeni kanunun ilanıydı.¹ Bir kısım meseleleri, fikirleri, konuları veya kanunları bir araya getiren hikmetli kitap anlamına gelen “mecelle”, hukuk tarihinde 1868 – 1876 yılları arasında yürürlüğe girmiş olan Osmanlı’nın son dönemlerine ait bir kanun mecmuasının ismi olarak meşhur olmuştur. Tam ismi Mecelle-i Ahkam-ı Adliye olan bu kanun mecmuası İslam hukukunun muamelat bölümüne ait hükümlerin bir kısmını tedvin etmiştir. Mecelle, İslam hukuk tarihinde hazırlanmış olan ilk Medeni Kanun’dur. Osmanlı Devleti’nde Mecelle hazırlanmadan önce, kadılar, fıkıh kitaplarına ve fetva kitaplarına bakarak hüküm verirdi. Fıkıh kitapları o dönemde, günümüzün kanunlarının yerini tutmaktaydı.²

Mecelle pek geniş ölçüde zamanının entelektüel hayatında önde gelen bir sima olan bilim adamı, tarihçi ve dahi hukukçu Ahmet Cevdet Paşa (1822 - 1895)’nın eseriydi. Cevdet Paşa, çeşitli resmi makamlarda bulunduktan sonra 1868’de Divan-ı Ahkam-ı Adliye’nin başkanlığına atanmıştı. Bu göreviyle fiilen Adliye Nazırı idi ve daha sonra ayrı bir Adliye Nezareti kurulduğunda bu unvanı aldı. Yargıçlar için Nezarete hukuk derslerinin açılışı, Divanı-ı Ahkam-ı Adliye’deki Temyiz Dairelerinin denetimi altında kendilerine özel yargı yetkisi ve usulüyle yeni bir laik Nizamiye Mahkemeleri örgüsünün kuruluşu onun başarıları arasındadır. Cevdet Paşa’nın Meclis-i Adliye’deki görevi sırasında, Ceza ve Arazi Kanunnamelerinin yapılmasında da katkısı olmuştur. Şimdi mevcut karışıklığın yerini alacak büyük ve yeni bir medeni kanun gibi daha büyük bir sorunu ele alması için ona başvuruluyordu.³

1-Bernard LEWİS, *Modern Türkiye’nin Doğuşu*, TTK Yay. Ank. 1998, s 122

2- Abdullah DEMİR, *Türk Hukuk Tarihi, Yitik Hazine Yay. İst. 2011, s 243*

3- Bernard LEWİS, *age. s 122*

مَجَلَّةُ أَحْكَامِ أَدْلِيَّةِ

Mecelle’nin Hazırlanma Sebepleri

Mecelle’nin bir medeni kanun olarak ortaya çıkmasına sebep olan çok çeşitli iç ve dış faktörler vardır.⁴

• İç Sebepleri

Bu lüzum Gülhane-i Hattı Hümayun’un ilanı üzerine, idrak edilmeye başlanmıştı. Çünkü Gülhane Hattı, Osmanlı İmparatorluğu’nda dini cemaatler yerine, haklar yönünden eşit bir tebaa kabul etmişti. Fertler arasında ve fertlerle devlet arasındaki münasebetleri yeni hukuk mevzuatı ile tespit etmek gerekiyordu. Gülhane Hattı ile ilan edilmiş olan prensipler Avrupa Devletleri’nde tatbik edilmekte idi. Orada bu prensiplere uygun olarak kanunlar yapılmıştı. Şeriat, dini bir hukuk sistemi olduğu için, din ve mezhepleri muhtelif olan bir tebaaya tatbik edilemezdi. Bu sebeplerdir ki, Abdülmecid devrinde Avrupa kanunlarından faydalanılmak suretiyle ceza, ticaret ve arazi kanunnameleri meydana getirilmişti.⁵

Niyazi BERKES’e göre yeni kanunlar yapılması ihtiyacını zorunluluk haline getiren yalnız siyasi ve yönetim alanlarında reformlar yapma sorunu değil, Batı uygarlığı ile artan ilişkileri de çağın gereklerine göre kurallara bağlama sorunudur. Şu halde kanunlaştırma, çağdaşlaşmanın en önemli yanı olmak gibi nitelik taşır. Daha doğrusu, İslam ve Osmanlı geleneklerinin doğrultusu açısından kanunlaştırma süreci, çağdaşlaşmanın özüdür.⁶

1856 tarihli İslahat Fermanı, Hristiyanlara siyasi haklar bahsettiği ve imparatorlukta geniş bir ıslahat yapılmasını taahhüt ettiği için, bu kanunlara yenilerini de ilave etmek icap ediyordu. Fakat gerek ıslahat yapılması

4- Abdullah DEMİR, *age. s 244*

5- Enver Ziya KARAL, *Osmanlı Tarihi, TTK Yay. Ank. 2011, Cilt VII, s 170*

6- Niyazi BERKES, *Türkiye’de Çağdaşlaşma, Yapı Kredi Yay. İst. 2013 s 220-221*

gerekse yeni kanunlar hazırlanması, esaslı tetkiklere ve zamana ihtiyaç göstermekte idi. Halbuki Osmanlı İmparatorluğu’nun Hristiyan tebaası, her tarafta galeyana halinde idi. Eyaletlerde isyanlar birbirini takip ediyordu. Büyük Avrupa Devletleri, Hristiyan tebaanın lehine devamlı olarak müdahalede bulunuyorlardı, bundan başka 1839 ticaret antlaşmaları sebebiyle, yerleşmiş olan Avrupalıların sayısı çoğalmıştı; bunlar da Türk kanunlarını öğrenmek ve bilmek istiyorlardı. Bu çeşit amillerin baskısı, Abdülaziz devrinde, o dereceye geldi ki, Osmanlı Hükümeti mülki taksimatında, mülki idaresinde ve yargı teşkilatında Avrupa usulünde önceki bahislerde belirtildiği üzere, esaslı bir ıslahat yapmak zorunda kaldı.⁷

• Dış Sebepleri

Avrupadaki siyasi, iktisadi ve sosyal gelişmeler Mecelle’nin hazırlanmasında etkili olmuştur.

Bunlar arasında başta geleni Avrupa’daki kanunlaştırma hareketlerinin Osmanlı Devletini etkilemesidir. Rasyonalist felsefe ve tabii hukuk doktrininin kuvvetlenmesi sonucu, XVIII. asrın sonlarından itibaren Avrupa’da sistemli bir kanunlaştırma faaliyetleri başlamıştır. Ekonomik ve sosyal hayat daha karmaşık ve gelişmiş hale geldiğinden, devlet yapıları merkezileşmeye başlamış ve bunun sonucu olarak kanunlaştırma faaliyetleri başlamıştır. Avrupa’da görülen kanunlaştırma akımı, Tanzimat ile birlikte Osmanlı Devleti’nde de etkisini göstermeye başlamış, çeşitli hukuk sahalarında Fransız kanunlarından iktibaslar yapılarak kanunlar hazırlanmıştır.

Avrupalılar diğer hukuk sahalarında olduğu gibi medeni hukukta da bir Avrupa ülkesi kanununun iktibas edilmesi için baskı yapmışlardır.⁸

7- Enver Ziya KARAL, *age. s 171*

8- Abdullah DEMİR, *age. s 244*

• İktisadi Sebepleri

XVIII. Yüzyıla gelinceye kadar Osmanlı İmparatorluğu'nda ticaret hukukuyla ilgili özel hukuk hükümleri (ahkam-ı mahsusa) yoktu. Medeni hukuk alanında olduğu gibi ticari işlerde de şer'i hükümler uygulanıyordu. Mahkeme mercii ise kadılıktı. XVIII. yüzyılın ortalarına doğru, kadılar ticari davaları lonca ustalarına havale etmeye başladılar ve bu bir teamüle dönüştü. Böylece tüccarlar arasında ortaya çıkan anlaşmazlıklar yine tüccarlar aracılığıyla halledilir oldu. Loncaların kararları ticari teamüle dayanıyordu. Bir süre sonra kara ticaretiyle ilgili davalar gümrük riyasetine, deniz ticaretiyle ilgili olanlar ise liman riyasetine havale edildi. Gerek gümrük gerekse liman reisleri önlerine getirilen davalara tüccar arasından seçilen üyelerle birlikte oluşturdukları meclislerde çözüm getiriyorlardı.⁹

Osmanlı İmparatorluğu XIX. yüzyılın ilk yarısından beri kabuk değiştiriyordu. Kurumsal ve yasal düzenlemeler ticaretin gelişmesi için kaçınılmazdı. Bu bağlamda özgürlükler önemliydi. Kişinin can ve mal güvenliğinin olmadığı bir ortamda ticaretin gelişmesi beklenemezdi. Ticari ilişkilerin giderek karmaşık bir yapı kazandığı Batıda, kapitalizmin geliştiği evrede kurumsal ve yasal alanda köklü değişimler izlenmişti. Ticari mevzuat, teşebbüs özgürlüğü, ticari yargı girişimciye güven vermişti. Ortaklık ilişkileri de bu doğrultuda ilkelere bağlanmıştı. XIX. yüzyılda küreselleşen dünya ile bütünleşme sürecine giren Osmanlı İmparatorluğu da benzer düzenlemelere gidecek ve mevzuatını kapitülasyonlar elverdiği ölçüde ticari ilişkilerde bulunduğu ülkelerle uyumlu hale getirecekti.¹⁰

Batı'da gerçekleşen sanayi devrimi büyük bir üretim fazlası ortaya çıkarmıştır. Batılı devletler, bir yandan sömürgelerini genişletip oraları kendileri için ucuz hammadde deposu ve uygun pazar olarak kullanırken öte yandan Osmanlı Devleti gibi sömürgeleştiremedikleri büyük pazarları da kendi ürünlerine açmaya gayret etmişlerdir. Bu gayretler, 1838'de İngiltere'nin Osmanlı

Devleti ile yaptığı Baltalimanı Muâhedesi ve diğer devletlerin benzer anlaşmalarında açıkça görülür. Bunun neticesinde Osmanlı Devleti ile Batılı devletlerin ticarî ilişkileri önemli ölçüde artmış, Cevdet Paşa'nın tespit ettiği gibi özellikle Kırım harbinden sonra büyük bir canlılık göstermiştir. Diğer taraftan Osmanlı Devleti'nde çok yavaş da olsa üretim şekli Batı'dakine benzer bir değişim göstermekteydi. Öncekilerle kıyaslanamayacak bu ticarî yoğunluk özellikle borçlar ve ticaret hukuku alanında yeni hukukî düzenlemeleri gerektirmekteydi.¹¹

Mecelle Hakkında Öne Sürülen Tezler

Osmanlı devlet adamları, bir medeni kanun hazırlanması fikrinde müttefik idiler. Fakat hazırlanacak kanunun mahiyeti hakkında biri inkılapçı diğeri gelenekçi olmak üzere iki zümreye ayrılmış bulunuyorlardı.¹²

“Biz, Avrupa müesseselerinden ve kanunlarından faydalanabiliriz fakat bu kanunları aynen tercüme edip tatbik edemeyiz.”

Ahmet Cevdet Paşa, Şirvanizade Rüştü Paşa ve Fuat Paşa milli bir medeni kanun hazırlanmasını isterken, Ali Paşa, Mithat Paşa ve Kabuli Paşa ise Fransa'nın baskısı ile Fransız medeni kanununun (Code Napoleon) tercüme edilerek alınmasını savunmuşlardır.¹³

İnkılapçı zümre şöyle diyordu: Osmanlı Devleti, 1856'dan beri Avrupa Devletleri topluluğuna ve suretle Avrupa amme hukuku ve konseyi faydalarına iştirak etmeye kabul olduğu ilan edilmiştir.

Türkiye Tanzimat'ın ilanından beri müesseselerini garphılaştırmaya başlamıştır. Dolayısıyla, bu müesseselerin yürütülmesi için Avrupa'da yürütülmekte olan kanunların tercüme edilerek bizde de tatbiki lazımdır.

Gelenekçiler ise, bu teze şöyle cevap veriyorlardı: Osmanlı imparatorluğunun coğrafyası, halkının bünyesi, geçirdiği tarihi seyir Avrupa Devletlerine benzemez. Biz, Avrupa müesseselerinden ve kanunlarından faydalanabiliriz fakat bu kanunları aynen tercüme edip tatbik edemeyiz. Bu iki zümre arasında mücadele 1839'da başlamış, Kırım Muharebesi esnasında şiddetlenmiş ve

11- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Komisyon, TDV Yay. Ankara 2003, Cilt 28, s232

12- Enver Ziya KARAL, a.g.e. s 171

13- Abdullah DEMİR, a.g.e. s 244

Abdülaziz devrinde bilhassa Nizamiye Mahkemelerinin kurulması üzerine şiddet son hadde varmıştır.¹⁴

Tartışmalar neticesinde Cevdet Paşa, Şirvanizade Rüştü Paşa ve Fuat Paşa'nın görüşü kabul edilerek Mecelle-i Ahkam-ı Adliye'nin hazırlanmasına karar verilmiştir.¹⁵

Mecelle'nin Hazırlanması ve Muhtevası

Kanunu hazırlamak üzere zamanın önde gelen hukukçularından oluşan bir komisyon kurulmuş ve başkanlığına Ahmet Cevdet Paşa getirilmiştir.¹⁶

Cevdet Paşa'nın anlayışına göre Mecelle, Müslüman halk için dince bağlayıcı şeriat, Müslüman olmayan tebaa için de devletçe bağlayıcı kanun olmak gibi iki nitelik taşıyacaktı. Komisyon, fıkıhın bu ikinci yan açısından daha kolay yürünecek olan kesiminden, yani muamelat hukukundan işe başladı.¹⁷

Mecelle çalışmaları takriben on yıl sürdü ve Mecelle bir mukaddime ile on altı kitap halinde hazırlandı. On beş kitabı 1874'de on altıncısı ise 1878'de tamamlandı.¹⁸

Fıkıh ve fetva kitaplarının özeti niteliğinde olan Mecelle, söz konusu kitapların sistem ve tekniğine bağlı kalmamış, yeni bir metot geliştirmiştir. Fıkıh ve fetva kitapları taharet ile başlayıp ibadat, muamelat, münakehat ve ukubatı karışık bir şekilde incelerken Mecelle külli kaideler ve satım akdi başlamış ve sadece akitlere yer vermiştir. Böylece Mecelle, ibadat, muamelat, münakehat ve ukubatı dışarıda bırakmış ve sadece özel hukuk alanında kanuni düzenlemeler getirmiştir.¹⁹ İçine aldığı esasların önemli bir kısmı Hanefi mezhebine dayanmaktadır. Bununla beraber, tam bir medeni kanun mahiyetini haiz bulunmamaktadır. Zira bu Kanun, medeni münasebetlerin en mühimlerini teşkil eden şahıs, aile ve miras münasebetlerine ve aynı haklara müteallik birçok mühim hususları ihtiva etmemektedir.

14- Enver Ziya KARAL, a.g.e. s 171-172

15- Abdullah DEMİR, a.g.e. s 244-245

16- Abdullah DEMİR, a.g.e. s 245

17- Niyazi BERKES, a.g.e. s226

18- Enver Ziya KARAL, a.g.e. s 173

19- Abdullah DEMİR, a.g.e. s 245

Mecelle'nin bu eksiklikleri, daha ziyade Nizamiye Mahkemelerinin ihtiyacı göz önünde tutularak hazırlanmış bulunmasından ileri gelmektedir. Bu mahkemelerin dışında Şer'iyeye Mahkemelerinin mevcut olduğu ve sözü geçen meselelerin bu mahkemeler tarafından görüldüğü hatırlanırsa, Mecelle'deki eksik görülen cihetlerin manası anlaşılır.²⁰

Mecelle'de dil ve üslup bakımından müphem, anlaşılmaz bir mesele ve hükme rastlanmaz. Sehl-i mümtenidir, yani hazırlanması kolay zannedilir ama değildir. Cevdet Paşa, Mecelle'yi Justinianus'un Roma Kanunnamesi ile mukayese etmekte, Mecelle'nin daha üstün olduğuna hükmetmektedir. Mecelle'de yer alan her kitabın başında, konuyla ilgili istilahlar

Fıkıh ve fetva kitaplarının özeti niteliğinde olan Mecelle, söz konusu kitapların sistem ve tekniğine bağlı kalmamış, yeni bir metot geliştirmiştir.

açıklanmış ve bir kısım maddelerin sonunda örnekler verilmiştir. Bu iki husus tenkit edilmektedir. Mecelle'yi savunanlar ise ilgili konuların daha iyi anlaşılması için bu yola başvurulduğunu söylemektedirler. Mecelle'nin sistemi, “mücerred kazuistik” denilen karma bir sistemdir. Aile ve miras hükümleri olmadığı halde 1851 maddeden oluşması, sanki kazuistik metotla hazırlandığını düşündürmektedir. Fakat Mecelle'de sadece borçlar ve eşya hukuku hükümleri değil, usul hukuku hükümleri de vardır. 400 kadar maddesi usul hukukuna, 200 maddesi ticaret hukukuna ve 100 maddesi de genel hükümlere ayrıldığı düşünülürse, geriye 1100 madde kalır. Türk Medeni Kanunu'nun eşya ve borçlarla ilgili maddeleri 900 kadardır. 200 maddelik fark da metot farklılığını icap ettirmez.²¹

Mecelle'nin Uygulanışı ve Etkileri

Mecelle, Mısır ve Arap yarımadası hariç bütün Osmanlı mahkemelerinde yürürlükte kalmıştır. Hidiv İsmail Paşa, Osmanlı Devleti'ne olan hukukî bağımlılığını arttıracığı düşüncesiyle Mecelle'yi Mısır'da yürürlüğe koymamış, Arap yarımadası bütünüyle Hanefi mezhebi dışında kaldığından Osmanlılar burada Mecelle'nin uygulanmasında ısrarcı olmamıştır. Mecelle bugünkü Suriye, Ürdün, Irak, Lübnan, İsrail ve Filistin'de

20- Enver Ziya KARAL, a.g.e. s 173

21- Abdullah DEMİR, a.g.e. s 246-247

uygulanmış, Osmanlı Devleti'nin sona ermesinden sonra da bu ülkelerde bir süre daha yürürlükte kalmıştır. Bu uygulama Lübnan'da mülkiyet hukuku bakımından 1930, diğer hükümler açısından 1934, aynı şekilde Suriye'de mülkiyet hukuku 1930, diğer hükümler 1949, Irak'ta 1951, Ürdün'de 1977 yılına kadar devam etmiştir. Filistin'in Osmanlı Devletinden ayrılmasından itibaren 1948'e kadar süren İngiliz manda idaresi döneminde Mecelle ekseri hükümleri bakımından yürürlükte kalmış, İsrail Devleti'nin kurulması üzerine de hemen sona ermemiştir. İsrail Devleti, çeşitli bölümlerinin yerini alacak kanunlar hazırlanıncaya kadar Mecelle'yi yürürlükte bırakmıştır. Bunun 1970'li yıllara kadar devam ettiğini söylemek mümkündür. Günümüzde Filistin Devleti'ni oluşturan Batı Şeria ve Gazze'de, Mecelle, halen mahkemelerin en fazla başvurduğu kaynaklar arasında yer almaktadır. Bunların dışında bazı hükümleriyle 1928'e kadar Arnavutluk'ta, 1945 yılına kadar Bosna Hersek'te ve 1960'lara kadar Kıbrıs'ta yürürlükte kalmıştır. Mecelle, Güneydoğu Asya'da Johore'da da (Malezya'yı oluşturan eyaletlerden biri) bir süre uygulanmıştır. Mecelle, gerek uygulandığı ülkelerde gerekse diğer İslâm ülkelerinde düzenlenen kanunları etkilemiştir. Bunda sahasında hazırlanan ilk kanun olmasının rolü olmalıdır. Tunus'ta Santianna Kanunu diye bilinen, fakat yürürlüğe konmayan tasarının 300'den fazla maddesinde Mecelle'den yararlanılmıştır. 1906 tarihli Tunus Akidler ve Borçlar Kanunu, Mecelle'nin mukaddimesinde yer alan 100 maddenin önemli bir kısmını almış, Mecelle daha sonraki Fas Borçlar Kanunu'nu da etkilemiştir. Benzer bir etki Irak Borçlar Kanunu için de söz konusudur. İsrail'de Mecelle hazırlanan yerli kanunlara belirli ölçüde tesir etmiştir. Karadağ'da 1888'de kabul edilen Genel Mülkiyet Kanununa Mecelle'nin sınırlı bir etkisinin olduğundan söz edilir.²²

Sonuç

Mecelle kelime olarak kanun demektir. Türk Devletlerindeki inanç sistemi, kanunların Eski Çağlardan yakın döneme kadar şekillenmesinde büyük etkisi olmuştur. İlk Türk Devletlerinde kanun olarak yazısız düzenlenmiş töreleri görürüz. Töreler, kaynağını örf ve adetlerden almışlardır. Töreler o kadar önemliydi ki "İl gider ama Töre kalır" Sözü Törelere (kanunlara) verilen önemi göstermektedir.

Türklerin İslamiyet'i kabulü IX. ve X. yüzyıllara rastlamaktadır. Bu dönem, İslam Devleti sınırlarının değişik coğrafi bölgelere genişlediği, değişik kültürlerle etkileşim içine girildiği dönemdir. Bütün bu etkenler Hz. Muhammed döneminde vukua gelmeyen meselelerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. İslam uleması meseleler karşısında farklı içtihatlarla bulunmuşlar bu durum İslamiyet'te mezheplerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu dönem İslam fıkhında içtihatların yapıldığı dönemdir. İchtihatları günümüze kadar gelmiştir. İşte Türklerin İslamiyet'i kabulü de bu döneme rastlamaktadır. Türkler genelde Hanefi mezhebini seçmişler ve şer'i hukuk da bu mezhebin hükümlerine göre düzenlenmiştir.

Selçuklularda ve Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve klasik dönemlerinde kadılar, genellikle Hanefi mezhebinin hükümlerine göre ve mezhep alimlerinin içtihatlarına göre hüküm vermişlerdir. Bu dönem taklit dönemi olarak da adlandırılmaktadır. Orijinal kanunların yapılmaması belki o dönemin şartları itibari ile ihtiyaç hissedilmemesidir.

Osmanlı Devleti coğrafyası, yerleşik olarak ve ticari faaliyetlerde bulunmak üzere gelen hatırı sayılır sayıda gayr-i Müslim'i barındırmaktaydı. Osmanlı Devleti, vatandaşı olan azınlıklara kendi aralarındaki meselelerin çözümünü için Cemaat Mahkemeleri gibi mahkemeleri kurmasına izin vermiştir. XVI. yüzyıldan sonra siyasi, iktisadi, sosyal alanda meydana gelen gelişmeler Osmanlı hukuk sistemini etkileyecektir. Avrupalı devletlere verilen kapitülasyonlar ile Avrupalı tüccarlar Osmanlı coğrafyasında serbestçe ticari faaliyetlerini yapıyorlar, bu faaliyetler neticesinde Osmanlı Devleti'ndeki içtima hayata daha yoğun bir şekilde katılmış oluyorlardı. Bu durum kendi aralarında ve Müslümanlar ile iletişimlerini sonucu çeşitli anlaşmazlıkların ortaya çıkmasına sebep

oluyordu. Osmanlı Devleti ilk zamanlar sorunlara çözüm getirebilmek için Ticaret Mahkemeleri, Nizamiye Mahkemeleri, Konsolosluk Mahkemeleri gibi çeşitli mahkemeler kurmuştur. Bu kadar çeşitli mahkemelerin olması yargı kargaşasını beraberinde getirmiştir. Avrupalı Devletler de azınlık haklarını korumak bahanesiyle mahkemelere ve Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmışlardır. Zaten Tanzimat ve Islahat Fermanlarının ilan ediliş amacı da Avrupalı Devletlerin müdahalesini önlemektir.

XIX. yüzyılda meydana gelen siyasi, iktisadi, kültürel alanlarda meydana gelen gelişmeler hukuk alanındaki gelişmelere de etki etmiştir. Özellikle Sanayi İnkılabı sonucu kurulan fabrikalar, bankalar, şirketler, işletmeler, tersaneler işçi - işveren, şirketler arası ilişkilerin doğmasını sağlamıştır. Bu yeni gelişmeler hukuksal normlara da yansiyarak modern çağa uygun yeni kanunların yapılmasını sağlamıştır. Osmanlı Devleti de bütün bu gelişmelere kayıtsız kalamazdı. Çünkü ülkedeki çok çeşitli mahkemelerin bulunması sorunları çözmekten ziyade sorunların daha karmaşık ve içinden çıkılmaz hale getirmiştir. Artık hukuk reformu yapmak

bir zorunluluk hale gelmiştir. Metot yönünden tartışma yaşanmış; bir grup, Fransız hukuk sisteminin aynen tercüme edilmesini istemiş Ahmet Cevdet Paşa'nın bulunduğu diğer grup ise inanç ve kültürel değerlerimizi dikkate alarak kendimize özgü bir Mecelle yapılması fikrini savunmuşlar ve bu fikir kabul görerek komisyon hemen çalışmalara başlamıştır. İnanç değerlerimiz ve modern şartlar göz önüne alınarak çağın gereklerine uygun modern bir hukuk sistemi oluşturulmuştur. Muhafazakar kesim İslam'dan taviz verildiği görüşünü savunarak, reformist kesim yeterince çağın gereklerine uymadığı görüşünü savunarak Mecelle'yi eleştirmişlerdir.

Her ne olursa olsun Mecelle o güne kadar taklit edilerek uygulanan kimsenin içtihat yapmaya cesaret edemediği şer'i hukuk sisteminde çağın gereklerine uygun inanç sisteminin ana kaidelerine sadık kalarak orijinal Türkçe hazırlanmış kanunlaştırma işlemidir. İşte bu yüzdendir ki yakın zamana kadar Balkanlardan Orta Doğu'ya, Kuzey Afrika'ya kadar değişik ülkelerde yürürlükte kalmıştır. Türk Hukuk Tarihinde ise Modern Hukukun temelini teşkil etmektedir.

KAYNAKÇA

- 1- Abdullah DEMİR, *Türk Hukuk Tarihi, Yitik Hazine Yayınları, İstanbul 2011*
- 2- Bernard LEWIS, *Modern Türkiye'nin Doğuşu, TTK Yayınları, Ankara 1998*
- 3- Enver Ziya KARAL, *Osmanlı Tarihi, TTK Yayınları, Ankara 2011 VII Cilt*
- 4- Niyazi BERKES, *Türkiye'de Çağdaşlaşma, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2013*
- 5- *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Komisyon, TDV Yay. Ankara 2003, Cilt 28*
- 6- Zafer TOPRAK, *Türkiye'de Millî İktisat 1908 - 1918, Doğan Kitap, İstanbul 2012*

22- *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Komisyon, TDV Yay. Ankara 2003, Cilt 28, s233-234*

İnanmak üstünlüktür

Talha ÖZERİŞ
Şeker İlkokulu Sınıf Öğretmeni

İnsan davranışlarını yönlendiren, biçimlendiren kuvvetlerin en başında gelir inanmak. Çünkü inanan insan önde başlayıp, önde bitirendir. İnsan yaratılışından bugüne kadar, yaratılışında var olan ve insanı yaratılmışların en üstünü yapan düşünme yeteneğinin bir meyvesidir inanmak. Özünde insanlık tarihi, insan inancının tarihidir. Geçmişten bugüne gelen inançlar aynı zamanda beynin de komutanlarıdır. Tarihi bu kadar güçlü olan bu duygunun geçmişten yola çıkarak bugünümüzü, bugünden yola çıkarak yarınımızı şekillendirdiğini unutmamalıyız.

İnanmak beraberinde güvenmeyi de getirir. Kendine inanan güveni de beraberinde getirir. Kendine güvenen de başaracağına inanıyordur. Ünlü Kodak firmasının kurucusu Mr. Eastman 1930'lu yıllarda basit film makineleri kullanarak Afrika'daki vahşi hayvanların fotoğraflarını çekme cesareti gösterir. Dostları bunu nasıl gerçekleştirdiğini sorarlar. O da bu soruya, yanına inanıp güvendiği bir avcı aldığını ve makinesinin 10 metre kadar önüne bir çizgi çektiğini söyler. Avcı arkadaşına kendisinin film çekerken herhangi bir vahşi hayvanın bu çizgiyi geçme teşebbüsünde bulunması durumunda derhal vurmasını tembihler. Bu cevap karşısında arkadaşları merakla ve heyecanla "Ya avcı vahşi hayvanı vurmazsa?" derler. Bu soru karşısında cevap harikadır. Dostlarım, der; hayatta başarılı olmak istiyorsanız, yanınızda çalıştırdığınız ve birlikte iş yaptığınız insanlara inanıp güvenmeyi öğrenmelisiniz... İşte bu örnekte olduğu gibi inanıp güvenmek insanların büyük başarılarına ulaşmalarının temellerinden biridir. Yağmur duasına çıkıp hiç şemsiye almayan inanmamış inanlardan olmak bizleri bir yere ulaştırmaz. Çünkü inancı beyaz boyaya, şüpheyi ise siyah boyaya benzetebiliriz... Bir kutu beyaz boyayı, azıcık siyah boya griye çevirir. İşte şüphe de böyledir. Bir şeyin başarılamayacağı hususunda az bir şüphe, inancı yiyip tüketir.

*inancı beyaz boyaya, şüpheyi
ise siyah boyaya benzetebiliriz...
Bir kutu beyaz boyayı, azıcık
siyah boya griye çevirir. İşte
şüphe de böyledir.*

B ü y ü k
komutan, başöğretmen
M.Kemal Atatürk'ün
dediği gibi "Başarı
yalnız ve ancak
başarabilirim, diyenlerindir." Eğitim içinde inanıp güvenme noktası çok hassas ve önemli bir noktadır. Müdür öğretmenine, öğretmen müdürüne; öğretmen velisine, velisi öğretmenine; öğrenci ise önce kendine sonra hepsine güvenip inanmalıdır. Öğretmenler oluşturdukları sevgi ve saygıya dayalı sınıf ortamıyla öğrencilerine başarıya ulaşabilecekleri ortamı sunabildiği oranda başarı gelecektir. Başarabileceğine inanan, inandırılmayan öğrencilerin başarıya ulaşmaları çok zordur. Her öğrenci ayrı bir dünya ise her öğrencinin başarı ölçütü de birbirinden farklıdır. Öğretmenin bu durumları ortaya çıkarabilmesi çok önemlidir. Ünlü komedyen Cem Yılmaz'ın "Saha oynatıyor." sözündeki gibi sahayı inançla, güvenle oluşturduktan sonra öğrencilerin hedefe odaklı mücadele etmeleri kolaylaşır ve skor hep lehlerine olur. Öğretmen kendine ve öğrencilerine güvendiği, inandığı ve onları da inandırabildiği oranda başarılı olabilecektir. Turgay Yalanız Hocamızın "Bu Öğretmeni Çok Sevdim" adlı kitabında okuduğum bir anekdotu sizinle paylaşmak istiyorum.

Okulun birinde müdür bir gün okulun birkaç öğretmeni ile bir toplantı yapar. Okul öğretmenleri hakkında araştırma yaptığını ve bu araştırma sonucunda en iyi, en yetenekli öğretmenlerin kendileri olduğunu söyler. Bu nedenle kendilerine okulun en seçkin 90 öğrencisini vereceğini ve bu konuda kendilerine çok güvendiğini, yıl sonuna kadar büyük başarılar beklediğini söyler. Bunları duyan üç öğretmen oldukça motive olmuş vaziyette teşekkür ederek odadan ayrılırlar. Bu özel

öğrenciler
sıra dışı
öğretmenlerin
nezaretinde sınıflarında sene
sonuna kadar ders görürler. Veliler bu durumdan oldukça memnun ve mutludurlar. Günler, aylar geçer ve yıl sonunda gerçekten de bu seçme 90 öğrenci diğer öğrencilere göre yüzde 20-30 daha başarılı olurlar. Yıl sonunda okul müdürü tekrar toplantı yaparak onlara iki itirafta bulunacağını söyler. İlk itirafta onlara vermiş olduğu öğrencilerin bu okulun en zeki, en çalışkan öğrencileri olmadığını, bu isimlerin rastgele seçilen vasat öğrenciler olduğunu söyler. Müdürün bu itirafı üzerine öğretmenler öğrencilerde görülen bu büyük başarının nedenini kendilerinde olan üstün meziyetlere bağlarlar. Ancak asıl sürpriz ikinci itirafta yatmaktadır. Müdür Bey, öğretmenlere kendilerinin de bu okulun en parlak, en çalışkan öğretmenleri olmadıklarını, öğretmen isimlerinin yazıldığı torbadan rastgele çekilen isimler olduklarını söyler. Aslında onları başarıya ulaştıran inanmaktır. İnandırılmış olmalarıdır. İnanmak inandırılmayı da beraberinde getirmiştir.

Yüce Allah Kuran-ı Kerim' de: "Gevşeklik göstermeyin, üzüntüye kapılmayın. Eğer inanmışsanız, üstün gelecek olan sizsiniz. (Al-i İmran-139) buyurmaktadır. Uzun lafın kisası "İnanmak üstünlüktür."

İnanmak, inandırmak, inandırılmak ümidiyle...

Profesör

Sedat ÖZBEK
Kütahya Lisesi Matematik Öğretmeni

S aymaya başlamıştı
Tekrar et diyordu öğreten
Saymak,
sayıklayan yorgun bir vücudun taşıdığı
bir yorgun beyinde sona eriyordu.
Koskoca elli yıl geçmişti,
şiiirlerinin üzerinden.
Hala çözemediği bir problemedeydi kafası:
“Hangi ayrılığım göz yaş katımın gurbet fazlası
Hayalin eder?”

(Değerli hocam Prof. Dr. Binali MUSAYEV’in anısına rahmetle...)

Kanar Yüreğim

çocuktuk
ne çok koşardık
yorulmak nedir bilmezdim
ne top
ne de sevdamin peşinde koşarken
göğsüme sığmaz
kanar gibi çarpardı yüreğim
ne çok kanar
ne çok çarpardı yüreğim
her yarayla kanar
her sözüne çarpar
her bakışına kanardı
hayaline bile kanardı da
bir varlığına kanmazdı yüreğim
sen yoldukça dudaklarını
benim yüreğim kanar
ellerin çatladıkça üşürdü yüreğim

sen farkında değildin belki
ben
sen çıktığında
hayatımla senin farkındaydım
keşke
hayatımla senin toplamında olaydım
otuz yıl sonra bile
farkında değilsin yazdırdıklarının
farkındayım
farkındayım desen
yüreğim
kanar.

İsmail BOZDEMİR
Kütahya Lisesi DKAB Öğretmeni
KÜTAHYA – 1 Nisan 2013

“Mimsiz” Medeniyet

Selim YILDIZ
Tavşanlı Fen Lisesi Tarih Öğretmeni

İslam’la müşerref olan ve son günlerde bizde en çok konuşulan şahsiyetlerden biri olan Garaudy (Reca Carudi), İslam’ın Va’detdikleri adlı kitabında Batı için şunları söylüyor:

“1980 yılında silahlanma yarışında 450 milyon dolar harcayan, eşitlik ilkesi tanımayan alış-veriş oyunları yüzünden aynı yıl 3. Dünya ülkelerinde elli milyon insanın hayatını kaybetmesine yol açan Batı’nın günümüzdeki hegemonya biçimine ne isim verilmeli? Eğer geçip giden zamanlar binlerle ölçülecek olursa Batı, tarihte görülmüş en büyük canidir.”

İtalyan Türkolog Anna Masala da 1975’te kendisiyle yapılan bir konuşmada (Edebiyat Dergisi, Ekim, 1975) mensubu bulunduğu Batı uygarlığı için şöyle diyor:

“Bir elektronik beynin insan olacağını sandık. İnandık da buna. Oysa bir elektronik beyin insan olamaz. Batı uygarlığının trajedisi budur.”

Albert Camus ise Düşüş adlı romanının kahramanı Jean Babtiste Clamence’i şöyle konuşturuyor:

“Ara sıra, geleceğin tarihçileri, bizim için ne diyecekler, diye düşünürüm. Modern insanı anlatmaları için bir cümle yeter: Çiftleşirdi ve gazete okurdu.”¹

Meşhur Amerikalı şair T. S. Elliot’a göre, Batı medeniyetinin sonu geldiğinde dikilecek mezar taşına şunlar yazılacaktır:

“Kuzey’den, Batı’dan ve Güney’den çılgınca

Binlerce insan her gün saate mahkûm iner şehirlere

Orada Tanrı tanımaz yerlerde

Çiçeklerin ve tenis kortlarının yurdunda

1- Akbaş, Vahap; Biraz İhanet, Esra Yay. İst. 1998, s.35

Tavşanlar yuva yaparken dikenli ağaçlar tekrar çıkacak

Bu tenis sahalarında kaktüsler ve çalılar çoğalacak.

Şöyle haykıracak esen rüzgarlar:

“Bir zamanlar iyi ama Tanrı tanımaz insanlar burada yaşamışlar.”

Onların bıraktığı miras yalnız asfalt yolları

Ve binlerce kayıp edilmiş golf topları var.”²

Fransız psikiyatrist Henri Grivois Le Figaro gazetesinde şöyle diyor:

“Medeniyetimiz, insanı doyumsuzlaştırdı, tatmin olamaz hale dönüştürdü. Batı medeniyeti bütün ihtirasları kamçılادıkça kamçılادı ve iyice azdırdı. Bunun bir iyi, bir kötü sonucu ortaya çıktı. İyi sonucu, insanı kendini aşip aya götürdü. Kötü sonucu ise, cinsel yasakların kalkması ve bu konuda aşırı hoşgörü ile birlikte, küçük kız çocukları ve yaşlı bayanlara saldırıyı doğurdu.”³

1990’da Amerika’da, çeşitli uyuşturucu ticaretinde harcanan para dağılımı şöyle: Kokain 17. 5 milyar dolar, eroin 12.5 milyar dolar, esrar 8.8 milyar dolar, diğer uyuşturucular 1.8 milyar dolar.

Amerikan halkı, uyuşturucu için senede 40.4 milyar dolar harcarken alkol için 454 milyar dolar, sigara için 37 milyar dolar harcamaktadır.

“Yeni Politikacılar ve Eski Değerler” adlı kitabı ile ABD’yi kasıp kavuran John White, Batılı liderlere çağrıda bulunarak, “Gelecekte ümitsiz, korku dolu bir gençlik yetişiyor.” dedi.

2- Kayani, Muhammed Han; İslâm Âleminde Şaşkınlıklar, Sebül Yay. İst. 1993, s.123

3- Kafkas, Mehmet; Geçmiş Bilmek 3, Nil Yay. İzmir, 1996, s.37

Yazdığı kitapla büyük yankılar uyandıran White, inançsız başıboş ve gagesiz gençlerin her türlü intiharı tek yol olarak gördüklerine dikkat çekerek şu görüşleri savunuyor:

“Boşanma konusunda sağlanan kolaylıklar, uyuşturucu kullanma alışkanlığı, kolay yoldan para kazanma hırslı, ahlâkî değerlerden uzak yaşayış, ABD ve Batı ülkelerinde aileyi temelinden sarsıyor. Modern çağ, uzay çağı, aydınlanma çağı derken, Amerika toplumu Orta Çağ’ın karanlıklarına geri dönüyor.”⁴

Gazeteci-Yazar Alev Alatlı anlatıyor:

“Şimdiki Yahudi ve Hıristiyanlar Kur’ân’daki Yahudi ve Hıristiyan değiller.

Allah nasip etti de bu adamların ne olduğunu yine Batı’da öğrendim.

İşığı gördüklerini iddia ettikleri büyük Rivival çadırlarına girdim. Güyâ bu çadırlara girince tövbekâr oluyorsunuz. Nasıl tövbekâr olmaksâ... Bir koyunu alıp canlı canlı çivilediklerini gördüm. Neymiş Hz. İsa’nın çarmıha gerilişini canlandırıyorlarmış. Bu arada ayılıp bayılanlar. Görerseniz bir rezalet “Işık gördük! Işık gördük.” diye bağışanlar... Bu mu şimdi kitap ehli?

Bir papa düşünün ki 1891’de “ekonomik haçlı seferberliği” ilan ediyor. Papa bu. Güya kitap ehlinin lideri... Utanmadan sömürgeciliğe fetva çıkarıyor. Hayranı olduğu Batı’da bunları gören insan değişmez mi? Bize anlatılan Batı başka. Bizzat gördüğüm Batı başka.. Hep Batı kültürü ile yetiştim. Ama içine girince fiili Batı’yı öğrendim.”⁵

4- Korkmaz, H.Hüseyin; Bilinmeyen Amerika, Gençlik Yay. İst. 2000,s.27

5- Apuhan, R.Şükri; Ruhunda Darp İzi Var, Timaş Yay.İst.1990,s.125

DKAB derslerinde ölçme ve değerlendirme nasıl olmalı?

Emin BALI
Simav AÖL. Din
kültürü ve Ahlak Bilgisi
Öğretmeni

Eğitimde Yapılandırıcı Yaklaşım

Eğitim psikologlarından Piaget, yapılandırıcı kavram ve yaklaşımını ilk defa ortaya atan kişidir.

Yapılandırıcı yaklaşımda eğitimi, bireyin zihinsel yapısında değişme meydana getirme süreci olarak tanımlayabiliriz.

Yapılandırıcı yaklaşımda bilgi amaç değil, çeşitli becerileri geliştiren bir araçtır. Beceri; bireyin bir iş yapma gücüdür. Beceri bilgiye dayalı olarak uygulanır ve zihinde yapılandırılır.

Yapılandırıcı yaklaşımda bilgi ezberlettilirmeyip bilgiler arasında bağ kurma ve bilgilerden ilkeler çıkarma esas alınır.

Öğrenci merkezli öğrenmeyi temel alan yapılandırıcı yaklaşım, öğrenme sürecinde öğrenci katılımına ve öğretmenin rehberliğine ağırlık vermektedir.

Bu yaklaşım; öğrencinin sorgulamaya teşvik edilerek edindiği bilgiler arasında bağlantılar kurmasını, bilgiyi gerçek hayata uyarlamasını, bilgilerden çıkarımlar yapmasını öngörür.

Yapılandırıcı yaklaşım, bilgileri sorgulayan, anlamlandıran ve yeniden yapılandıran, araştırma becerisine sahip ve araştırma arzusu taşıyan, sahip olduğu bilgileri başkaları ile paylaşan öğrenciler yetiştirmeyi hedeflemektedir.

Yapılandırıcı yaklaşıma uygun soru örnekleri

I-İNANÇ

İnançla ilgili Kur'an-i kavramlar verilir ve bu kavramlar üzerinden İslam'ın Allah inancı olan "Tevhit" inancı Kur'an'dan örnek olay ve diyaloglarla açıklanmaya çalışılır.

"Allah: Ey Meryem oğlu İsa! İnsanlara, 'Beni ve anamı, Allah'tan başka iki ilah bilin' diye sen mi dedin, buyurduğu zaman o, 'Haşa! Seni tenzih ederim; böyle bir şeyi söylemek bana yakışmaz. Hem ben söyleseydim sen onu şüphesiz bilirdin. Sen benim içimdekini bilirsin... Gizlilikleri eksiksiz bilen yalnız sensin. Ben onlara, ancak bana emrettiğini söyledim: Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin, dedim. İçlerinde bulunduğum müddetçe onlar üzerinde kontrolcü idim. Beni vefat ettirince artık onlar üzerinde gözetleyici yalnız sen oldun. Sen her şeyi hakkıyla görüyorsun.'"(Maide suresi, 116-117)

1-) Maide suresi 116 ve 117. ayetlerde geçen "Tevhit ve Şirk"le ilgili cümleyi yazınız.

"Onlara, Adem'in iki oğlunun haberini gerçek olarak anlat: Hani birer kurban takdim etmişlerdi de birisinden kabul edilmiş, diğerinden ise kabul edilmemişti. (Kurbanı kabul edilmeyen kardeş, kıskançlık yüzünden), 'And olsun seni öldürecek'im' dedi. Diğer de 'Allah ancak takva sahiplerinden kabul eder' dedi (ve ekledi:)

'And olsun ki sen, öldürmek için bana elini uzatsan (bile) ben sana, öldürmek için el uzatacak değilim. Ben, alemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım.'

'Nihayet nefsi onu, kardeşini öldürmeye itti ve onu öldürdü; bu yüzden de kaybedenlerden oldu.'

'Derken Allah, kardeşinin cesedini nasıl gömeceğini ona göstermek için yeri eşeleyeyen bir karga gönderdi. (Katil kardeş) "Yazıklar olsun bana! Şu karga kadar olamadım mı ki, kardeşimin cesedini gömeyim" dedi ve ettiğine yananlardan oldu.'"(Maide suresi 27.....31)

2-) Yukarıdaki kıssada geçen "Cüz-i irade" ile ilgili ifadeyi yazınız.

"Tarih boyunca kurulan şehirlerde, devletlerde, medeniyetlerde din topluma yön veren en önemli kurum olmuştur. Bugün dünyanın yeni ve eski hangi şehrine gidersek gidelim birçok mabetle karşılaşırız. Din duygusu doğuştan gelmekte olup, insan yüce bir yaratıcıya inanmaya meyilli olarak doğar. Din duygusu insanın yaratılışından gelen bir olgudur. İnsan her zaman kendisine sığınacağı, dua edip yalvaracağı bir varlığa inanma gereği duymuştur. Akli başında bir insan dinsiz yaşayamaz. Çünkü insan doğası bir dini benimsemeye, Yüce Allah'ın varlığına ve birliğine inanmaya yatkındır."

3-) Bu parçada vurgulanan kavram aşağıdakilerden hangisi olabilir?

a)Şirk b)Ateizm c)Fitrat d)Satanizm e)Tevhit

Allah rızası için yapılan ibadetin insanı mutlak surette kötülüklerden koruyup ahlaki güzelleştireceği vurgusu özellikle yapılmalıdır. İnsanları, sadece yaptığı ibadete göre değil aynı zamanda davranışlarını da göz önünde bulundurarak değerlendirmeliyiz.

1-)REKAT SAYILARIYLA YAŞ BULMACA:

Sevra, Bahar, Sena ve Fatih kardeşlerdir. Bahar, Sevra'dan küçük, Sena'dan büyüktür. Sevra, Sena'dan büyük, yaşı Bahar ile Fatih'in yaşları toplamına eşittir. Sena, Fatih'ten küçüktür.

I- Öğle namazının ilk sünnetinin, yatsı namazının ilk sünnetinin ve akşam namazının sünnetinin rekat sayılarını toplayıp ikiye bölün. İşte bu Fatih'in yaşıdır.

II- İkinci namazının sünnetinin, yatsı namazının farzının ve son sünnetinin rekat sayılarını toplayıp ikiye çarpın. Bulduğunuz sayıdan Fatih'in yaşını çıkarın. İşte bu Sevra'nın yaşıdır.

III- Sabah namazının farzının rekat sayısını, öğle namazının farzının rekat sayısıyla çarpın. Bulduğunuz sayıya öğle namazının son sünnetinin rekat sayısını ekleyin. İşte bu Bahar'ın yaşıdır.

IV- Vitr namazının rekat sayısıyla ikinci namazının farzının rekat sayısını çarpın. Sonucu, akşam namazının farzının rekat sayısıyla sabah namazının sünnetinin rekat sayısının çarpımına ekleyin. Elde ettiğiniz sonuçtan Bahar'ın yaşını çıkarıp ikiye bölün. İşte bu Sena'nın yaşıdır.

Yukarıda verilen bilgilere göre Fatih, Sevra, Bahar ve Sena'nın yaşları kaçtır?

Fatih: ... Sevra: ... Bahar: ... Sena: ...

2-) I- "Arefe günü Arafat'a giderek vakfe yaparız."

II- "Akşam Müzdelife'de kalarak Müzdelife vakfesini yaparız. Burada şeytan taşlamada kullanmak üzere taş toplarız."

III- "Ardından kurban keserek tıraş olur ve ihramdan çıkarız."

IV- "Kurban Bayramı sabahı (Zilhicce'nin 10.günü) Mina'ya geçerek Şeytan taşlarız."

V- "Kabe'ye giderek farz olan ziyaret tavafını yaparız."

Numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturması için hangileri birbiriyle yer değiştirmelidir?

a)1ile 3 b)2 ile 3 c)3 ile 4 d)4 ile 5 e)1ile 2

3-) "Namaz kılacağına önce Allah'ın sana emrettiği şekilde abdest al. Sonra kamet getirerek namaza dur. Ezberden sure veya ayetler oku. Sonra rükuya git. Ruku halinde bir süre bekle. Sonra kalk ve ayakta bir süre dur, sonra secdeye git ve secde halinde bir süre bekle, sonra otur ve bir süre öyle bekle, sonra kalk!.. (Tirmizi, Salat,110)

Namazla ilgili olan bu parçada namazın farzlarından hangisi yer almamıştır?

a)Hadesten taharet b)Necasetten taharet c)Kıraat d)Ruku e)Secde

Bu öğrenme alanındaki soruların, salt anlamda Peygamber Efendimizin kronolojik olarak hayatını içermekten ziyade özellikle onun örnek ahlakını ön plana çıkararak ve mesaj verici nitelikte olan sorulardan oluşması gerekir.

1-) Hz. Enes Fahr-i Kainat Efendimiz'i anlatırken şöyle demiştir:

Efendimize tam on yıl hizmet ettim. Bana bir defa bile «öf!» demedi. Yaptığım bir şey sebebiyle «Niçin böyle yaptın?» demediği gibi, yapmadığım bir şey sebebiyle de «Şöyle yapsan olmaz mıydı?» demedi.

"Hz. Hatice validemizin Peygamber Efendimiz'e hediye ettiği bir köle olan Zeyd bin Harise Peygamber Efendimiz tarafından azat edilmiş ve O hiç köle muamelesi görmemiştir. Gün gelmiş yıllar sonra babasıyla amcası çıka gelmişler. Hz. Peygamber tercihi ona bırakmış, 'İster babanla gider, ister bizimle kalırsın.' demiş. Ama Zeyd, tercihini Peygamberimizin yanında kalma yönünde kullanmıştır."

Bu örnek olayda bahsi geçen Zeyd bin Harise niçin babasının yanında değil de Peygamber Efendimizin yanında kalmayı tercih etmiş olabilir?

- Babasına güvenmediği için
- Hz. Peygamber'in yanında kaldığında cennete gideceğine inandığı için
- Babasını sevmediği için
- Hz. Peygamber'in örnek ahlakından etkilendiği için
- Peygamber Efendimiz, hizmeti karşılığında çok para verdiği için

2-) "Bir gün bir adam Peygamber Efendimize çok aç olduğunu söyledi. Allah'ın elçisinin evinde sudan başka bir şey yoktu. Sonra ashab-ı kiramdan birisi: "Ben misafir ederim." diyerek onu alıp evine götürdü. Evin hanımı kocasının kulağına: "Evde sadece çocuklara yetecek kadar bir şey var" dedi." Öyleyse çocukları oyala. Sofraya gelmek isterlerse onları uyut. Bir de misafirimiz içeri girince lambayı söndür .Sofrada biz de yiyormuş gibi yapalım." dedi. Hanımı lambayı düzeltiyormuş gibi yaparak söndürdü. Sonra sofraya oturdular. Misafir karnını doyurdu; onlar da yiyormuş gibi yaparak aç yattılar."

Bu örnek olay, aşağıdaki ayetlerin hangisiyle anlam bakımından ilişkili olabilir?

- "... Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir." (Haşr suresi, 9)
- "Kullarım sana beni sorduğunda söyle onlara: Ben çok yakınım. Bana dua ettiği vakit, dua edenin dileğine karşılık veririm..." (Bakara suresi, 186)
- "Onların ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşır; fakat ona sadece sizin takvanız ulaşır." (Hac suresi, 37)
- "Muhakkak ki Allah rızası için kılınan namaz, hayasızlıktan ve kötülükten alıkoyar." (Ankebut suresi, 45)
- "Allah size, mutlaka emanetleri ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder. Allah size ne kadar güzel öğütler veriyor." (Nisa, 58)

Bu öğrenme alanında “Din” ile “Din Anlayışı” kavramlarının birbirine eşit olamayacağını çünkü “Din”, vahiy olduğu halde “Din Anlayışı”nın ise vahyin yorumu olduğunun özellikle vurgulanması gerekir. Bu bağlamda mezhepler birer din anlayışı ekolleridir.

”İslam dininin ilkeleri Hz. Muhammed’e gelen son vahiyle tamamlanmıştır. Peygamberimizin vefatından sonra Kur’an ayetleri, Hz. Ebu Bekir döneminde kitap haline getirilmiştir. Hz. Osman zamanında ise Kur’an çoğaltılarak dönemin çeşitli İslam merkezlerine gönderilmiştir. Kur’an ayetlerinin bazılarının anlamı, her insanın kolayca anlayabileceği kadar açıktır. Bazı ayetler ise birden fazla anlama gelebilmekte, kolay anlaşılabilir değildir. Dolayısıyla bu ayetlerin açıklanıp yorumlanması, tefsir edilmesi gerekir.”

1-Bu parçada geçen “Müteşabih ve Muhkem” kavramlarıyla ilgili olan cümleyi yazınız.

2- “Hz. Muhammed’e ilk vahiy 610 yılının Ramazan ayının Kadir Gecesi’nde Nur Dağı’ndaki Hira Mağarası’nda gelmiştir. İlk gelen ayetler Alak suresinin ilk beş ayetidir. Bu ayetlerde Allah’ın adıyla okumak emredilmektedir. Yüce Allah daha sonra da zamana ve gelişen şartlara göre Hz. Peygamber’e vahiy göndermeye devam etmiştir. Peygamber Efendimiz, kendisine vahyedilen ayetleri hem ezberlemiş hem de vahiy katiplerine yazdırmıştır. Böylece Kur’an-ı Kerim, indirildiği andan itibaren hem ezberlenerek hem de yazılarak kayıt altına alınmıştır. Ayrıca Kur’an’ı Peygamberimiz dışında birçok sahabe de ezberlemiştir. Buna ek olarak Hz. Peygamber her yıl ramazan ayında Cebrail (a.s.) ile buluşmuş, kendisine o güne kadar inen ayetleri okumuştur. Peygamberimizin vefat ettiği yıl bu iş, karşılıklı iki kez tekrar edilmiştir.”

Bu parçada Kur’an’ı Kerim’le ilgili hangi kavramlar yer almaktadır?

- a)Hafızlık - Mukabele b)Cüz - Hatim
c)Hafızlık - Tecvid d)Meal - Tefsir
e)Tecvid - Mukabele

3- Aşağıdaki ayetlerden hangisi muhkem ayete örnek olamaz?

- a) “Bugün size dininizi ikmal ettim, üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için İslam’ı beğendim.” (Maide suresi, 3)
b) “... Bir topluluk bir diğerini alaya almasın. Belki onlar kendilerinden daha iyidirler... Birbirinizi lakaplarla çağırmayın. (Hucurat suresi, 11)
c) “İhlasla (Allah rızası için) kılınan namaz, insanı hayasızlıktan ve kötülükten alıkoyar” (Ankebut suresi, 45)
d) “Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi, ana babanıza da iyi davranmanızı kesin bir şekilde emretti. Kendilerine “of!” bile deme; onları azarlama; ikisine de güzel söz söyle. (İsra suresi; 23)
e) “Allah’ın eli, onların ellerinin üzerindedir.” (Fetih suresi,10)

Öğrencilerimize değer aktarımı yapmak için Kur’an kıssaları, Sebeb-i Nüzul, Hadis-i Şerifler ve güncel örnek olayları görsel materyallerle destekleyerek indirek anlatımlarla anlatabiliriz.

1- “Günümüz insanı bilim ve teknikte önemli başarılar elde etmesine rağmen manevi gelişimi konusunda adeta sıfta kalmıştır. İnsanoğlu ekolojik dengeyi nasıl bozmuşsa, kendi ruh dengesini de aynı şekilde tahrip ederek adeta kendi bindiği dalı kesmiştir. Bütün dünyada çevre kirliliği nasıl global bir sorun olarak karşımızda duruyorsa aynı şekilde “Ruh kirliliği” de bir gerçektir.”

Yukarıdaki parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- a) Günümüzde çevre kirliliğinin ciddi bir sorun olmadığı.
b) Ruh kirliliğinin önemsenmesi gereken bir sorun olduğu.
c) Günümüzde bilim ve teknolojinin ilerlediği.
d) Günümüz insanının manevi alanda geri kaldığı.
e) İnsanların ruhunun kirlenmesi de en az çevre kirliliği kadar tehlikelidir.

2- “Eğitim anne karnında başlayıp son nefese kadar devam eden bir süreçtir. Geniş anlamıyla eğitim, hem bilgi verip öğretmeyi hem de verilen bilgileri davranışa dönüştürmeyi ifade eder. Türkiye’de halen uygulanan eğitim sistemi bilgi verme üzerine kurulu öğretim modelidir. Eğitim sisteminde -özellikle lise ve üniversitede- bilgi aktarımından çok bilginin adresi gösterilmeli ve bilgi kazanma metotları üzerinde durularak gençler, araştırma ve uygulamaya teşvik edilmelidir.”

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- a) Asıl kalkınma ekonomik değil, insanın iyi eğitilmesi ve yetiştirilmesidir.
b) “Beşikten mezara kadar ilim tahsil ediniz.”
c) Türkiye’de halen uygulanan eğitim sisteminde eğitim değil öğretim ağır basmaktadır.
d) Din Kültürü dersinin temel amaçlarından birisi de Kur’an ve Hadis kitapları gibi kaynakları tanıtmak olmalıdır.
e) YGS - LYS gibi sınavlarda başarılı olan öğrencinin iyi bir öğrenci olduğu söylenemez.

3- “DKAB dersi öğrencilere müspet değer yargılarını sadece bilişsel (bilgi) olarak öğretmeyi yeterli görmez, aynı zamanda bu değerlerin hayata geçirilmesi noktasında önemli bir motivasyon kaynağı teşkil eder.”

Aşağıdaki ifadelerden hangisi yukarıdaki ifadenin benzeridir?

- a) Öğrencilerin milli, ahlaki, insani ve kültürel değerleri benimsemeleri gerekir.
b) Öğrencilerin beden, zihin, ahlak, ruh, duygu bakımından dengeli ve sağlıklı gelişmeleri gerekir.
c) Dinin sadece bilgi olarak öğretilmesiyle yetinilmeyip öğrencilerin aynı zamanda ahlaki erdemleri ve değerleri içselleştirmeleri çok büyük önem arz etmektedir.
d) “İnsana sadakat (doğruluk) yakıştır görse de ikrah (zorluk) / Yardımcısıdır doğruların Hz. Allah”
e) Okulun başarısı için önemli olan YGS ve LYS’de birinci olmaktır.

“Gerçek laik devlet”te devlet, din ve inançlar karşısında tamamen tarafsız olup, bütün dinlere eşit mesafededir. Laik devlet vatandaşlar arasında inancı, mezhebi, düşüncesi nedeniyle ayırım yapamaz. Ayrıca laik devlet, dinin esaslarında da değişiklik yapamaz.

1- “Osmanlı Devleti’nde din işleri, Meşihat makamı tarafından şeyhülislam eliyle yürütülürdü. 1920 yılında Ankara’da kurulan Meclis Hükümetinde Meşihat, Şer’iye ve Evkaf Vekaleti adıyla bakanlık olarak yer almıştır. Ülkemizde Atatürk’ün girişimiyle 3 Mart 1924’te Şer’iye ve Evkaf Vekaleti kaldırılarak yerine Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuştur. İlk Diyanet İşleri Başkanı olarak Ankara Müftüsü Rifat Börekçi atanmıştır.”

Acaba şu anki Diyanet İşleri Başkanı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- a) Tayyar Altıkulaç b) Süleyman Ateş c) Ali Bardakoğlu
d) Mehmet Görmez e) Mustafa Sait Yazıcıoğlu

2- “Dinin yozlaştırılması ve doğru anlaşılmaması insanları taassuba yöneltir. Taassup; bir inaniş, bir düşünceye körü körüne ve bilinçsizce bağlanıp ondan başkasını kabul etmemektir. Taassup sahibi kişiler tek doğrunun kendi düşünceleri olduğuna inanırlar. Bu nedenle başkalarının düşüncelerini dinlemeye bile tahammül edemezler. Yeniliklere, değişik fikirlere kapalıdır. Bu durum onların kendilerini geliştirememelerine neden olur. Taassup sahibi kişiler başkalarının inanç ve düşüncelerine saygı göstermezler. Başka inanç ve din mensuplarına karşı kin, düşmanlık beslerler.”

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- a) Taassupla bağnazlık birbirinden farklı iki kavramdır.
b) Bağnaz kişi başkalarının fikirlerini doğru görmez.
c) Bağnaz kişiler başkalarıyla kolay, rahat ve iyi ilişkiler kuramazlar.
d) Taassubun en önemli sebebi cahilliktir.
e) Taassup toplumdaki huzur ve barış ortamını yok eder.

3- I- 1924 yılında hilafet ve saltanat yönetimine son verildi.
II-1928 yılında “T.C. devletinin dini İslam’dır.” ifadesi anayasadan çıkarıldı.
III-1937 yılında ise laiklik, devletin dayandığı temel ilkelere biri kabul edildi ve anayasadaki yerini aldı.
IV- Laiklik Amerika’da doğup gelişen siyasi bir kavramdır.
V- Laik devlet bütün dinlere eşit mesafededir. Hiçbir dinin yanında ya da karşısında değildir.

Yukarıda laiklikle ilgili verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- a) I b) II c) III d) IV e) V

Bu öğrenme alanında, kültürün en önemli unsurunun “Din” olduğu, Müslümanların İslam dinin mesajını iyi algıladığı dönemlerde güzel medeniyetler oluşturduğu gerçeği özellikle vurgulanmalıdır.

1) I- Muhammed el- Fezari: Usturlap adı verilen aleti bulmuştur.

II- Uluğ Bey: Semerkant’ta bir rasathane kurmuş ve astronomi ile ilgili ansiklopedik bir eser hazırlamıştır.

III- Kindi: Fizikte izafiyet teorisini ortaya atan ilk kişidir.

IV- Ali bin Nefs: Küçük kan dolaşımı ile ilgili çalışmalar yapmıştır.

V- İbni Batuta: Beş bilinmeyenli denklemlerle ilgili çalışmalar yapmıştır.

Yukarıda Müslüman bilim adamları ve yaptıkları en önemli bilimsel çalışma birlikte verilmiştir. Acaba bu eşleştirmelerden hangisi doğru değildir?

- a) I b) II c) III d) IV e) V

“Kolunda dövme olan bir gence Picasso’yu tanır mısın, dedim. Ressam mı, dedi. Bildin, dedim. Picasso’nun nadide bir tablosunu alıp evine getirsen, asacak yer ararken çocuğun suluboya fırçasıyla tabloya çizikler atsa ne yaparsın? Bilmem, her halde çıldırırım, dedi. Allah’ın tablosu Picasso’nun tablosundan daha mı değerlidir ki, sen ona çizikler atıyorsun? dedim. Şaşırıp kaldı. Evet, anlayan için mesele bu kadar basittir.”

“İncire, zeytine, Sina Dağı’na ve şu emin beldeye yemin ederim ki biz insanı en güzel biçimde yarattık. Sonra onu aşağıların aşağısına indirdik. Fakat iman edip salih amel işleyenler için eksilmeyen devamlı bir ecir vardır..” (Tin suresi)

- a) Yukarıdaki parçada ifade edilen “Allah’ın tablosu” ne anlama gelir? (5 puan)
b) Yukarıdaki altı çizili ifadede ne anlatılmak istenmektedir? (10 puan)
c) Yukarıdaki Tin suresinde yer alan “estetik” ile ilgili cümleyi yazınız. (5 puan)

6-) “Tasavvufi düşünceye göre tüm varlıklar, Allah’ın iradesinin ve gücünün göstergesidir. Evrende tüm varlık onun yaratma sıfatıyla gerçekleşmiştir. Her varlığın ona ihtiyacı vardır. O ise her şeye gücü yeten, hiç kimseye ihtiyaç duymayandır. Evrende bütün varlıklar onu teşbih ve zikirle meşguldür. Allah bütün evreni kaplamıştır, tektir, yaratıcıdır ve sonsuzdur.”

Bu parçadaki altı çizili cümle aşağıdaki hangi kavramın ifadesi olabilir?

- a) Tekvin b) İhlas c) Samet d) Vücut e) Tevhit

NOT: Bu çalışmada ölçme sorularının bilişsel düzeyde değil de kavrama düzeyinde olmasına özen gösterilmiş, dolayısıyla sorularda ezberci anlayış değil, bilgiyi yorumlayıcı bir anlayış arzu edilmiştir.

Bir çocuk ağlarsa dünya ağlar

İbrahim CANBULAT

Gediz Erdoğan Şehit Ramazan Demirci
İlkokulu Müdür Yardımcısı

*Bir çocuk ağlarsa dünya ağlar
Kömür karası gözlerinden elmas parçaları
düşer,
Yetim kalan yüreğime.
Seherin alacasında adımlanan hayat
Son bulur ekmek parçasında
Kara elbiselerden içimize girer Soma'nın alazı,
Parçalar yarım kalan insanlığımızı...
Yetim kalan hayallere,
Dul kalan yarınlara,
Seslenir çocuk haykırıışları..
Yan yana uzanan mezarlara
Dualar dökülür rahmet serinliğinde.
Bir çocuk ağlarsa dünya ağlar
Ufka bakanlar karalar bağlar.
Örselenen umutlara gözyaşları düşer.
Şehitler morglara kaldırılır,
İnsanlığım mezara yatırılır..*

*Soma nasırlı ellerimle
Geçim kaynağım...
Alın terinle çocuklarıma
Söylediğim yarının türküleri...
Anneme, evime helal ekmek derdi
Yığılıverdi ansızın önüme
Yitip giden hayatlar
Kaybolan kömür karasında çehreler
ağırlığındaki duygular*

*Soma'da, Filistin'de, Gazze'de, Suriye'de
Dünya'nın her yerinde
Bir çocuk ağlarsa dünya ağlar
Melekler ağlar...*

Madencinin vedası

Nilüfer DEMİR

Kırklar Kız İmam Hatip Lisesi
Kimya Öğretmeni

*Ak yarınlar için, kara kömürlere bulandılar,
Elleri kara, yüzleri kara, bahtları karaydı
onların,
Fakat gönülleri kardan da beyazdı...
Yüreklere yuvaları için, yavruları için çarpardı,
Sıcacıkta avuçları....
Oysa hep serindi mekanları madenlerde,
Gayri hep serin olacak yatakları....
Gözleri hep karaya bakardı, kara sevdalıydılar,
Karaydı alınları fakat, aktı fikirleri onların...
Her sabah yeni bir umutla girerlerdi ocağa,
Sanki maden değildi girdikleri, sıcakık ana
kucağıydı....
İnsanın en güvendiği yer değil midir ana
kucağı?
Onlar da güvendiler herhalde,
Onlar da inandılar....
Düşünemediler mi, bilmem, hissedemediler mi
ki?
Öpmezler miydi bilselerdi yavrularını son kez
doya doya?
İnsan ne kadar çaresiz, kadere karşı,*

*Ne kadar pespaye, ne kadar yalnız
Hayat ne kadar anlamsız,
Ömür ne kadar kısa....
Bir nefes ya da bin nefes,
İkisi de aynı....
Bir nefestir yaşatan insanı dünyada oysa,
Alınan bir nefes....
O nefes oldu onların sonları,
Bir nefeste kayboldu umutları, soldu hayalleri,
Bir nefesle karardı hayatları....
İnşallah aktır onların ebedi mekanları şimdi,
İnşallah cennettedirler şimdi ,
İnşallah şimdi yanıyor onlara,
Sonsuz Cennet ışıkları.....*

Görestim*

Hüseyin KÖSE
Simav Anadolu Sağlık Meslek Lisesi
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni

Görmeyeli yıllar oldi, ayrıldım Göllerden,
Top sahasında şevkle, KOŞANLARI görestim.
Farklıymış zalim gurbet, bizim şirin ellerden,
Ahırçiman'da otlar, COŞANLARI görestim.

Harami, Şabettin, Ağcamelik'e sınır var,
Hasse, Gongur, Kızıl Ahmet'ten, Yelpiz'e kadar.
İmrâli, Yamaç, Ahbinler, ... Ya buralar, çok dar,
Aş için, Hamurpert'ten AŞANLARI görestim.

Piknik yeri Uzun Gölde su tatlıdır, sertdir,
Camuş boğan, Hingo Gölü yüzenlere dertdir.
Ördek manzaralı Mehralı Gölü servetdir,
Buradan evlere ULAŞANLARI görestim.

Taşlı, topraklı bent beton bende dönüştü.
Ovada yanan ateş, kanallarla sönmüştü.
Büyük Çay, aşçı Ömer'i bağrına gömmüştü.
Yine de ilkbaharda TAŞANLARI görestim.

* Görestim: Özlemek (Erzurum yöresel kelime)

Gavluk toprağıyla, duz, geçi gılı garani,
Egidin Çayırında sıcak hedik sarani,
Haydar emi, Kardeş Kenan ve abi Turani,
Rahmetle toprağa KARIŞANLARI görestim.

Fetullah, Totan ve Şişko Salih'in çayırı,
İnsani ürkitir, gorgunç, dik Kırno bayırı,
Ziyaret ve Beyaztoprak Rahman'ın hayırı,
Göl tarlaya bekçi URUŞANLARI görestim.

Fetir, kıtırık, düşük, top ekmek, lavaşını,
Tandır dibindeki, güveçte bişen aşını,
Yol, kapı, cam kapatan, beyaz, karakışını,
Tepelerde korkunç ULUŞANLARI görestim.

Bayramlarda kete toplardı, gençler, büyükler,
Yorardı bizi naylon torbadaki bu yükler,
Zıpçığı gelince, öttürülirdi düdükler,
Tırpan honlarında YARIŞANLARI görestim.

Daş gınası yakar ve toplardığ horozgözi,
Ağuz, çedeneli gavurga vitamin özi,
Teze, süt mısırlara hazır ocağın közi,
Pancar kesiminde KONUŞANLARI görestim.

Yamaç, daşlı tarlada yalnız ekin biçeni,
Beduranın içinde gelen çayı içeni,
Peşgunun üsdiinde gıleyip löbye seçeni,
Hüseyinsiz orda, BULUŞANLARI görestim.

“Seyyâhım”

Nuray DOĞAN
Kütahya Lisesi Türk Dili ve Ed. Öğr.

Seyahatteyim mavi küre üzerinde. Enteresan ki düşmüyorum. Tutunuyorum. bir şey var ayaklarım yere bassın diyerek çekiyor. O çektikçe bağlanıyorum,hiç gitmemecesine. Azıklarım çok. Hangi birini yesem şaşırıyorum. Derin bir nefes, atmosfer ciğerlerimde. Yemyeşil çimler, ormanlar, gidiyorum bağlanmışçasına.Okyanuslar derin mavi, aklım almıyor dökülmediler. Yıldızlar yere düşmediler kar tanesi düşerken. Güneş beni ısıtıyor ama yakmıyor şaşkınım.

Sarhoşum yollar girift, başım dönüyor güzelliklerde kayboluyorum an be an...sümbüller güller kardelenler...Ah hepsi ne güzel renkler. Kediler, köpekler, ceylanlar, kaplanlar... Tablodaki yerlerini almışlar .

Kutuplardayım soluklanıyorum beyazın dinginliğinde. Çöllerdeyim susuyorum. Su ,ah bir

yudum su. Yudum yudum içerken hayretteyim Renksiz,kokusuz ama çok tatlı. Bir ses geliyor kafamı kaldırıyorum. Cıvıl cıvıl ne güzel bir musiki bu, gökyüzüne asılmış ne güzel ipsiz aksesuarlar. Hayranım.

Zerreden kürreye en ince ayrıntısına kadar güzellik ve inceliklerle dolu bu tablonun sanatkarına hayran kalmamak mümkün mü. Bu kadar güzellik içerisinde onu unutmak mümkün mü? Binlerce teşekkür bu güzellikleri sunan sanatkarlar sanatkarına.

Bir kırmızı ışıktaki başlayan bu yolculuğum yeşil ışık yandığında son bulacak biliyorum ama bu sanatkarın en büyük tablosuna yolculuğa çıkacağımı bilmek mutlulukların en büyüğü. Büyük yolculuğa en güzel şekilde hazırlanmak dileğiyle...

“Bize merhamet eyle”

Engin AKSU
Ümran Aygen Ortaokulu
Türkçe Öğretmeni

*Ya Allah, Hû Allah, Ya Settâr Allah
Dilimizle deriz, tektir bir Allah
Seni sevenler hep olurmuş âgâh
Zikrinle bize merhamet eyle.*

*Bizi dervîş yaptın, ey yüce Rabb'im!
Çok çektik aşkınla, dolsun şu kalbim
Dedin ki: “Ezâ edene açarım harbim”...
Evliyânla bize merhamet eyle.*

*Zâhidler rahmetten ümit kestiler
O Rab ki: “Rahmetim gazabı geçti” der
Aşk caddesinde akıla kalmadı yer
Rahmetinle bize merhamet eyle.*

*Cemâl-i Yâr'i görmektir gâyemiz
Çok büyüdü artık düşsün sâyemiz
Kalmadı dünyada hiçbir pâyemiz
Aşkın ile bize merhamet eyle.*

*Her rızık için Sana şükür ederiz
Şükürü dilimize mühür ederiz
Silinir adımız yürür gideriz
Şükürün ile bize merhamet eyle.*

*Tur'da Musa'ya Sen seslenmedin mi
Gönüller tahtına sen inmedin mi
Bizi yarattın da sevinmedin mi
Zâtm ile bize merhamet eyle*

*Ya Rabb'i! En kemter kulun bu Engin,
Sen ise Gâni'sin hazinen zengin
Her zerrede görünüür senin o sevgin
Affın ile bize merhamet eyle.*

Hattat Erkan Bakım'la Mülakat

Erkan BAKIM

Gaziantep'li. 7 Eylül 1980 doğumlu. Evli. İlk ve orta öğrenimi Gaziantep'te tamamladı. AİBÜ Türkçe Öğretmenliği mezunu. AÜ TDE son sınıf öğrencisi. Eskişehir ve Rize'de çalıştı. Hâlen Kütahya'da 80. Yıl Özel İdare Ortaokulu'nda Türkçe Öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Hattat Mahmut Şahin'den 2010 yılından beri Hüsn-i Hat dersleri almaktadır. Vav Kütahya Geleneksel Sanatlar ve Kültür Derneği kurucu üyelerindedir.

Hattat Mahmut Şahin'den sülüs, nesih ve rika dersleri alan Bakım, hat çalışmalarına Mahmut Şahin gözetiminde devam etmekte ve sergilere katılmaktadır.

Arnavutluk Kruja Murat Bey Camii, Bursa Üftade Hz. Tekkesi, Kütahya Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Giresun Bulancak Kayadibi Camii ve çeşitli kişisel koleksiyonlarda eserleri bulunan Bakım; ayrıca Halk şiiri türünde şiirler yazmaktadır. Bestelenen ve TRT repertuarına alınan şiirlerinin yanı sıra profesyonel olarak Kaligrafi sanatıyla da ilgilenmekte olan Erkan BAKIM'IN Kaligrafi eğitimi verdiği talebeleri bulunmaktadır.

Kütahya MEM Dergi: Hat sanatına başlama hikâyeniz mutlaka vardır, dinlemek isteriz.

Erkan Bakım: Hat sanatına merakım çocukluk yıllarımda başladı. Mahalle fırınıımızda duvarda çini üzerine işlenmiş Ahmet Karahisarî'nin meşhur müselsel besmelesini her görüşümde bu yazıların nasıl ve kimler tarafından yazıldığını hep merak ederdim. Uzun yıllar bu içimdeki heves var oldu. 2010 yılında Kütahya'da göreve başlayınca burada hat derslerinin verildiğini duydum ve kendimi Hattat Mahmut Şahin hocamın hat meşklerinde buldum.

Kütahya MEM Dergi: Hat sanatı ile ilgili neler söylemek istersiniz?

Erkan Bakım: Hat, kelime anlamı ile "çizgi" demektir. İnsanoğlunun duygu ve düşüncelerini şekil, çizgi ve resimlerle ifade etmeye başlamasıyla bir anlamda yazı doğmuştur diyebiliriz. Bugün ise Arapça harflerle vücut bulan Hüsn-i Hat (Güzel Yazı), İslamiyet'in doğuşu ve Kur'an-ı Kerim'in yazıya aktarılması ile ortaya çıkmaya başlamıştır. İlk zamanlarda Kur'an-ı Kerim, Küfi yazıyla yazılmıştır. Değişik hattatlar elinde üslup kazanan yazı, Şeyh Hamdullah'ın estetik ve ruh kazandırmasıyla çok önemli bir değişim yaşamıştır. Şeyh Hamdullah'tan sonra gelen; özellikle Ahmet Karahisarî, Derviş Ali, Suyolcuzâde Mustafa Eyyûbi, Hafız Osman, İsmail Zühdü, Mustafa Rakım, Mahmud Celâleddin Efendi, Mehmet Şevki Efendi, Sami Efendi ve onlarca diğer hattatların ellerinde tekâmül eden Hüsn-i Hat sanatı bugünkü haline gelmiştir diyebiliriz. Ayrıca, "Kur'an; Mekke'de nazil oldu, Mısır'da okundu, İstanbul'da yazıldı." veciz ifadesiyle bu sanatın

merkezi İstanbul olmuştur.

Malumunuz, Cumhuriyetin ilânı ile birlikte toplumsal alanda birçok devrim gerçekleşmiştir. Latin harflerinin kabulü ile bir gece içerisinde yüzlerce hattat dükkânı kepenk indirmiştir. Bu devirde yaşayan yazı kahramanı Hattat Hamid Ayaç, yazı evini kapatmayarak ayakta durmaya çalışmış ve bunu başarmıştır. İşte bugün onun vesilesiyle hat sanatı ayakta. Yetiştirdiği talebelerin önemli bir kısmı bugün hayatta ve onlar da yüzlerce hattatın yetişmesine vesile olmaktadır.

Kütahya MEM Dergi: Günümüzde hat sanatının bulunduğu konumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Erkan Bakım: Uzun bir sessizlik döneminden sonra sanatın itibar görmeye başladığı bir dönemdeyiz. Sanatçının sözüne ve eserlerine kıymet verilip eserlerinin takdir cümleleri ile taçlandığı bu dönem, birçok sanat dalını tekrar hayata dâhil etmiştir. Özellikle hüsn-i hattın hakiki ve kadim bir sanat olduğunun anlaşılması ile hat eserleri tekrar değer kazanmıştır. Bu vesileyle de bir hat eserinin içerdiği maneviyat da artık daha çok kabul görmeye başlamış ve çeşitli yarışmalarla daha çok özendirilmiştir. Bu arada şunu ayırmak elzemdir; hüsn-i hat Arapça harfler ile kaligrafi ise Latin harfleri ile yapılan güzel yazı yazma sanatıdır.

Kütahya MEM Dergi: Gençlerin sanata bakış açısı nasıl?

Erkan Bakım: Aslında bu konu, üzerinde ciddi bir araştırma yapılması gereken bir konu. Hâlihazır gençlerin tüketim kültürünün acımasız seline kapılıp gidiyor

olması korkutucu. Tabii ki gençlerimizin içinde en az bir sanata veya bir spor dalına ciddi anlamda merakı/katkısı olanlar var. Ama genel itibarı ile genç neslin, dâhil olduğu medeniyetten bihaber yaşaması üzücü. Bu sorunun içerisinde aileler ve öğretmenler de pay sahibi tabii ki. Bütün bunlara rağmen, bazı öyle gençler gözlemliyorum ki; edebi ve daha çok şey öğrenme arzusuyla yaşlılarına örnek olabilecek durumda. Böyle gençlerin var olması çok sevindirici ve umut verici. Zaten millet ve medeniyet olarak kurtuluşumuz bu gençlerin ellerinde. Yoksa inceldiği yerden kopar ve yok oluruz.

Kütahya MEM Dergi: Kütahya'da sanata ilgi var mı?

Erkan Bakım: Kütahya uzun yıllar kendi içinde kapalı kalmış bir şehir. Ord. Prof. A. Süheyl Ünver, Feyhaman Duran ve Hoca Ali Rıza gibi ünlü sanatkarların eğitiminden geçen Ressam Ahmet YAKUPOĞLU ve kendini, içindeki resim aşkıyla yetiştiren Naif Ressam Hüseyin YÜCE gibi isimlerle adını duyurmayı başarmış bir şehir olsa da Kütahya, hâlen bir ilgisizlikle karşı karşıya diyebilirim.

Ülke ve dünya çapında çini sanatçısı ve resamlara sahip olan Kütahya son zamanlarda bir uyanışın içinde diyebiliriz. Çininin yurdu olması hasebiyle de burada sanatsal faaliyetlerin son zamanlarda arttığını görmekteyiz. Evliya Çelebi Müzesi, Rüstempaşa Medresesi ve Kent Konseyi Kültür Sanat Merkezi, sanatsal çalışmalar yönüyle Kütahya'daki belli başlı kurumlar arasında. Hüsn-i Hat sanatı en çok rağbet

edilen sanat dalı Kütahya'da. Hattat Mahmut Şahin'den 30 civarında hat eğitimi alan talebe var.

Kütahya MEM Dergi: Kütahya'da Hat sanatının tanınması konusunda düşünceleriniz neler?

Erkan Bakım: Tarihte Kütahya'nın yetiştirdiği önemli bir hattat var: Mustafa Kütâhî. Kütahyalı birçok sanat erbabı belki de bu ismi duymamıştır. İnşallah Kütahyalı birçok hat sanatçısı arkadaşlarımla yetişmesiyle bu silsile devam edecektir. Kütahya'da bu sanatın öğretildiği tek yer ise Hattat Mahmut Şahin Hocamızın gönül dergâhıdır. Hüsn-i hat sanatının Kütahya'da bilinmesinde Hattat Hüseyin Kutlu'dan icazet sahibi "Hattın Evliya Çelebisî" gördüğümüz hocamızın payı çok büyük. Düzenli ve istikrarlı bir şekilde beş yıldan beri derse gelen Mahmut Hocamız, bu konudaki fedakârlığı ile bizlere örnek oluyor.

Kütahya MEM Dergi: Son olarak gençlere neler söylemek istersiniz?

Erkan Bakım: Gelenekli sanatların günümüze taşınmasında emeği olan sanat ve hüner sahibi ecdadımızı rahmet yâd ediyor, gençlerimizi en az bir sanat dalını icra etmeleri hususunda heves sahibi görmek istiyoruz. Benliklerinde taşıdıkları kadim medeniyetimizin ışığına inansınlar ve korkmasınlar.

Kütahya MEM Dergi: Dergimiz adına teşekkür eder, sanat hayatınızda başarılar dileriz.

Erkan Bakım: Rica ederim, bu fırsat için müteşekkirim. İyi çalışmalar dilerim.

Yayınlanmış Kitapları;

"Nice Deryâlar Tükettim Hâlâ Sığmadım İçime" ISBN: 978-605-125-106-6 Gaziantep 2010

"Çayeli Yamantürk İlköğretim Okulu Çocuk Şairler Antolojisi" ISBN: 978-605-88642-0-7 Ankara 2010

Katıldığı Sergiler

İsm-i Nebi Hüsn-i Hat Sergisi / KÜTAHYA

Hattat Hamit Aytaç Anısına "Hattat Hamit Aytaç'ın Eserleri" Sergisi / KÜTAHYA

100 Eserle %100 Destek Hüsn-i Hat Sergisi / KÜTAHYA

100 Eser Bir Gönül Hüsn-i Hat Sergisi / ESKİŞEHİR

Beylerbeyi Sarayı Geleneksel İslâm Sanatları Sergisi / İSTANBUL

Hüsn-i Hat ve Geleneksel Sanatlarımız Sergisi / KOCAELİ

Vav-Der-PEKAY Derneği İşbirliği Şehit ve Gazi Yakınları Yararına Hüsn-i Hat Sergisi / KÜTAHYA

Hattat Hamid Aytaç'ın İzinden Hüsn-i Hat Sergisi / İSTANBUL

Hüsn-i Hattın Diliyle "Göç" Sergisi (2013 TDKB Ajansı) / ESKİŞEHİR

İstanbul'un Nuru Eyüp Sultan Sergisi / İSTANBUL

Sanat "İyilik" İçin Klasik Türk Sanatları Sergisi / İSTANBUL

Yoncalı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden dolu dolu bir turizm haftası ...

Sayın Valimiz Şerif YILMAZ , kompozisyon yarışmasında il birincisi olan öğrencimize ödülünü verirken...

Kütahya Yoncalı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinden Cansu KIR tarafından 15-22 Nisan 2014 Turizm Haftası dolayısıyla yazılmış olan "Barış Elçisi Turizm" başlıklı kompozisyon il birincisi olarak seçilmiş ve 15 Nisan 2014 tarihinde Valilik binası önünde yapılan program sonrasında Sayın Valimiz Şerif Yılmaz tarafından öğrencimize birincilik ödülü verilmiştir.

Aynı tarihte Sevgi Yolu girişinde Yoncalı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi adına stand açılmıştır. Standta, Turizm Haftası programına katılanlara ve halkımıza "kanepeler" ikramı ve öğrenciler tarafından hazırlanan kokteyl ile meyve, sebzelerden oluşturulan görsel sunulara yer verilmiştir. Standı başta Sayın Valimiz Şerif Yılmaz olmak üzere İl Millî Eğitim Müdürümüz Coşkun Esen, İl Turizm Müdürümüz ziyaret etmişlerdir. Turizm temalı açılan standta halkımız büyük ilgi göstermiştir. Standta okulu tanıtıcı afiş ve broşürlere yer verilmiştir. Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesini kamuoyuna tanıtmak ve okul hakkında farkındalık oluşturmak adına broşür dağıtımı yapılmıştır.

Akdeniz Uluslararası Aşçılık Şampiyonasından birincilik ödülü

Kütahya Merkez Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi öğrencilerinden Yaşar Bişgin, Nazif Topal, İbrahim Burak Kalın, İsmail Hakkı Şatırer 3-5 Mayıs 2014 tarihleri arasında Antalya Manavgat'ta düzenlenen 1. Akdeniz Uluslararası Aşçılık Şampiyonası (1.Mediterranean International Culinary Cup) yemek yarışmasında "Yöresel Yemekler Kategorisinde" liseler arasında birinci olmuşlardır. Okul öğrencileri bu kapsamda "En İyi Lise" ödülü olarak birincilik kupası ve gümüş madalya ile ödüllendirilmişlerdir.

Tavşanlı Köşeler İlkokulunda sergi heyecanı

Kütahya ilinin Tavşanlı ilçesine bağlı en küçük köy okullarından birisi olan Köşeler İlkokulunun yıl sonu sergi heyecanı. Sınıf öğretmeni Ceyda KAPTAN ve Anasınıfı Öğretmeni Emeti BATI'nın

öğrencileri ile birlikte hazırlamış olduğu sergiye İlçe Millî Eğitim Müdürü, çevre köy okulu öğretmenleri ve köy halkının da katılımı ile gerçekleşmiştir.

“Geleceğimizi Işıldatan” öğrencilerimizden projeler

*İlimizden..... adet proje
içerisinden Eskişehir Bölge
Finaline kalan projelerimiz*

Et ürünlerini Citrus Paradisi (Greyfurt) ile kaplama, koruma

Okul: Kütahya Fatih Ortaokulu

Proje rehber öğretmeni: Fatih BOZYİĞİT

**Projede çalışan öğrenciler: Merve BAYINDIR-
Zeynep Süeda KALEDİBİ**

Citrus Paradisi (Greyfurt) sedef otugiller (Rutaceae) familyasından bugün birçok çeşit ve kültür formları yetiştirilen, yaprak dökmeyen meyve türüdür.

Evde bulunan meyve sepetimizde dikkatimizi bu greyfurt meyvesi çekti. Çünkü öbür meyveler kısa sürede bozulurken bu meyve çürümemiş ve bozulmamıştı. Ayrıca bu meyve, yakını olarak düşündüğümüz mandalina ve portakaldan daha uzun süre bozulmadan durabilmektedir.

HİPOTEZ: Citrus Paradisi kabuğu özütü ve asetik asit olarak kullandığımız sirke ile salam, sosis,

sucuk besinlerinin kaplanarak küflenmeyi, bozulmayı geciktirebilirsek besinler daha uzun süre sağlam kalabilir.

UYGULANAN PROSEDÜR: Konuyu belirledikten sonra Citrus Paradisi hakkında araştırma yapmamız gerektiğini düşündük. Sonra Citrus Paradisi hakkındaki araştırmamızı yapmaya başladık. Öncelikle bizleri etkileyen ve çıkış noktamız olan derimsi kabuk ilgimizi çekti. Arkadaşımın bu kabuğu evde robota katıp öğüttük. Çıkan öğütülmüş parçaları bezin içine koyup, sıktık. Bu çıkan özütü bir kaba biriktirdik. Ardından salam, sosis, sucuk' un dışına kek fırçasıyla bu özütü sürdük. Kurudu tekrar sürdük. Yine kurudu tekrar sürdük. Tam üç kat sürmüş olduk. Beklemeye başladık nötr (hiçbir şeyle kaplamadığımız) sucuk, salam, sosis ile karşılaştırdık. Ancak bizler bu durumu daha da ileriye götürerek citrus paradisiyle kapladığımız et ürünlerinin üzerinin kaplamalar kuruduktan sonra bazı yerlerinin ince bazı yerlerinin kalın kaplandığını gördük. Bizde bu ince yerlerin örtülmesi için sirke ile de kapladık. Yani sürdüğümüz 3 kat greyfurt kabuğu özütü kuruduktan sonra 1 katta asetik asit içerikli sirke ile kapladık. Sonuçta 3 kat greyfurt kabuğu özütü ve üzerine 1 kat sirke sürdük.

SONUÇLAR: Son olarak Citrus Paradisi kabuğu özütü ve sirke ile kaplı olan salam, sosis, sucuk Citrus Paradisi kabuğu özütü ve sirke ile kaplı olmayanlara göre daha az küflenmiş ve daha canlı kalmıştır. Citrus Paradisi kabuğunun özütü ve sirke küflenmeyi geciktirerek besinlerin canlı kalmasını sağlamıştır. Ancak kaplama yapmadığımız besinler daha önce küflenmiş ve bozulmuştur. Normal sucuk, salam, sosisler 4. Haftada bozulmaya başladı, greyfurt kabuğu özütü ve sirke ile yaptığımız kaplama 7. Haftada bozulmaya başladı.

Paspasım kuru, kötü koku yok oldu!

Okul: Kütahya Fatih Ortaokulu

Proje rehber öğretmeni: Fatih BOZYİĞİT

**Projede çalışan öğrenciler: İsmail Haki ÖLMEZ-Berk
YILDIZ**

HİPOTEZ: Kışın arabalar temizlendikten sonra araba paspaslarının ıslak biçimde araba tabanındaki halının üzerine konması sonucunda kötü bir koku oluşur. Aynı zamanda bakteri yayılımını da engellemek için paspasın alt yüzeyine kurutma mekanizması koyarsak bu olumsuz durumu engellemiş oluruz.

AMAÇ: Kış aylarında özellikle kış ve soğukun yoğun yaşandığı yerlerde arabalar temizlendikten sonra tabana konulan paspaslar tam olarak kurutulmadan nemli ve ıslak olarak araç zeminine konmakta. Bu durum kapalı bir mekân olan araç içerisinde tabanda yayılı halı ile paspasın neminin birleşmesi sonucu astım, alerji v.b. rahatsızlıkları tetiklemektedir. Biz bu çalışmamızla bu paspasları ortalama 4-5 dk da insan sağlığına zararsız bir şekilde nasıl tamamen kuru hale getirebiliriz amacı üzerine yoğunlaştık.

Bizim kullandığımız bu projedeki sistem karbonik film ile ısıtma sistemidir. Karbonik filmler ekonomik ve esnektir.

Karbonik filmler çok kısa zamanda ısıtırlar. Isıtıcı filmlere elektrik akımı verildikten 15 saniye sonra ısınma başlar. Bunu deneylerimizle ispatladık.

UYGULANAN PROSEDÜR: Araba paspasının biraz daha hızlı kuruması için neler yapılabileceği hakkında

araştırmamıza başladık. Öncelikle proje için bir ısıtma sistemi kullanmamız gerektiğini düşündük ve araştırmamızda da kullanılan elektrikli yerden ısıtma sistemini uyarladık. Karbonik yerden ısıtma rezistans özellikli kablolar ile yapılan döşeme altı ısıtma sistemine verdiğimiz isimdir. Kabloların belirli bir dirençleri ve ısı güçleri vardır, konut ve ofis ısıtılmasında kullanılan kablolar genellikle 16-17-18 Watt 'metredir. Bizim projemizde kullanacağımız güç 12 Watt' tır. Sistemin üzerine yerleştirdiğimiz ıslak araba paspası ısının etkisi ile buharlaşarak artık daha kuru kalacaktır. Kullanan kablolar 5 katlı olup zırhlıdır. Aklımıza bu kablolar ıslak zeminle buluşunca elektrik çarpması riski olabileceği gelebilir ancak bu 5 katlı zırhlı kablo koruma sistemi sayesinde bu risk ortadan kalkmıştır. O nedenle elektrik konusunda nemli zeminde sıkıntı çıkarmamaktadır.

Pi ve Fi'de Gizli Sonsuz Şifre

KOD ADI : ASAL

Kod Adı: ASAL

Okul: Kütahya Hüsnü Kişioğlu Ortaokulu

Hazırlayanlar: Azime ESER - Mehmet KÜÇÜKBAY

Danışman Öğretmen: Ali KANAT

PROJE AMACI: Kişisel, ticari, askeri veya ulusal anlamda gizli kalmasını istediğimiz bilgi ve mesajların, güvenilir ve gizli bir şekilde alıcıya ulaşmasını ve saklanmasını sağlayacak bir şifreleme algoritması oluşturmak.

PROJENİN HEDEFİ: Pi ve Fi İrrasyonel sayılarını kullanarak, daha önce oluşturulmamış, diğer şifreleme tekniklerine göre daha üstün ve kullanışlı olan, bilgisayar yazılımı yapılarak üst düzey gizli bilgilerin de şifrenmesini sağlayacak, şifrelemesi kolay, deşifresi zor bir kripto algoritması oluşturmak.

KULLANILAN YÖNTEM: Projemizde pi ve fi sayılarının virgülden sonraki ilk 360 basamaklarını kullandık. Bu sayıların her birinin virgülden sonraki ilk 360 basamaklarını 90 eş parçaya bölerek oluşturduğumuz 4'er tane dairesel çarka sırasıyla yazdık. Böylece elimizde 4 tane pi sayısı 4 tanede fi sayısı için, virgülden sonraki ilk 360 basamaklarının (her birinde 90 ar tane) sırasıyla yazılı olduğu toplam 8 çarkımız oluştu. Bu çarkları merkezlerinden bir mukavvanın üzerine sabitledik, başlangıç noktalarını belirledik, çarkların hangi sayı grubuna ait olduğunu belli etmek içinde her iki grubu farklı renklere boyadık. Bir kelimeyi şifrelerken önce harf sayısına baktık eğer harf sayımız 4 den fazla ise mod 4 e (4'er çarkımız olması sebebiyle) göre işlem yaparak, şifrelemeye hangi numaralı çarklardan başlayacağımıza karar verdik. Sesli harfleri fi çarklarından sessiz harfleri ise pi çarklarından seçtiğimiz sayılarla eşledik. Bir kelimeyi şifrelerken pi ve fi çarklarından hangisi ile

başlamışsak kelime bitinceye kadar o çarktaki sayıları sırasıyla harflerle eşledik. Çarklardaki her sayı bir harf ile eşleştiğinde çarkı döndürdük böylelikle çok uzun metinlerde bile her harfin farklı sayılarla eşleşmesini sağladık. Sayılarımızın irrasyonel olması sebebi ile de harfler bir döngü olmaksızın ve bir kurala göre ilerlemeyen farklı farklı sayılarla eşleşmiş oldu. Belki bizim yaptığımız kısmı ile sayılar (360 sayı) bir döngüye girebilir ancak projemizin geliştirilebilir olması ve algoritmaya uygun bilgisayar programlarının yazılması ve daha fazla sayının bu bilgisayarlara yüklenmesi ile bir çok alanda kullanılabilecek güvenilir ve kırılması çok zor bir kripto oluşturulmuş olacak ve istenilen bilgi belge ve mesajlar güvenli bir ortamda saklanmış ve gönderilmiş olacaktır.

SONUÇ: İki irrasyonel sayıyı kullanarak oluşturduğumuz algoritma sayesinde diğer kriptolama yöntemlerine göre büyük üstünlükleri olan uzun metinlerin bile şifrenmesinde kullanılabilecek, güvenilirliği yüksek, kullanım alanı geniş deşifresi zor bir kriptolama yöntemi geliştirdik.

Okul: Simav Karacahisar Ortaokulu

Hazırlayanlar: Ahmet Furkan TAŞCI

Danışman Öğretmen: Gaffurrahman ÖZTÜRK

İki veya daha fazla asal sayıların çarpımı ile oluşan sayıyı (gizli kodu) türkçe karakterler ve sesli harfleri kullanarak şifreleyip karşı tarafa iletme işlemi aşağıdaki sistematige göre uyarladık.

Rakamların harfsel değerleri:

1-a, 2-e, 3-ı, 4-i, 5-o, 6-ö, 7-u, 8-ü, 9-ç, 0-ğ

Asal çarpanların büyükten küçüğe sıralanışını gösteren harf-sayı: 1-a

Asal çarpanların küçükten büyüğe sıralanışını gösteren harf-sayı: 2-e

Öncelikle şifre oluştururken asal sayıların sıralanışına karar verdikten sonra şifre oluşturulur daha sonra ise asal sayıların çarpımının en soldaki basamağının önüne 1 (büyükten küçüğe olduğunu gösterir) veya 2 (küçükten büyüğe olduğunu gösterir) rakamları yerleştirilir.

Daha sonra oluşan sayı harflere dönüştürülür ve karşı tarafa mesaj olarak gönderilir. Karşı taraf ise gelen mesajı ters işlem yaparak sayıya dönüştürür. Dönüşen sayının en solundaki sayı olmadan asal çarpanlarına ayırıp şifredeki sayıları bulur.

Son olarak sayının büyükten küçüğe mi küçükten büyüğe mi olduğuna karar verip şifreyi çözer.

Örnek gösterecek olursak:

Sayılar:23-13

Şifre:2313 (büyükten küçüğe olsun)

Sayı: 23*13=299

Gidecek olan sayı: 1299 (büyükten küçüğe olduğu için ilk basamağa (1) yazılır)

Gidecek olan kod: aeçç

Bundan sonra mesajı(kodu) olan kişi ters işlemler yaparak çözmeli:

Gelen kod: aeçç

Sayıya çevrilir: 1299

İlk basamaktaki sayı olmadan yazılır: 299

Asal çarpanlarına ayrılır:13*23

İlk basamaktaki sayı(1) olduğundan büyükten küçüğe sıralanır: 2313

Bu şekilde şifreleme ve çözüm işlemi yapılmış olur.

ÖRNEK

SAYILAR : 23-13
ŞİFRE : 2313 (büyükten küçüğe olsun)
SAYI : 23*13=299
GİDECEK OLAN SAYI : 1299 (büyükten küçüğe olduğu için ilk basamağa (1) yazılır)
GİDECEK OLAN KOD: AEÇÇ

Bundan sonra mesajı(kodu) olan kişi ters işlemler yaparak çözmeli:

GELEN KOD : AEÇÇ
SAYIYA ÇEVİRİLİR: 1299
İLK BASAMAKTAKİ SAYI OLMADAN YAZILIR: 299
ASAL ÇARPANLARINA AYRILIR: 13*23
İLK BASAMAKTAKİ SAYI(1) OLDUĞUNDAN BÜYÜKTEN KÜÇÜĞE SİRALANIR: 2313

ŞİFRE : 2313 bu şekilde şifreleme ve çözüm işlemi yapılmış olur.

Tetir'in gücü

Okul: Simav Karacahisar Ortaokulu

Hazırlayanlar: Selin AVCI

Danışman Öğretmen: Gaffurrahman ÖZTÜRK

PROJE AMACI:

Çevremizdeki elde edilen ceviz kabuğunun çöpe atılmasını önleyerek hatta geri dönüşümüyle ülkemiz ekonomisine katkı sağlamayı bunun için de ceviz tetirinin böceklerin üzerindeki etkisini ve mürekkep olarak kullanılmasını amaçladık.

PROJE

Eylül ayında çevremizde yetişen cevizlerin hasadı yapılırken tetirinin çöpe atıldığını gördüm.

Böcekler üzerinde nasıl bir etki bıraktığını denemek için iki(2) farklı akvaryumda (biri deney grubu diğeri kontrol grubu) olmak üzere 10'ar tane aynı cins tespih böceğini takip için ortam hazırladım. Bu ortam hava alabilen, nemli, tabanı toprak, sadece deney grubundaki toprak ceviz tetirine bulanmış kontrol grubu ise su ile nemlendirilmiş. İki hafta boyunca ve günün belirli saatlerinde inceleyerek rapor(ek:1) tuttum. Ve bunun sonucunda ise kontrol grubunda 8 tane böcek kaldı; deney grubunda ise hiç (0) böcek kalmadı. % 80 başarılı bir deney gerçekleştirerek amacımıza ulaşmış olduk.

Farklı olarak deneyi yaparken ceviz tetirinin ellerde bıraktığı renge bakarak bunların farklı şekilde kullanılabilceğini düşünüp tetirin sulu halini elde ettim.

Daha sonra okullarda kullanılan mühür mürekkebi olarak kullanılıp kullanılmayacağını araştırdım. Farklı olarak dünyada ciltler için ve musil olarak kullanıldığını gördüm. Ben de denemeler sonucunda organik olarak elde ettiğim ceviz tetirini mürekkep olarak kullanılabileceğini keşfettim.

SONUÇLAR, SONUÇLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

- Ceviz tetirinin trake solunumu yapan zarar verici canlılarda uygulanarak yok edilmesini sağlayabiliriz.
- Ceviz tetirinin sıvılaştırılması sonucunda elde edilen renkli sıvının okullarda ya da başka amaçlarla geri dönüşüm sağlanarak kurum ve aile bütçesine yarar sağlayacağını ön görüyoruz.

Ülkemiz ceviz üretiminde dünya üçüncüsü olduğundan ham madde olarak yeterli seviyede olup mürekkep yapılabileceğini ve tarım endüstrisinde kullanılabilceğini düşünüyoruz.

Tavşanlı Süleyman Yılmaz Anaokulundan üç güzel proje...

"Bayat ekmek" projesi

Bu proje ile ekmek israfının önlenmesi, çocuklara ve ailelere bu bilincin kazandırılması amaçlanmıştır. Yemek saati esnasında çocuklar yiyebilecekleri kadar ekmek alıp ve aldıkları ekmekleri bitirerek ekmek israfının önüne geçtiler.

Ayrıca aileler de evlerindeki bayatlamış ekmekleri çocukları ile birlikte getirerek belediye işbirliğinde temin edilmiş bayat ekmek kutularına bıraktılar. Okulda yemeklerden kalan ekmek kırıntıları da kuş yemliklerine çocuklarla birlikte konularak artık ekmekler değerlendirilmiştir.

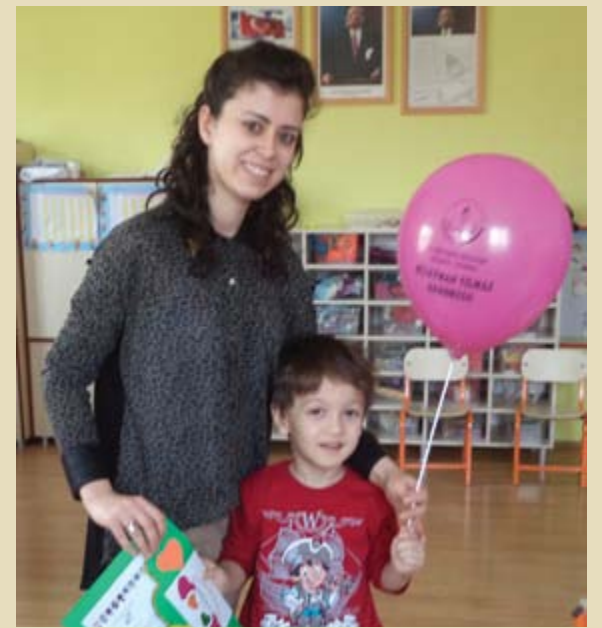

"Türkülerimi Öğreniyorum" Projesi

Bu proje ile çocuklarımız unutulmaya yüz tutmuş türkülerimizi öğreniyor. Sadece okulumuzdaki çocuklar değil onların ailesi ve çevresi de türkülerin önemini kavıyor. Çocuklara türküler hakkında bilgi verildi. Onların öğrenebileceği, hareketli, neşeli türküler belirlendi. Her ay çocuklara öğretilmek üzere bir türkü belirlendi. Bir ay boyunca seçilen türkü her sınıfta çeşitli etkinliklerle öğretildi. Veliler sınıfa davet ederek çocuklarla birlikte sınıfta türküler söylendi. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda her sınıf bir türkü söylemiştir.

"5 Pil getir balonu şişir" projesi

Doğaya verilen zararın bilincinde olan bir nesil yetiştirmek, çocuk ve ailelerin duyarlılığını sağlamak ve daha temiz bir çevreye sahip olmak için az kullanılmış veya bitmiş piller çocuklar tarafından atık pil kutularına atmaları sağlandı. Sınıflara ve okul girişine atık pil kutuları konuldu. Çocuklar evlerinden getirdikleri atık pilleri bu kutulara attılar ve en son olarak gelen belediye görevlilerine hep birlikte teslim edildi. Beş pil getiren çocuklara sınıfta öğretmen tarafından balon verildi.

Hayme Ana Anaokulundan “Kültürler kuşağı ve sanat etkinliği sergisi”

Tavşanlı Hayme Ana Anaokulu öğrencilerinin minicik parmakları ve kocaman yürekleri ile hazırlamış oldukları her yıl geleneksel olarak düzenlenen sanat sergisi Kaymakam Numan HATİPOĞLU, Kütahya Milletvekili VURAL KAVUNCU, İlçe Milli Eğitim Müdürü Levent KAYIK, İlçe Milli Eğitim Şube Müdürleri Hüseyin KIRKAŞ, Hamdi SARIOZ, Ümit ÇAVAÇ, İlçe Milli Eğitim Eski Müdürü Cemal DERELİ ile birlikte Okul Müdürleri Süleyman ÇELEBİ, İsmail BENLİ, Ayşe E. KAYA, Nimet UZAN'ın ve Hayme Ana Anaokulu velileri ve öğrencilerin katılımıyla açıldı. Açılış kurdelesinin kesilmesinin ardından gelen konuklar sergiyi gezdiler ve davetlilere tavuklu pilav ikram edildi.

Ayrıca Tavşanlı Hayme Ana Anaokulu tarafından bir de “Kültürler Kuşağı” adı altında bir sergi düzenlendi.

Ülkemizin yedi bölgesini çocuklarımıza tanıtmak, kültürel özelliklerini kazandırmak amacı ile her sınıfımıza bir bölgenin tanıtımı ile ilgili görev verildi. Velilerimizin de katkılarıyla getirilen yöresel araç, gereçlerle “Kültürler Kuşağı” projesi okul bahçesinde gerçekleştirildi. Sergide yörelerin kültürünü anlatan çeşitli eşyalar, el sanatları ve yiyecek kültürünü yansıtan yiyeceklere de yer verildi. Çocuklarımız ve velilerimiz standları tek tek ziyaret ederek yöre kültürleri hakkında bilgi edindiler.

Ege Bölgesi

İç Anadolu Bölgesi

Doğu Anadolu Bölgesi

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Akdeniz Bölgesi

Karadeniz Bölgesi

Marmara Bölgesi

“Oyun ortağım olur musun?” projesi Maltepe Parkı’nda gerçekleştirildi.

Mehmet Çini İlkokulu öğretmenlerinden Sermin BOZYİĞİT ve Muradiye ÖZ CANKURT tarafından hazırlanan, Dumlupınar İlkokulu’yla ortaklaşa gerçekleştirilen “Oyun Ortağım Olur Musun?” projesi Maltepe Parkı’nda büyük bir katılım ve coşkuyla gerçekleştirildi. Öğrencilerin internette çok fazla zaman geçirmeleri ve bunun sonucunda da sosyalleşmenin geri plana atılmasından yola çıkılan projede öğrencilere farklı oyunlar öğretildi. Yaş düzeyine uygun seçilen oyunları öğrenen öğrenciler farklı okullardan gelen akranlarıyla öğrendikleri oyunları oynayarak kaynaştılar. Daha sonra kendi okullarına ve mahallerine döndükten sonra öğrendikleri bu yeni oyunları kendi çevrelerine öğretmek yayılması planlanan oyunlar büyük ilgi çekti.

Proje yürütücüsü öğretmenlerden Sermin BOZYİĞİT; “özellikle çocukların evde kapanıp, sürekli tek yönlü iletişim kurulan, hem ruh hem de beden sağlığını olumsuz etkileyen bilgisayar çağındayız. Bu nedenle öğrencilerimiz için bilinmeyen ve pedagojik formasyona, kültürümüze uygun oyunları araştırdık, bulduk. Öğrencilerimizle bu oyunları oynadık. Çok güzel geri dönüşler gelince bizlerde bu oyunları ilimizdeki farklı okullardan öğretmen arkadaşlarımızla paylaştık. Meslektaşlarımız da projemize destek oldular. Öğrencilerimizi ortak bir tarihte buluşturduk ve oyunlarını birlikte oynamaları için ortam hazırladık. Bu bağlamda Kütahya İl Milli Eğitim Müdürümüz Sayın Coşkun ESEN’e ve okul müdürlerimize ve öğretmen arkadaşlarımıza teşekkür ederiz, dedi.

Muradiye ÖZ CANKURT ise; çalışmamız çocukların dünyasında psikoloji ve sosyalleşme alanlarına hitap etmektedir. Okul bahçesinde veya sokakta gözlemlediğimizde çocukların hep aynı oyunları oynadığını gördük. Bu nedenle sıradanlıktan çocuklarımızı kurtarmak için farklı oyunları uyarladık

ve özgürce oynamaları için ortam hazırladık. Olumlu dönüşler gelmeye başladı. Özellikle velilerimiz ve öğrenciler projemizin içeriğinden çok memnun olduklarını ifade ettiler. Projemiz 4+4+4 sisteminde ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin birbirinden ayrılması sonucu özellikle ilkokul öğrencilerine büyük bir fırsat sağladı. Uzun süre bilgisayar başında vakit geçirmektense bahçede, sokakta yaparak- yaşayarak, birbirleriyle etkileşim halinde sosyalleşerek vakit geçirdiler” ifadelerini kullandı.

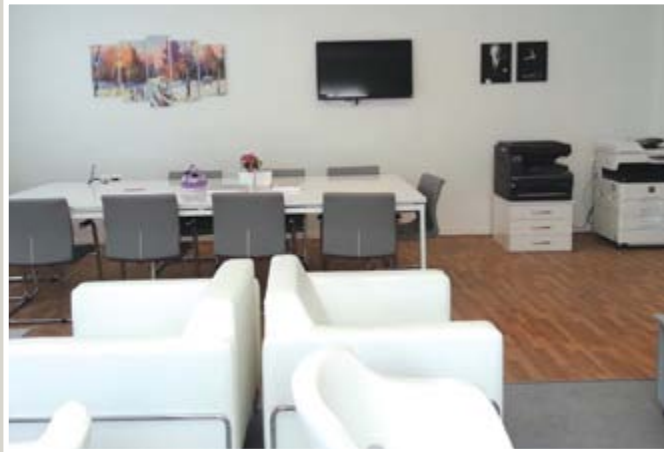
Mehmet Çini İlkokulu Müdürü Adem BAŞER; “Projenin ilk uygulamasını bugün burada gerçekleştirdik. Umuyoruz ki kültürümüze ve pedagojiye uygun farklı çocuk oyunları ülkemizin tüm okullarına, sokaklarına yayılırsa öğrenciler daha fazla empati kurarak daha fazla iletişim içinde olup şiddetten uzak, mutlu bir çocukluk geçirirler. Bu da mutlu bireyler ve mutlu bir toplum olma yolunda atılmış minik bir adımdır” dedi.

Gediz Ticaret Meslek Lisesinden sıradışı bir öğretmenler odası

Gediz Ticaret Meslek Lisesi Okul Aile Birliği ve okul yönetiminin üstün gayretleriyle tıpkı iç dekorasyon dergilerinden çıkmış gibi estetik , modern ve işlevsel bir anlayışla düzenlen öğretmenler odası, öğretmenlerin çalışmalarını daha iyi şartlarda ve daha huzurlu bir mekanda gerçekleştirmeleri için yapılmıştır.

Ayrıca öğrencilerin, okula gelen misafir ve mahalle halkının da rahat edebileceği ve hizmet alabileceği modern bir kantin yapımı gerçekleştirilmiştir.

Gediz Ticaret Meslek Lisesi ;

“Tübitak başarılarımız devam ediyor”

Okulumuzda ağaç dikme şenliği yapıldı.

Bu yıl 45'incisi düzenlenen TÜBİTAK Ortaöğretim Öğrencileri Arası Proje Yarışmalarında Gediz Ticaret Meslek Lisesi; Bilgisayar Alanında “Türkçe Metinlerde Ses Olaylarının Bulunması, Cümle Belirtme, Metin ve Kelimeler”, Sosyoloji Alanında “Siyasal Propaganda Araçlarının Seçmen Davranışlarına Etkisi, Gediz Örnekleme” konularında geçmiş yıllarda olduğu gibi yine bölge finallerine kalarak büyük bir başarıya imza atmıştır.

Konu ile ilgili olarak Okul Müdürü Bayram SARI: “Son üç yıldır TÜBİTAK Projelerinde okulumuzun varlığı görülmektedir. Mesai mefhumu gözetmeden özverili çalışmalar sonucunda bölge finallerine katılma hakkı elde eden danışman öğretmenler Serdar BARDAKÇI ve Halil İbrahim KOCAGÖZ'e, öğrencilerimizden Sercan AYDOĞAN, Oğuzhan BAHADUR, Mehmet AKÇADURAK ve Berat PEKER'e teşekkür eder, Eskişehir'de yapılacak olan bölge finallerinde başarılar dilerim.” dedi.

Gediz Ticaret Meslek Lisesi, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün Okullar Hayat Olsun Proje Okulu kapsamında Gediz Orman İşletme Müdürlüğü ile ortaklaşa “Ağaç Dikme Şenliği” düzenlemiştir. Proje kapsamında okul yönetimi, öğretmen, veli ve öğrencilerin katılımıyla okul bahçesindeki iki dönümlük boş arazi farklı türlerdeki fidanlarla ağaçlandırılmıştır.

Okul voleybol takımı genç erkekler voleybol müsabakalarında Gediz birincisi olarak katıldığı il finallerinde Kütahya Merkez, Gediz, Tavşanlı, Simav, Emet ve Pazarlar ilçelerinin bulunduğu toplamda 16 takım arasından maç yaptığı hiçbir takıma set vermeden tüm maçlarını 3-0'lık skorlarla kazanarak Kütahya'yı bölge müsabakalarında temsil etme hakkı kazanmıştır.

Okul Müdürü Bayram SARI: “Bu başarı kendiliğinden kazanılan bir başarı değil, takım olabilmeyen, okul kültürünü oluşturabilmenin başarısıdır” dedi.

Süleyman

*Dinle Hüdhdü'ü ey gönlü Süleyman'ım, ne der?
Bir haber yola çıkmış belki bir vakti seher.
Zalim kaldırsa hakkı hakka gelir mi keder.
Haklıym deme bari hakka ram isen eğer.*

*Dinle Hüdhdü'ü ey gönlü Süleyman'ım, dinle!
Parçala zincirini o kükreyen sesinle
Menzile varamazsın yürekte kafesinle
Tahir'im deme bari kokuşmuş nefesinle.*

*Dinle Hüdhdü'ü ey gönlü Süleyman'ım bil ki
O, ne sonun sonuncusu ne evvelin ilki
Gül ekenlerin bağında öyle bir deril ki
Kurtuldum deme bari gergef gergef geril ki...*

Ferhat GÖK

Altıntaş ÇPL Türk Dili ve Ed. Öğrt